

Vlaanderen
is kansrijk opgroeien

JAARVERSLAG
GESCHILLENCOMMISSIE
GROEIPAKKET
2022

Opgroeien

opgroeien.be

Inhoud

Voorwoord.....	6
Deel I – De Geschillencommissie: een laagdrempelige beroepsprocedure bij een onafhankelijke en onpartijdige commissie voor juridische klachten over het Groeipakket	8
1. Waarvoor kan men terecht bij de Geschillencommissie Groeipakket?	9
1.1. Opdracht van de Geschillencommissie	9
1.2. Bevoegdheid van de Geschillencommissie	9
2. Voordelen en meerwaarde van de beroepsprocedure bij de Geschillencommissie.....	11
2.1. Laagdrempelig	11
2.2. Onafhankelijk en onpartijdig	12
2.3. Discretie	13
2.4. Snelle doorlooptijd	13
2.5. Jurisprudentie voor de sector	13
2.6. Rechtsbron voor de rechtzoekende	14
3. Samenstelling van de Geschillencommissie	14
4. Hoe verloopt de klachtenprocedure bij de Geschillencommissie.....	15
4.1. Indienen van een verzoek	15
4.2. Beroepstermijn	15
4.3. Behandeling van de klacht	16
Deel II – De Geschillencommissie in cijfers: 2022	17
1. Aantal klachten	18
2. Hoe werd de klacht ontvangen?	18
3. Doorlooptijd	19
4. Aantal beslissingen van de Geschillencommissie	20
5. Aanwezigheid op de hoorzitting	20
6. Beslissing Geschillencommissie: gegrond of ongegrond	21
7. Beroepsmogelijkheid tegen een beslissing van de Geschillencommissie	22
Deel III – De Geschillencommissie in cijfers: 2019 - 2022.....	23
1. Aantal klachten	24

2. Aantal zittingen Geschillencommissie	24
3. Doorlooptijd	25
Deel IV. Beleidsaanbevelingen	27
1. Situering beleidsaanbevelingen	28
2. Retroactieve aanduiding bijslagtrekkende / begunstigdenkern	29
3. Gezinsnotie in het Groeipakket: feitelijke gezinsvorming	30
3.1. Situering	30
3.2. Uitspraken Geschillencommissie in 2022	30
3.3. Uitspraken Arbeidsrechtbank in 2022	32
3.4. Te verwachten uitspraken van de Arbeidsrechtbank	32
3.5. Te verwachten uitspraak van het Arbeidshof	33
4. Verbod op terugvordering bij fout van de uitbetalingsactor tenzij de burger er zich rekenschap kon van geven dat de betaling niet verschuldigd was	34
5. Terugvordering van de schooltoeslag – pedagogische voorwaarden – moeilijk schoolparcours	37
6. Terugvordering van de schooltoeslag – pedagogische voorwaarden – tienerprostitutie	43
7. Schooltoeslag: toets van de financiële draagkracht van het gezin – gezin heeft minder inkomsten maar ontvangt geen bijpassing	49
8. Kadastraal inkomen vreemd gebruik - landbouwersgezinnen	52
9. Kadastraal inkomen - KI-test – fiscale gegevens	58
10. Samenloop belgische en nederlandse gezinsbijslagen - verschilbetaling	62
11. Motiverings-, informatie- en raadgevingsverplichting van de uitbetalingsactoren ten aanzien van de gezinnen	65
12. Lessen volgen in een erkende onderwijsinstelling	70
12.1. Wat met kinderen die les volgen in een niet door de Vlaamse overheid erkende school?	70
12.2. Wat met kinderen die les volgen in een internationale school in Vlaanderen?	70
12.3. Wat met jongeren die gespecialiseerd onderwijs, in casu een pilotenopleiding, volgen?	74
13. Verlies van het groeipakket voor jongeren die een sociale uitkering (vb. arbeidsongevallenuitkering, werkloosheidsuitkering) ontvangen	78

13.1. Cumul Groeipakket en arbeidsongevallenuitkering	79
13.2. Cumul Groeipakket en tijdelijke werkloosheidsuitkering (corona)	82
13.3. Cumul Groeipakket en beroepsinschakelingsuitkering	84
14. Sociaal Schrijnende problematieken	86
14.1. Impact op het Groeipakket van een aanslepende procedure over verblijfsrecht	86
14.2. Onredelijk lange controleprocedure	89
14.3. Extra inningskost circulaire cheque voor gezinnen die het niet breed hebben	91
15. Lezing vonnis gelijkmatig verdeelde huisvesting	92
16. Zelfstandige in hoofdberoep	93
17. Plaatsing – moeilijke of incorrecte informatiedoorstroming	95
18. Tewerkstelling op de eerste dag van de maand in internationale context	98
19. Aanbevelingen voor de verfijning van de administratieve onderrichtingen	101
19.1. Verlaten wezen	101
19.2. Doctoraat	103
19.3. Temporele uitwerking afstammingsrecht	105
19.4. Terugvordering van een onverschuldigde betaling via het burgerlijk recht	107
19.5. Beslissing over de al dan niet berusting door de uitbetalingsactor inzake een vonnis van de arbeidsrechtbank	109
19.6. Tewerkstelling in het onderwijs	110
19.7. Studies in het buitenland – Notie ‘opgevoed worden of lessen volgen buiten België’	113
19.8. Studiebeurs voor studenten in het buitenland	116
20. Formulieren voor studenten in het buitenland	118
Deel V. Opvolging vanuit vorige jaarverslagen.....	122
1. Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) jonger dan 12 jaar – attest van immatriculatie: wijziging in de regelgeving	123
2. Erkende onderwijsinstelling: wijziging in de regelgeving	125
3. Toewijzing van de sociale toeslag voor meerderjarige kinderen: wijziging in de regelgeving	126

4. Gunstig behoud van de wezentoeslag: wijziging regelgeving	126
5. Inhoudelijke motivering van de beslissingen van de uitbetalingsactoren	127
Deel VI. Enkele opvallende conclusies en vaststellingen	128
Deel VII - Vooruitblik op 2023.....	131
1. Samenstelling Geschillencommissie vanaf 01.01.2023	132
2. Evolutie van het aantal klachten in 2023?	132
3. Rechtspraak Arbeidsgerechten in 2023	133
Deel VIII - Eindconclusies	134

VOORWOORD

2022 was reeds het vierde jaar op rij waarin de Geschillencommissie Groeipakket operationeel was en beslissingen nam over zeer diverse klachten, verzoeken en ongenoemens van gezinnen over het Groeipakket. 1 januari 2019 was in Vlaanderen immers de start van een vernieuwde kinderbijslag, het Groeipakket¹. Meteen werd ook een Geschillencommissie² opgericht bij 'Kind en Gezin', huidig agentschap 'Opgroeien regie'³, als laagdrempelige beroepsinstantie voor juridische klachten over het Groeipakket.

Het afgelopen jaar 2022 ontving de Geschillencommissie **402 klachten van burgers** over een beslissing van hun uitbetalingsactor⁴ inzake het Groeipakket. In dit jaarverslag wordt toegelicht welk gevolg werd gegeven aan deze klachten.

De klachtenopvolging resulteert ook in een aantal beleidsaanbevelingen waarmee de Geschillencommissie zich richt tot de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.⁵ Het behoort namelijk tot de opdracht van de Geschillencommissie om bij te dragen tot de verbetering van de toepassing van het Groeipakketdecreet. Op basis van de geschillen die haar werden voorgelegd, heeft de Commissie immers een unieke kijk op wat er in de samenleving en bij de gezinnen leeft en beweegt en hoe de gezinnen het Groeipakket beleven en ervaren. In totaal formuleert de Geschillencommissie in dit jaarverslag **26 (beleids)aanbevelingen**.

In dit jaarverslag werd tevens de **rechtspraak van de arbeidsgerechten** opgenomen, in de mate dat de arbeidsrechtbank ertoe geroepen werd zich uit te spreken over een beroep tegen een beslissing van de Geschillencommissie.

De voorzitter en de leden van de Geschillencommissie werden gemandateerd voor een periode van vier jaar. Daarom wordt in dit jaarverslag ook een **cijfermatige terugblik op de periode 2019-2022** gegeven.

¹ Sinds de zesde staatshervorming is de Vlaamse Gemeenschap bevoegd inzake gezinsbijlagen (artikel 6, IV, Bijzondere Wet van 6 januari 2014 inzake de 6de Staatshervorming, BS 31.1.2014). Sinds 1 januari 2019 is het decreet van 27 april 2019 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid in werking getreden (hierna 'Groeipakketdecreet').

² Artikelen 104 tot 115 Groeipakketdecreet; Besluit van 29 juni 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de oprichting van een commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan, BS 12 oktober 2018 (hierna 'BVR Geschillencommissie'); ministerieel besluit van 16 juli 2019 houdende goedkeuring van het huishoudelijk reglement van de commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan, BS 23.08.2019.

³ Sinds 18 april 2019 is 'Opgroeien regie' de nieuwe benaming van het agentschap 'Kind en Gezin' (cf. artikel 5 van het decreet van 1 maart 2019 tot ontbinding van het Fonds Jongerenwelzijn en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin en het decreet van 12 juli betreffende de integrale jeugdhulp, BS 08.04.2019).

⁴ Cf. Sinds 1 januari 2019 zijn er in Vlaanderen vijf uitbetalingsactoren actief voor het beheer en de betaling van de gezinsbijslag, namelijk 1 publieke uitbetalingsactor FONS (voorheen FAMIFED) en 4 private uitbetalingsactoren: Infino (voorheen Acerta en Securex), KidsLife Vlaanderen (voorheen ADMB, Group S, Horizon Het Gezin), MyFamily (voorheen Xerius) en Parentia Vlaanderen (voorheen Partena, Attentia, Future Generations/Mensura).

⁵ Cf. overeenkomstig artikel 114, eerste lid Groeipakketdecreet brengt de voorzitter van de Geschillencommissie jaarlijks, uiterlijk op 1 maart, aan de minister die het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin onder zijn bevoegdheden heeft, verslag uit over de werkzaamheden die in het voorafgaande jaar zijn uitgevoerd.

Het jaarverslag sluit af met een **voorblick op het jaar 2023**, waaronder de samenstelling van de Geschillencommissie volgens de nieuwe mandatering voor de periode 2023 - 2026.

Herman Verlinden,
Voorzitter van de Geschillencommissie Groeipakket

24 februari 2022

DEEL I – DE GESCHILLENCOMMISSIE: EEN LAAGDREMPELIGE BEROEPSPROCEDURE BIJ EEN ONAFHANKELIJKE EN ONPARTIJDIGE COMMISSIE VOOR JURIDISCHE KLACHTEN OVER HET GROEIPAKKET

- **Waarvoor kan men terecht bij de Geschillencommissie?**
 - **Voordelen en meerwaarde van de beroepsprocedure bij de Geschillencommissie**
- **Samenstelling van de Geschillencommissie**
 - **Verloop van de beroepsprocedure**

1. WAARVOOR KAN MEN TERECHT BIJ DE GESCHILLENCOMMISSIE GROEIPAKKET?

1.1. OPDRACHT VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE

De decreetgever heeft aan de Geschillencommissie een belangrijke taak toebedeeld van rechtsbescherming van de burger inzake de Vlaamse gezinsbijslagen.

Om te vermijden dat een burger met juridische klachten over het Groeipakket zich meteen moet wenden tot de arbeidsrechtbank via een gerechtelijke procedure, werd beleidsmatig gekozen voor de oprichting van een Geschillencommissie: via een laagdrempelige beroepsprocedure dient de Geschillencommissie betwistingen tussen burgers en hun uitbetalingsactor over het Groeipakket op te lossen.⁶ De Geschillencommissie heeft de bevoegdheid om de klacht van de burger te onderzoeken en te beslechten door een beslissing te nemen die bindend is voor de partijen, namelijk de burger en de uitbetalingsactor.

Wat betreft de opdracht van de Geschillencommissie kan verder nog nuttig verwezen worden naar het overleg dat in 2019 plaatsvond met de bevoegde minister, waaruit bleek dat de Geschillencommissie niet enkel dient te oordelen naar de letter maar ook naar de geest van het Groeipakketdecreet; conform de conceptualisering van de Geschillencommissie in het kader van het Groeipakketdecreet stelt dit de Geschillencommissie in staat om het Groeipakketdecreet ook te toetsen aan de geest van de wet, zodanig dat ongewenste of niet beoogde effecten van het Groeipakketdecreet kunnen worden opgespoord en er hieraan desgevallend kan worden geredieerd met het oog op het verzekeren van de coherente toepassing van het Groeipakketdecreet.

1.2. BEVOEGDHEID VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE

De Geschillencommissie is bevoegd voor⁷:	De Geschillencommissie is niet bevoegd voor:
☒ Klachten tegen een beslissing van een uitbetalingsactor over het Groeipakket;	☐ Geschillen over de aanwijzing van de begunstigde; ⁸

⁶ Memorie van toelichting van 17 januari 2018 bij het voorontwerp van decreet tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, nr. 1450 (2017-2018), nr. 1, p. 8 (hierna 'MvT').

⁷ Artikel 104, tweede lid Groeipakketdecreet.

⁸ Geschillen over de aanwijzing van de begunstigde behoren tot de bevoegdheid van de familierechtbank (artikel 104, derde lid Groeipakketdecreet).

✓ Klachten tegen het uitblijven van een beslissing van de uitbetalingsactor na afloop van de termijn waarin de uitbetalingsactor een beslissing moet nemen.	○ Geschillen over de kwalificatie van de ernst van de ondersteuningsbehoefte inzake de zorgtoeslag;⁹ ○ Klachten over beslissingen van de kinderbijslagfondsen/uitbetalingsactoren die dateren van voor de inwerkingtreding van het Groeipakket op 1 januari 2019 of die betrekking hebben op periodes vóór 1 januari 2019;¹⁰ ○ Klachten over een beslissing van een uitbetalingsactor in een andere deelentiteit dan Vlaanderen

Wanneer de klacht niet ontvankelijk is, omdat het gaat over een geschil inzake de zorgtoeslag, wordt de betrokkene geïnformeerd over de beroepsmogelijkheden bij de arbeidsrechtbank ofwel wordt de klacht geheroriënteerd naar de Klachtendienst (of de bevoegde administratieve dienst voor de zorgtoeslagevaluatie, Zoë) binnen het agentschap Opgroeien.

Voor klachten over de aanwijzing van de begunstigde wordt de klager geïnformeerd over de beroepsmogelijkheden bij de bevoegde familierechtbank.

Voor klachten over een periode voorafgaand aan 1 januari 2019 wordt de verzoeker erover geïnformeerd dat niet de Geschillencommissie maar wel de arbeidsrechtbank/familierechtbank bevoegd is voor geschillen betreffende de Algemene Kinderbijslagwet die tot 31 december 2018 van toepassing was.

Klachten over de kinderbijslag in een andere deelentiteit dan Vlaanderen, behoren uiteraard niet tot de bevoegdheid van de Geschillencommissie die enkel oordeelt over geschillen betreffende het Vlaamse Groeipakket. De verzoekers worden hierover geïnformeerd en het verzoek wordt doorverwezen naar de bevoegde dienst.

De Geschillencommissie laat hierbij opmerken dat zij bij beslissing nr. 2022/079 d.d. 2 september 2022 de verzoeker diende door te verwijzen naar de arbeidsrechtbank, in het kader van een prejudiciële vraagstelling aan het Europees Hof van Justitie. De Geschillencommissie concludeerde namelijk in het haar voorgelegde geschil dat het mogelijk discriminatoir leek te zijn om de verzoeker (zelfstandige) verschillend te behandelen ten opzichte van werknemers bij toepassing van de Europese Verordening nr. 492/2011, voor de toekenning van sociale voordelen in Europese lidstaten, zoals het Vlaamse startbedrag geboorte. Hiervoor is het echter noodzakelijk om een prejudiciële vraag te stellen aan het Europees Hof van Justitie, maar dat dient te gebeuren via de Arbeidsrechtbank en ligt actueel buiten de rechtsmacht van de Geschillencommissie. Het zou de burger een additionele rechtsgang kunnen besparen en een bijkomende

⁹ Geschillen over de zorgtoeslag behoren tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank (artikel 104, vierde lid Groeipakketdecreet).

¹⁰ Voor geschillen over kinderbijslag inzake periodes vóór 1 januari 2019 is de arbeidsrechtbank of de familierechtbank bevoegd (cf. tot 31 december 2018 was de Algemene Kinderbijslagwet (AKBW) van toepassing).

belasting van de arbeidsrechtbanken kunnen vermijden indien de Geschillencommissie wel over de nodige bevoegdheid zou kunnen beschikken.

2. VOORDELEN EN MEERWAARDE VAN DE BEROEPSPROCEDURE BIJ DE GESCHILLENCOMMISSIE

2.1. LAAGDREMPELIG

De beroepsprocedure voor de Geschillencommissie wordt bewust laagdrempelig¹¹ gehouden.

Een burger die het niet eens is met een beslissing van zijn uitbetalingsactor over het Groeipakket, kan op eenvoudig verzoek een beroepsprocedure opstarten. Dat is mogelijk via e-mail, een brief per post of door afgifte van de klacht aan het onthaal van het agentschap Opgroeien.

Burgers kunnen zelf de klacht indienen: het is niet nodig om een advocaat aan te stellen om de klacht neer te leggen of op te treden tijdens de procedure.

De procedure verloopt kosteloos. Enkel indien de Geschillencommissie zou oordelen dat het beroep tergend en roekeloos is ingesteld, dient de verzoeker wel de kosten te betalen.¹² Stelt de burger een

¹¹ Mvt., p. 9.

¹² Artikel 15 BVR Geschillencommissie.

advocaat aan, dan zijn die kosten uiteraard wel voor rekening van de burger.

2.2. ONAFHANKELIJK EN ONPARTIIDIG

De beroepsprocedure bij de Geschillencommissie is een georganiseerd bestuurlijk beroep bij een onafhankelijk orgaan.¹³

De voorzitter en de leden van de Geschillencommissie worden benoemd voor een termijn van vier jaar, die hernieuwbaar is.¹⁴

Opdat de voorzitter en de leden hun rol in maximale onafhankelijkheid kunnen uitoefenen, zijn er diverse onverenigbaarheden vastgelegd, waardoor een aantal functies niet mogen worden uitgeoefend tijdens de duur van de benoeming.¹⁵

De Geschillencommissie bestaat uit de voorzitter en twee assessoren:

- één assessor op voordracht van het agentschap Opgroeien regie
- en één assessor op voordracht van de uitbetalingsactoren.¹⁶

De Geschillencommissie wordt steeds zo samengesteld dat er geen assessor zetelt van de uitbetalingsactor tegen wie de klacht gericht is.¹⁷

Wanneer een bij de Geschillencommissie ingediend verzoek ontvankelijk wordt verklaard, wordt de verzoeker geïnformeerd over de samenstelling van de Commissie om een eventuele wraking mogelijk te maken indien de burger zou menen dat het aangeduide lid niet onpartijdig zou kunnen oordelen.¹⁸ In de loop van 2022 hebben er geen wrakingen plaatsgevonden. In één geval heeft een lid meteen afgezien van verdere behandeling omdat het lid de verzoeker kende.

¹³ Mvt, p. 97.

¹⁴ Ministerieel besluit van 31 januari 2019 tot benoeming van de leden van de commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan en tot vaststelling van het presentiegeld (BS 18 juni 2019), zoals gewijzigd bij MB van 9 april 2019 (BS 18 juni 2019), bij MB van 5 december 2019 (BS 20 december 2019), bij MB van 26 april 2022 (BS 8 juni 2022) en bij MB van 19 september 2022 (BS 4 oktober 2022). Vanaf 1 januari 2023 geldt het ministerieel besluit d.d. 21 december 2022 tot benoeming van de leden van de commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan en tot vaststelling van het presentiegeld, B.S. 13.02.2023.

¹⁵ Artikel 2 BVR Geschillencommissie.

¹⁶ Artikel 105, §2 Groeipakketdecreet.

¹⁷ Artikel 105, §6 Groeipakketdecreet.

¹⁸ Artikel 16 BVR Geschillencommissie.

2.3. DISCRETIE

De voorzitter, de leden en het personeel van het secretariaat van de Geschillencommissie zijn gehouden tot de discretieplicht in verband met de feiten, daden en inlichtingen waarvan ze kennis genomen hebben tijdens de werkzaamheden van de Geschillencommissie.¹⁹

2.4. SNELLE DOORLOOPTIJD

Het opzet van de Geschillencommissie is een snelle toegang tot geschillenbeslechting te verzekeren.²⁰

Wanneer een verzoek wordt ingediend bij de Geschillencommissie, wordt zonder verwijl een dossier samengesteld bestaande uit alle feitelijke, administratieve en juridische elementen zodat de burger op vrij korte termijn een beslissing van de Geschillencommissie ontvangt over zijn klacht. De Geschillencommissie streeft er steeds naar de ingediende verzoeken zo snel mogelijk te behandelen, uiteraard ook rekening houdende met de minimaal vereiste duur om de vaak complexe dossiers samen te stellen.

2.5. JURISPRUDENTIE VOOR DE SECTOR

Door een bestuurlijk beroep mogelijk te maken bij één Geschillencommissie, wordt de nodige samenhang in de beslissingen van de uitbetalingsactoren gegarandeerd.

Door de specifieke samenstelling van de Commissie wordt ervoor gezorgd dat binnen de sector een vorm van jurisprudentie wordt opgebouwd. Dat heeft als meerwaarde dat na verloop van tijd duidelijk wordt hoe een interpretatie over een bepaalde problematiek vorm krijgt, waardoor de uitbetalingsactoren hun dienstverlening daarop kunnen afstellen.²¹ Tevens draagt het ook bij tot de afbouw van een overmatige juridisering van geschillen.²²

Het bestuurlijk beroep moet worden uitgeput alvorens desgevallend een jurisdictioneel beroep in te stellen bij de arbeidsrechtbank.²³ In 2022 werd deze cascaderегeling bevestigd door het Arbeidshof te Antwerpen dat oordeelde *“Voor toeslagen overeenkomstig het Groeipakketdecreet die toegekend werden vanaf 1 januari 2019 moet eerst beroep worden aangetekend bij de geschillencommissie. Zo lang deze commissie zich niet heeft uitgesproken, kan de arbeidsrechtbank geen kennis nemen van het geschil.”*²⁴

¹⁹ Artikel 32 Huishoudelijk reglement van de Geschillencommissie.

²⁰ Mvt, p. 20.

²¹ MvT, p. 9.

²² MvT, p. 9.

²³ MvT, p. 97.

²⁴ Arbh. Antwerpen (afd. Antwerpen) (10^e k.) nr. 2021/AA/230, 31 maart 2022, *Soc.Kron.* 2022, afl. 6, 316.

2.6. RECHTSBRON VOOR DE RECHTZOEKENDE

De uitspraken van de Geschillencommissie vormen een rechtsbron over de toepassing van de regelgeving inzake het Groeipakket voor een zeer divers aantal rechtzoekenden (zowel burgers als professionelen: Vlaamse Ombudsdienst, medewerkers OCMW, familiaal bemiddelaar, belangenorganisaties, advocaten, ...) .

3. SAMENSTELLING VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE

Wanneer de Geschillencommissie zich uitspreekt over de klacht van een burger tegen een beslissing van de uitbetalingsactor over het Groeipakket, is zij samengesteld uit de voorzitter en twee assessoren.

Om de continuïteit en de rechtsgeldige samenstelling van de Geschillencommissie te verzekeren, werden er tevens een plaatsvervangend voorzitter en plaatsvervangende leden aangeduid.²⁵

De Geschillencommissie wordt op juridisch en administratief vlak ondersteund door een secretaris en de secretariaatsmedewerkers.²⁶

Samenstelling Geschillencommissie op 31.12.2022		
Assessor uitbetalingsactoren (via beurtrol)	Voorzitter	Assessor Opgroeien regie
FONS: Anja HELLEMANS plv. Jürgen POELS	Herman VERLINDEN plv. Edwig STEPPÉ	Linda AERTS plv. Ignace LAMBERT
Infino: Rita LOUWAGIE plv. Ann HIMSCHOOT		
KidsLife: Maarten VANKEERSBILCK plv. Gaëlle CUVELIER		
MyFamily: Nele DE BLAUWE plv. Peter KEUSTERMANS		
Parentia: Renata STERKEN plv. May-li MARCHAND		

²⁵ Artikel 105, §1 Groeipakketdecreet.

²⁶ Artikel 105, §5 en 106 Groeipakketdecreet.

4. HOE VERLOOPT DE KLACHTENPROCEDURE BIJ DE GESCHILLENCOMMISSIE

4.1. INDIENEN VAN EEN VERZOEK

Burgers die een beroepsprocedure bij de Geschillencommissie wensen op te starten, kunnen een klacht indienen bij het secretariaat van de Geschillencommissie.

De klacht kan ingediend worden:

- ✓ Via e-mail op het mailadres geschillencommissie@opgroeien.be
- ✓ Per brief aan:
Opgroeien regie (Kind en Gezin)
Geschillencommissie
Hallepoortlaan 27
1060 Brussel
- ✓ Afgifte van de klacht aan het onthaal van het agentschap Opgroeien regie

Deze contactgegevens en alle informatie over de beroepsprocedure is terug te vinden op de briefwisseling van de uitbetalingsactoren²⁷ en op de website van het agentschap Opgroeien²⁸.

De klacht dient de naam en het rijksregisternummer van de verzoeker te vermelden, alsook de reden van het beroep en (een scan of digitale foto van) de beslissing (of het uitblijven van de beslissing) waartegen het verzoek wordt ingediend. Wanneer er gegevens ontbreken, zal het secretariaat de klachtindiener hierover actief bevragen, met het oog op een maximale behandeling van de klachten die worden ingediend.

4.2. BEROEPSTERMIJN

Er is een strikte beroepstermijn voor het indienen van een klacht, namelijk ten laatste drie maanden na de kennisgeving van de beslissing van de uitbetalingsactor of na het uitblijven ervan.²⁹ Werden de

²⁷ De vermelding van de beroepsmogelijkheden is wettelijk verplicht op grond van de artikelen 89 en 90 Groeipakketdecreet.

²⁸ <https://www.groeipakket.be/geschillencommissie>.

²⁹ Artikel 11, §§ 3, 4 en 5 BVR Geschillencommissie.

beroepsmogelijkheden niet vermeld op de brief, dan wordt de beroepstermijn verlengd met vier maanden.³⁰

Is de klacht laattijdig ingediend, dan is deze niet ontvankelijk voor verder onderzoek door de Geschillencommissie. Waar mogelijk zal het secretariaat van de Geschillencommissie laattijdige klachten doorverwijzen naar de Klachten- en bemiddelingsdienst van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket.

4.3. BEHANDELING VAN DE KLACHT

Zodra alle nodige gegevens voor de behandeling van de klacht beschikbaar zijn, wordt de ontvankelijkheid van de klacht onderzocht.

Voor klachten die ontvankelijk zijn, wordt een zittingsdatum ingepland. Ter voorbereiding van de zitting zorgt het secretariaat van de Geschillencommissie voor een volledige dossiersamenstelling met alle nuttige administratieve en juridische elementen zodat de Geschillencommissie beschikt over alle relevante informatie om met kennis van zaken te kunnen oordelen over de gegrondheid van het verzoek. Zo zal het secretariaat de verzoekende partij vragen om alle nuttige elementen, stukken, ... te bezorgen. Ook de uitbetalingsactor wordt gevraagd om haar standpunt te motiveren.

De klachtindiener en de uitbetalingsactor tegen wie de klacht gericht is, krijgen de kans om deel te nemen aan de hoorzitting.³¹ Het is niet vereist om aanwezig te zijn op de zitting maar het kan nuttig zijn wanneer men de klacht persoonlijk wil toelichten, bepaalde klemtonen wil leggen of recente nieuwe elementen wil aanbrengen.

³⁰ Artikel 89, tweede lid Groeipakketdecreet.

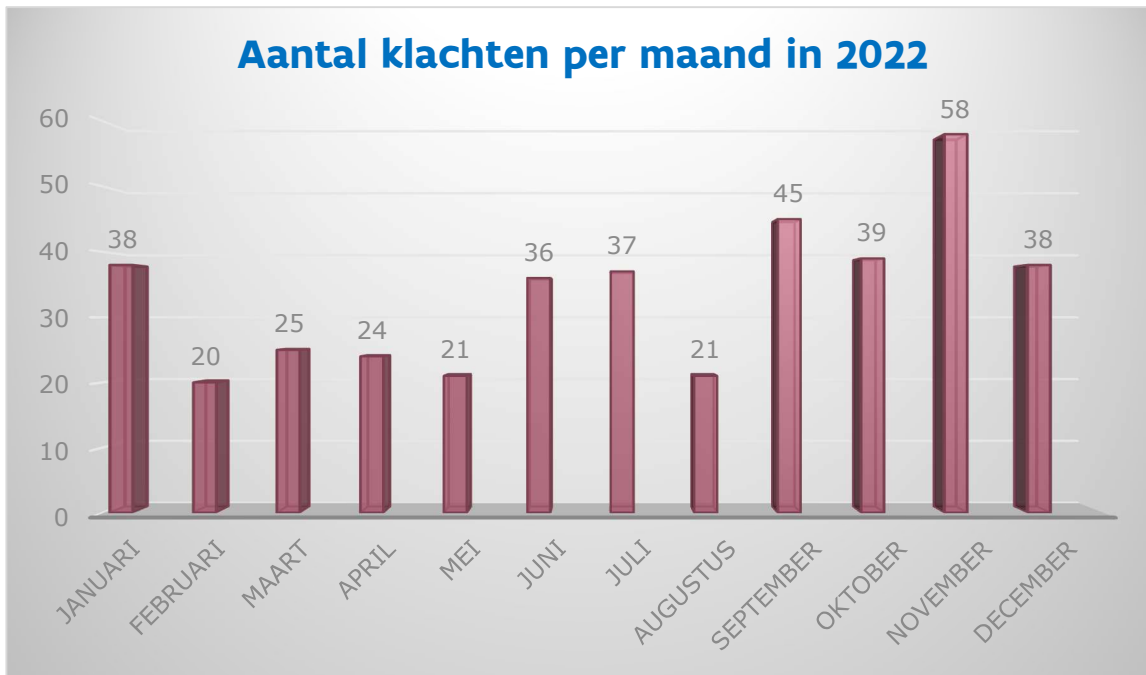
³¹ Artikel 111, tweede lid Groeipakketdecreet.

DEEL II – DE GESCHILLENCOMMISSIE IN CIJFERS: 2022

1. AANTAL KLACHTEN

In 2022 ontving de Geschillencommissie in totaal **402 klachten**.

2. HOE WERD DE KLACHT ONTVANGEN?

Het merendeel van de klachten kwam binnen via digitale weg via de mailbox geschillencommissie@opgroeien.be.

3. DOORLOOPTIJD

De doorlooptijd is uiteraard een belangrijk gegeven dat aangeeft wanneer de klachtindiener zijn klacht behandeld ziet.

Een gedeelte van de klachten kan opgelost worden zonder dat het tot een zitting van de Geschillencommissie komt. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de uitbetalingsactor haar beslissing herziet en het kinderbijslagdossier regulariseert, of wanneer de burger een ontbrekend gegeven bijbrengt dat leidt tot een regularisatie. In die gevallen kan een klacht binnen enkele weken opgelost worden.

Voor de klachten waarvoor wel een zitting van de Geschillencommissie plaatsvindt, is er steeds een minimale doorlooptijd noodzakelijk voor het vervullen van de volgende stappen:

- volledige dossiersamenstelling door het secretariaat van de Geschillencommissie:
 - eventueel bijkomende gegevens opvragen bij de klachtindiener;
 - het standpunt van de uitbetalingsactor opvragen en bijkomend bevragen waar nodig;
 - administratieve en juridische analyse;
- organiseren van een hoorzitting;
- beraadslaging van de Geschillencommissie;
- redactie van de eindbeslissing: de Geschillencommissie streeft er daarbij steeds naar om op basis van een volledig samengesteld dossier, de klacht en de grieven van de verzoeker te toetsen aan de toepasselijke regelgeving, wat resulteert in een eindbeslissing waarin alle elementen, argumenten en motivering, in feite en in rechte, van de beslissing uitgebreid aan bod komen met het oog op de nodige transparantie voor de burger alsook voor de sector³².

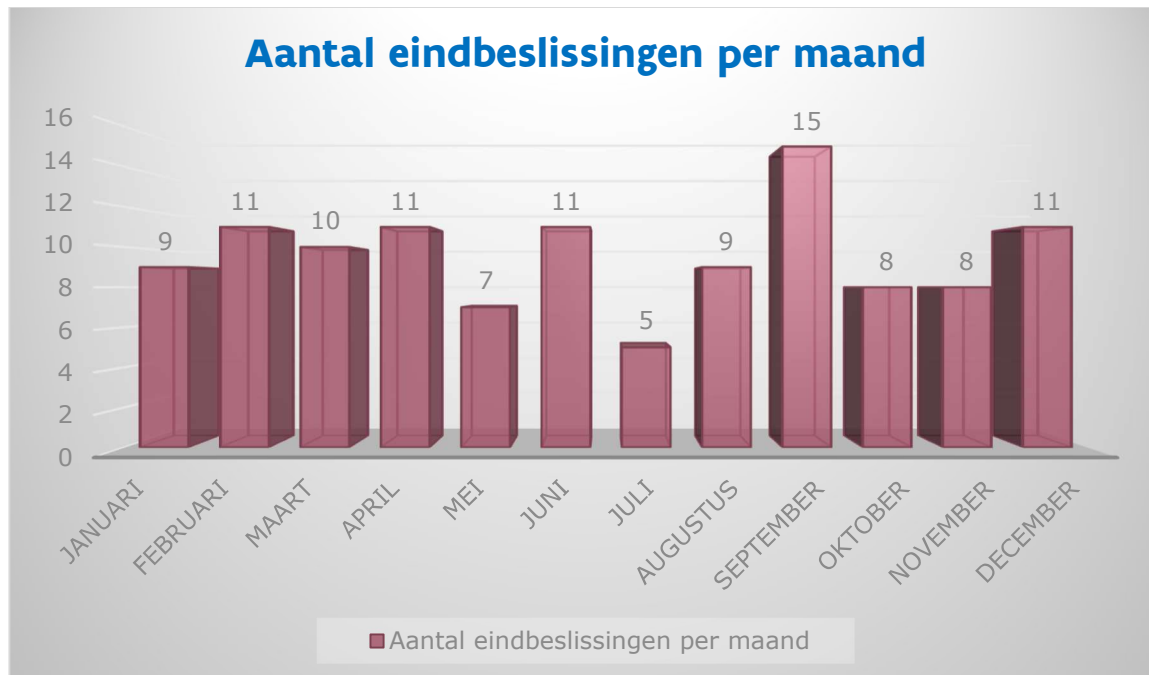
Voor de klachten die in 2022 werden beslecht via een beslissing van de Geschillencommissie na een hoorzitting, was de **gemiddelde doorlooptijd** tussen de ontvankelijkheidsverklaring van de klacht en de finale beslissing over de al dan niet gegrondheid van het verzoek, **13 weken**.³³

³² Artikel 112, §1, eerste en tweede lid Groeipakketdecreet.

³³ Bij deze gemiddelde doorlooptijd werd geen rekening gehouden met zaken waarbij niet onmiddellijk een zittingsdatum kon gepland worden omdat de Arbeidsrechtbank nog uitspraak diende te doen voor een periode voorafgaand aan 1 januari 2019, en evenmin met zaken waarin een partij zelf om uitstel vroeg, bijvoorbeeld om aanwezig te kunnen zijn op de hoorzitting.

4. AANTAL BESLISSINGEN VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE

In 2022 werden **115** klachten beslecht via een beslissing van de Geschillencommissie na hoorzitting (tegenover 55 in 2021).³⁴

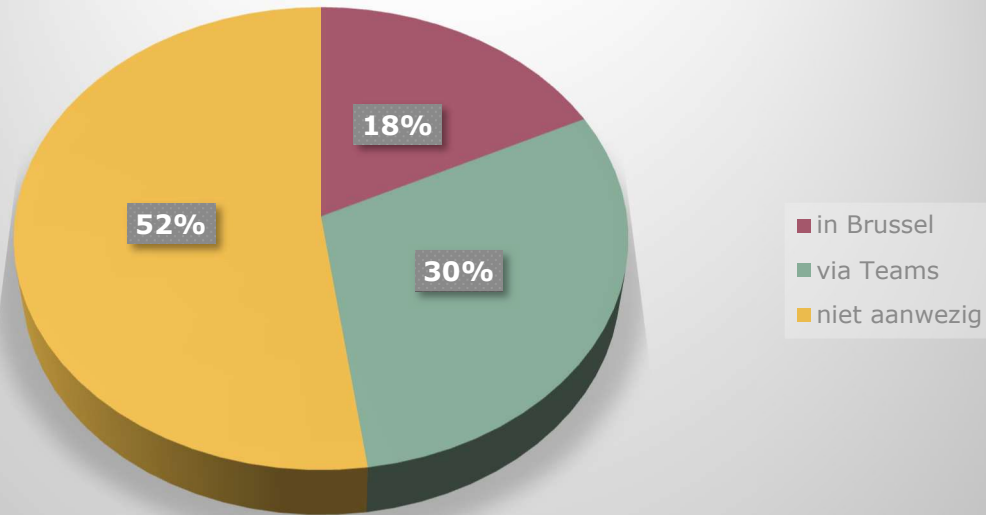
5. AANWEZIGHEID OP DE HOORZITTING

Zoals de voorgaande jaren, maakten de klachtindieners regelmatig gebruik van de mogelijkheid om de zitting van de Geschillencommissie bij te wonen, ter zitting in Brussel of via digitale weg (Teams), al dan niet vergezeld van een advocaat (hoewel dit niet verplicht is).

Wanneer de klager vraagt om te worden gehoord laat de Geschillencommissie de burger de kans om zijn grieven persoonlijk uiteen te zetten en de nodige toelichting te geven betreffende een complexe gezinssituatie, noodzakelijke gezinsorganisatie, medische redenen, ...

³⁴ Cf. de beslissingen betroffen verzoeken ingediend in 2022, klachten die dateerden van eind 2021 met agendering ter zitting in 2022, klachten die hangende waren in afwachting van een uitspraak van de arbeidsrechtbank voor de periode voorafgaand aan 1 januari 2019 of ten slotte klachten die gereactiveerd werden na onderzoek door de Klachten- en bemiddelingsdienst van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket.

Deelname aan de zitting

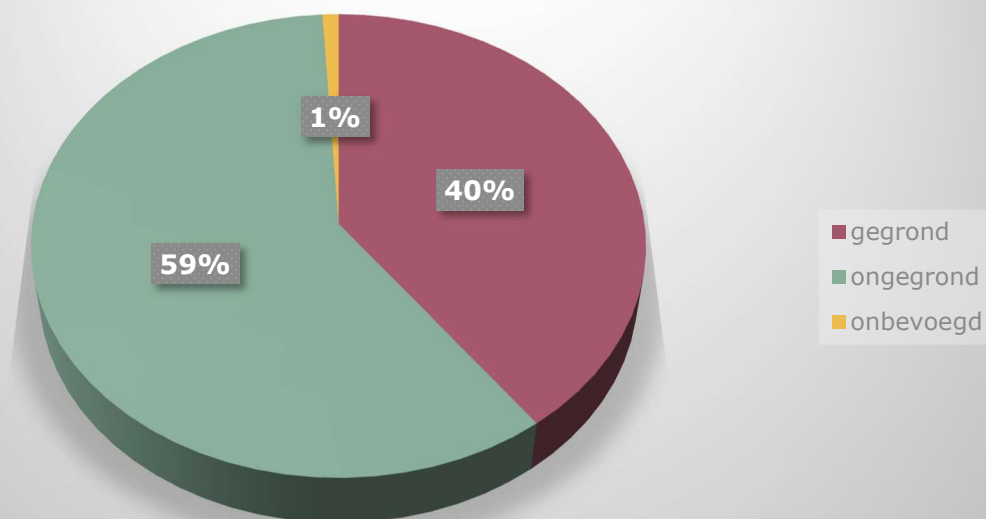

6. BESLISSING GESCHILLENCOMMISSIE: GEGROND OF ONGEGROND

Voor **40% van de klachten waarover de Geschillencommissie in 2022 oordeelde, besliste zij dat de klacht gegrond of gedeeltelijk gegrond was.**

Voor 59% van de klachten waarover zij oordeelde in 2022, besliste de Geschillencommissie dat de klacht ongegrond was. Voor 1 beroep besliste de Geschillencommissie na grondig onderzoek dat er een prejudiciële vraag kon gesteld worden aan het Europees Hof van Justitie, maar dat zij hier niet toe bevoegd was en de verzoeker zich daartoe kon wenden tot de arbeidsrechtbank.

Beslissing Geschillencommissie

7. BEROEPSMOGELIJKHEID TEGEN EEN BESLISSING VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE

Binnen de vier weken na de hoorzitting wordt de beslissing van de Geschillencommissie aan de partijen meegedeeld.

De beslissing van de Geschillencommissie is bindend en uitvoerbaar.³⁵ Dat betekent dat de uitbetalingsactor de beslissing van de Geschillencommissie dient uit te voeren.

De partijen kunnen binnen drie maanden na de kennisgeving van de beslissing van de Geschillencommissie beroep instellen bij de bevoegde arbeidsrechtbank wanneer zij zich niet kunnen vinden in de beslissing van de Geschillencommissie.³⁶

In 2022 werden er **8 beroepen** ingediend bij de arbeidsrechtbank tegen een beslissing van de Geschillencommissie. Eén beroepsprocedure werd intussen reeds zonder voorwerp verklaard door de arbeidsrechtbank omdat het dossier alsnog kon geregulariseerd worden nadat de toepasselijke regelgeving inzake de attesten van immatriculatie voor o.a. kinderen jonger dan 12 jaar werd gewijzigd. De overige beroepsprocedures zijn lopende voor de arbeidsrechtbank.

³⁵ Artikel 112, §2, eerste lid Groeipakketdecreet.

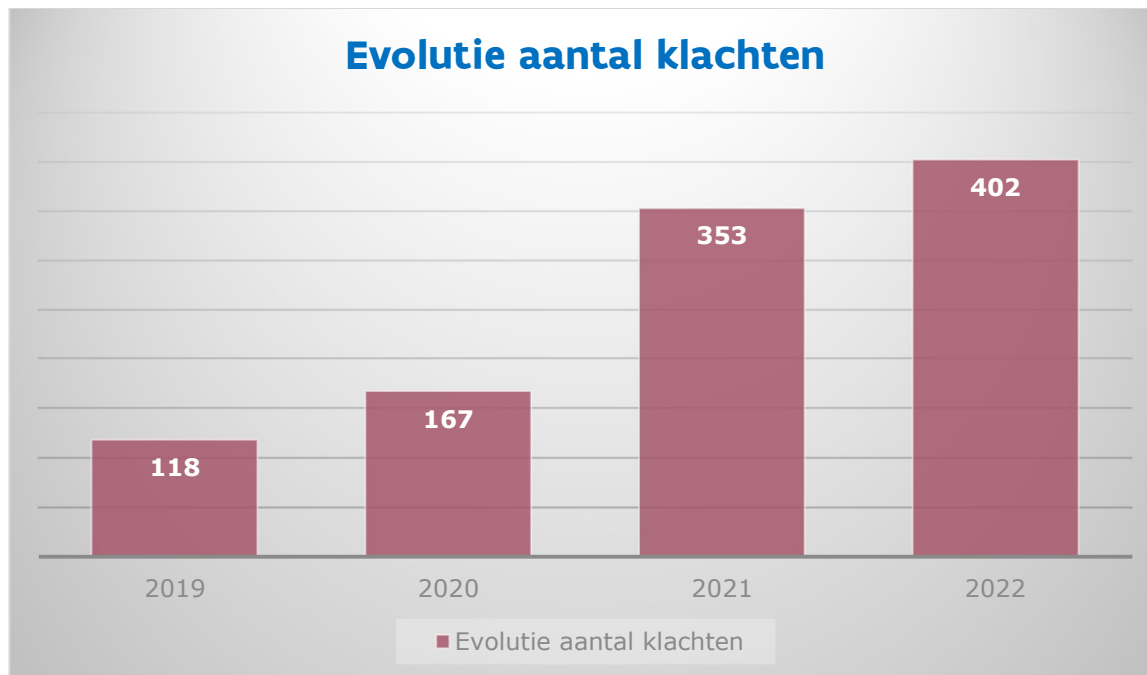
³⁶ Artikel 115, §1, eerste lid Groeipakketdecreet.

DEEL III – DE GESCHILLENCOMMISSIE IN CIJFERS: 2019 - 2022

1. AANTAL KLACHTEN

Het aantal klachten dat bij de Geschillencommissie werd ingediend tegen een beslissing van de uitbetalingsactor, nam gestaag toe sinds 2019.

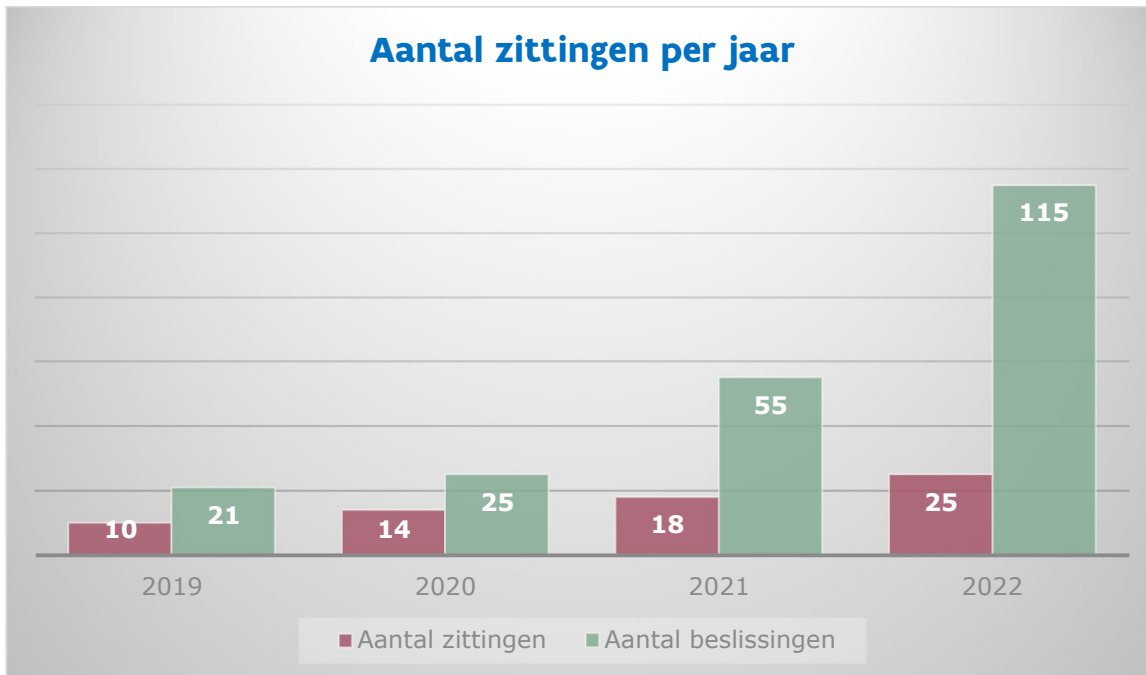

2. AANTAL ZITTINGEN GESCHILLENCOMMISSIE

Gelet op de stijging van het aantal te behandelen klachten diende de Geschillencommissie jaarlijks meer zittingen te organiseren om de doorlooptijd onder controle te houden.

Terwijl de Geschillencommissie in 2019 10 keer diende samen te komen voor het behandelen van de geagendeerde klachten, en in 2020 ingevolge de toename van het aantal klachten 14 keer samenkwam, kwam de Geschillencommissie in 2021 door de verdere stijging van het aantal klachten 18 keer samen.

In 2022 steeg het aantal klachten opnieuw en organiseerde de Geschillencommissie drie extra zomerzittingen en twee extra najaarszittingen om de doorlooptijd voor de klachtindieners binnen een redelijke termijn te houden.

3. DOORLOOPTIJD

Terwijl begin **2020** nog dezelfde doorlooptijd van 8 weken gold zoals in 2019, kon dit tempo ten gevolge van de coronacrisis vanaf midden maart 2020 onmogelijk nog aangehouden worden door de belangrijke impact van de coronacrisis/lockdownperiode op de beschikbaarheid van de medewerkers van het secretariaat van de Geschillencommissie in de voorbereiding van de dossiers voor de Commissie. Tevens dienden een aantal zittingen die normaliter in fysieke aanwezigheid van de betrokkenen zouden doorgaan, te worden geheragendeerd naar digitale zittingen. Door deze factoren is er tijdelijk een verlengde doorlooptijd (18 weken) ontstaan, tevens in combinatie met de periode van het zomerverlof, waarna de zittingen zo snel mogelijk opnieuw werden ingepland vanaf september. Tegen het einde van het jaar 2020 kon voor de nieuwe verzoeken ingediend vanaf september opnieuw een korte doorlooptijd van 9 weken gehaald worden.

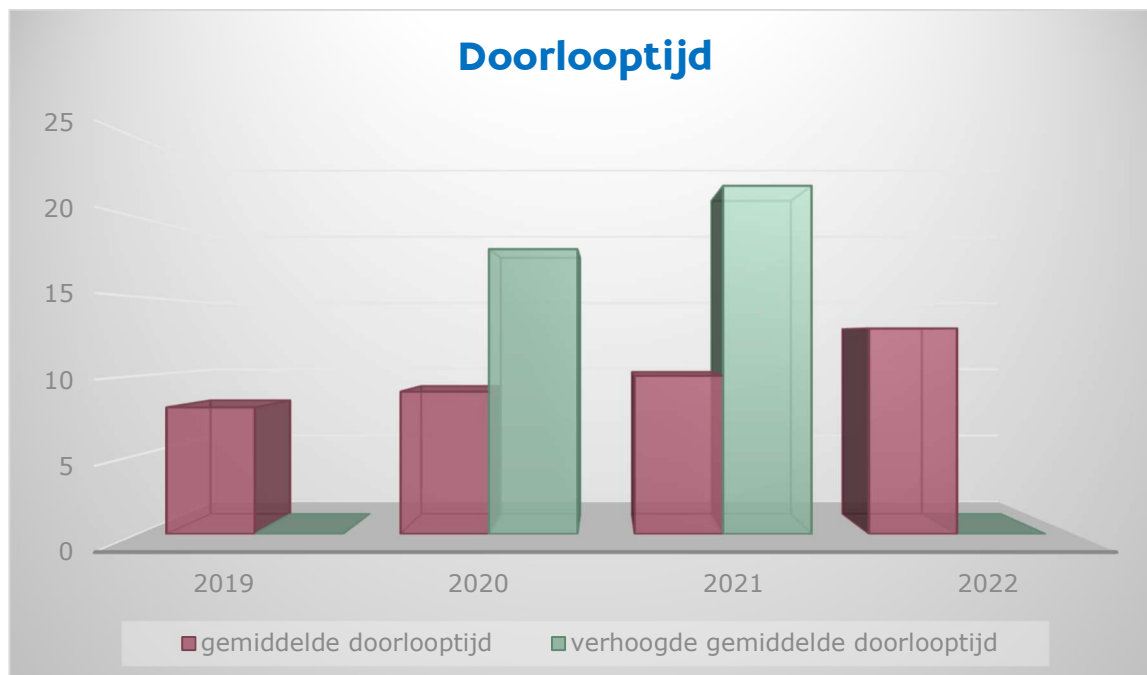
In **2021** is de doorlooptijd aanzienlijk opgelopen doordat er veel meer klachten werden ingediend in 2021 (353) in vergelijking met 2019 (118) en 2020 (167) terwijl de beschikbare personeelsinzet niet overeenkomstig toenam:

- voor 70% van de in 2021 ingediende verzoeken was er in 2021 een gemiddelde doorlooptijd van 10 weken;
- voor 30% van de in 2021 ingediende verzoeken was er in 2021 een gemiddelde doorlooptijd van 22 weken.

In **2022** nam het aantal ingediende klachten opnieuw toe. Daarom werd de personeelsbezetting van het secretariaat verhoogd en werden er tevens 5 bijkomende zittingen georganiseerd om de doorlooptijd onder controle te houden opdat de burger niet te lang zou moeten wachten op een antwoord over zijn klacht.

Voor de klachten die in 2022 werden beslecht via een beslissing van de Geschillencommissie na een

hoorzitting, was de **gemiddelde doorlooptijd** tussen de ontvankelijkheidsverklaring van de klacht en de finale beslissing over de al dan niet gegrondheid van het verzoek, **13 weken**.³⁷

³⁷ Voor deze gemiddelde doorlooptijd werd geen rekening gehouden met zaken waarbij nog niet onmiddellijk een zittingsdatum kon gepland worden omdat de Arbeidsrechtbank nog uitspraak diende te doen voor een periode voorafgaand aan 1 januari 2019, en evenmin met zaken waarin een partij zelf om uitstel vroeg bijvoorbeeld om aanwezig te kunnen zijn op de hoorzitting.

DEEL IV. BELEIDSAANBEVELINGEN

1. SITUERING BELEIDSAANBEVELINGEN

Bij het behandelen van de door de gezinnen ingediende klachten over het Groeipakket heeft de Geschillencommissie steeds de haar toebedeelde opdracht in acht genomen, namelijk jurisprudentie scheppen voor de sector van de Vlaamse gezinsbijslagen en op onafhankelijke en onpartijdige wijze juridisch gefundeerde beslissingen nemen waarbij de door de decreetgever beoogde finaliteit van het Groeipakketdecreet wordt afgetoetst.

Mede gelet op de beleidskeuze dat het bestuurlijk beroep bij de Geschillencommissie moet worden uitgeput alvorens een jurisdictioneel beroep in te stellen bij de bevoegde arbeidsrechtbank, heeft de Geschillencommissie steeds betracht geen louter formele tussenetappe te vormen, maar wel degelijk een reële meerwaarde te bieden door het aftoetsen van geschillen naar de letter en de geest van het Groeipakketdecreet, steeds binnen de contouren van de haar toebedeelde bevoegdheid.³⁸

De Geschillencommissie heeft daarbij meermaals vastgesteld dat gezinnen met een heel diverse realiteit kunnen geconfronteerd worden op het vlak van gezinsvorming en gezinsorganisatie, gevolgd onderwijs, impact van de coronacrisis, ... De regelgeving kan nooit 100% die realiteit en de evolutie ervan afdekken en de regelgeving zal dan ook steeds noodzakelijkerwijze geëvalueerd moeten worden. Daarom kreeg de Geschillencommissie als taak om signalen, bepaalde disfuncties of incoherenties, op te pikken als input voor het beleidsproject 'Borging van de regelgeving'³⁹ alsook beleidsaanbevelingen te formuleren in het voorliggend jaarverslag aan de minister. Meer bepaald werd de Geschillencommissie de taak toebedeeld om in het jaarverslag adviezen te formuleren om de toepassing van het Groeipakketdecreet te verbeteren of om vastgestelde anomalieën op te lossen.

De hiernavolgende problematieken wil zij echt onder de aandacht van de minister brengen voor de nodige beleidsafweging en een eventueel regelgevend vervolg na de nodige reflectie. Hierbij wil de Geschillencommissie benadrukken dat het gaat om problematieken die een ruimere scope hebben dan slechts één enkele casus⁴⁰ en vooral ook omdat het problematieken betreft die zich in de toekomst nog zullen voordoen en waarover dus nieuwe klachten kunnen volgen. In die zin is het ook voor de Geschillencommissie belangrijk – zeker gelet op de stijging van het aantal klachten - dat bepaalde gekende problematieken de zittingsrol niet te sterk belasten maar het voorwerp kunnen vormen van beleidsreflectie en beleidsoplossing, zodat de nodige tijd vrijkomt om op de hoorzittingen nieuwe types klachten binnen een redelijke termijn te behandelen.

Als aanzet voor die beleidsreflectie verwijst de Geschillencommissie naar de uitgebreide juridische analyses die in haar beslissingen zijn opgenomen.⁴¹

³⁸ Cf. Artikel 29 van het huishoudelijk reglement van de Geschillencommissie.

³⁹ Het betreft een beleidsproject van het Agentschap Opgroeien in samenspraak met het Agentschap Uitbetaling Groeipakket. Doel ervan is anomalieën in de regelgeving Groeipakket traceren en operationele of structurele problemen aanpakken en waar nodig het Groeipakket regelgeving bijsturen (cf. Regeerakkoord 2019-2024, p. 71). Hierbij worden signalen vanuit verschillende bronnen gecapteerd, waaronder de Geschillencommissie.

⁴⁰ Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met klachten die over een bepaalde problematiek tijdens de afgelopen jaren werden ingediend bij de Geschillencommissie alsook met klachten die over dezelfde problematiek werden ingediend bij de Klachten- en bemiddelingsdienst van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket.

⁴¹ Alle originele beslissingen van de Geschillencommissie met de volledige juridische argumentatie zijn terug te vinden op het kennisportaal www.gpedia.be

2. RETROACTIEVE AANDUIDING BIJSLAGTREKKENDE / BEGUNSTIGDENKERN

Sinds 2019 ontvangt de Geschillencommissie regelmatig klachten van ouders die een vonnis van de familierechtbank bekwamen waarin een bepaalde retroactiviteit voorzien is, maar de uitbetalingsactor gebonden is door de strikte regelgeving en de administratieve onderrichtingen om vonnissen van de familierechtbank enkel voor de toekomst toe te passen.⁴²

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

In haar beslissingen stelde de Geschillencommissie dat het standpunt om vonnissen van de familierechtbank enkel voor de toekomst toe te passen, enerzijds zeer goed te begrijpen is vanuit het oogpunt van de werklast van de administratieve verwerking.

Anderzijds wordt zodoende de wil van de rechtbank niet gerespecteerd, terwijl de rechtbank de retroactiviteit motiveert en er vaak ook rekening dient te worden gehouden met de duur van een gerechtelijke procedure waardoor een ouder pas geruime tijd na het aanhangig maken van zijn vordering bij de rechtbank een vonnis bekommt, en dit wenst ten uitvoer te leggen (en het vonnis dan vaak terugwerkende kracht heeft tot (minstens) de datum van het indienen van de vordering, in acht genomen de feitelijke gezinssituatie die de rechtbank toetste).

In sommige gevallen kunnen de ouders de financiële impact van het retroactieve vonnis nog onderling vereffenen. In andere gevallen echter, bijvoorbeeld voor de toekenning van de sociale toeslag, is dit niet mogelijk wanneer de ouder die de volledige sociale toeslag voor het verleden toegewezen krijgt door de rechtbank, in de praktijk dit niet kan laten ten gelde maken omdat de uitbetalingsactor weigert het dossier te herzien voor het verleden; wanneer de andere ouder namelijk geen aanspraak kon maken op een sociale toeslag gaat immers de helft van de sociale toeslag verloren terwijl de wil van de rechtbank inhield dat de rechtzoekende ouder er wel recht op had.

De Geschillencommissie meent dan ook dat het aanbeveling verdient om de administratieve onderrichtingen (en indien nodig de regelgeving) op dit punt te herevalueren om te voorkomen dat de uitbetalingsactor zich bevindt in een patstelling tegenover de burger, en de burger zijn toevlucht moet zoeken tot de Geschillencommissie.

De Geschillencommissie meent dat toch in een bepaalde mate zou moeten kunnen tegemoet gekomen worden aan een retroactief vonnis dat een geldige rechtskracht

⁴² Beslissing van de Geschillencommissie nr. 2022/019 d.d. 25.02.2022; beslissing van de Geschillencommissie nr. 2022/020 d.d. 25.02.2022; beslissing van de Geschillencommissie nr. 2022/042 d.d. 29.04.2022; beslissing van de Geschillencommissie nr. 2022/050 d.d. 19.08.2022; beslissing van de Geschillencommissie nr. 2022/064 d.d. 01.07.2022.

heeft. Hierover moeten echter duidelijke onderrichtingen worden afgelijnd met overleg binnen de sector, zodat er een uniforme aanpak kan worden gehanteerd.

De Geschillencommissie meent dat dit een zeer belangrijk punt is voor de betrokken ouders die momenteel, zo blijkt uit hun klachten, na vaak lange tijd, moeite en proceskosten, een vonnis verkrijgen dat met hun feitelijke situatie overeenstemt, met duidelijke bepalingen inzake de wil van de rechtbank wat betreft het Groeipakket, maar geconfronteerd worden met een weigering van de uitbetalingsactor om het vonnis ten uitvoer te leggen. Vooral ook omdat in de regelgeving van het Groeipakket zelf voorzien is in een aantal gevallen dat de burger een vonnis moet bekomen; een veel gehoorde klacht is dan dat zodra de burger dan een vonnis bekommt, het niet volledig (voor het verleden) wordt ten uitvoer gelegd door de uitbetalingsactor.

3. GEZINSNOTIE IN HET GROEIPAKKET: FEITELIJKE GEZINSVORMING

3.1. Situering.

Voor de toekenning van het recht op een schooltoeslag (selectieve participatietoeslag) of een sociale toeslag wordt er in het Groeipakketdecreet rekening gehouden met de financiële draagkracht van het gezin waarin het kind opgroeit.

Het gezinsbegrip dat in het Groeipakketdecreet gehanteerd wordt is het zogenaamde ‘feitelijk gezin’, gedefinieerd als een leefeenheid waarin twee personen die geen bloed- of aanverwanten tot de derde graad zijn, samenwonen en samen een huishouden regelen, hetzij financieel, hetzij op een andere ondersteunende manier.⁴³

Samenwonen blijkt uit de gemeenschappelijke domicilie volgens het Rijksregister (dit kan enkel weerlegd worden door een officieel document van een overheid/overheidsinstelling, gebaseerd op de reële gezinssituatie). Als het samenwonen niet blijkt uit het Rijksregister kan de vorming van een feitelijk gezin bewezen worden door een controle van een gezinsinspecteur van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket, een vaststelling gemaakt door een andere overheidsdienst (vb. politie), een gerechtelijke uitspraak of een verklaring van feitelijke gezinsvorming van de begunstigde en van de persoon met wie de begunstigde samenwoont.

3.2. Uitspraken Geschillencommissie in 2022.

De Geschillencommissie deed in 2022 zeer regelmatig uitspraak over klachten van ouders (met een nieuwe relatie) die het er niet mee eens waren dat hun uitbetalingsactor beschouwde dat er sprake was van

⁴³ Artikel 18 Groeipakketdecreet *juncto* artikelen 2 en 3 BVR Sociale toeslagen; artikel 24 Groeipakketdecreet *juncto* artikel 3 BVR Selectieve Participatietoeslagen.

feitelijke gezinsvorming. De ouder argumenteerde daarbij waarom er geen sprake was van feitelijke gezinsvorming en er bijgevolg geen rekening zou mogen gehouden worden met de gezamenlijke inkomsten, maar enkel met de eigen inkomsten voor het bepalen van het recht op een sociale toeslag of een schooltoeslag.

Bij het behandelen van deze verzoeken hield de Geschillencommissie telkens rekening met de argumenten aangebracht door enerzijds de betrokkene en anderzijds de uitbetalingsactor alsook met de beschikbare elementen (vb. verslag van de door de gezinsinspecteur uitgevoerde controle, strafdossier wegens onderzoek naar domiciliefraude, facturen nutsvoorzieningen, de mate van wederzijdse ondersteuning, al dan niet gedeelde financiën, ...) en ten slotte de relevante rechtspraak van het Hof van Cassatie.

De Geschillencommissie stelde vast dat er een grote alertheid bestaat aangaande vermeende feitelijke gezinsvorming en sociale fraude, hetzij bij de uitbetalingsactoren (vb. standaardcontrole bij een geboorte van een nieuw kind in een eenoudergezin), hetzij door een melding via een sociale woningmaatschappij, kliklijn, ...

In het verweer van de betrokkenen kwamen uiteenlopende argumenten naar voor. Aangezien er doorgaans talrijke elementen spelen in het aftoetsen of er al dan niet sprake is van feitelijke gezinsvorming, wordt hier verwezen naar de uitgebreide motivering in de beslissingen van de Geschillencommissie, zoals gepubliceerd op het kennisportaal www.gpedia.be.

Een regelmatig gehoorde klacht was dat de moeder en haar samenwonende partner in een nieuw samengesteld gezin gescheiden financiën hebben voor hun respectievelijke kinderen. Zo vond de moeder het dan oneerlijk dat er voor de schooltoeslag en de sociale toeslag rekening wordt gehouden met het inkomen van haar partner terwijl deze niet bijdraagt in de kosten voor de kinderen van de moeder. De Geschillencommissie kon weliswaar begrip opbrengen voor het ongenoegen maar diende vast te stellen dat de eventuele onderlinge bijdrage wettelijk geen criterium is in het Groeipakketdecreet. Zo gebeurt de berekening van de schooltoeslag op basis van de gezamenlijke inkomsten van de partners die op hetzelfde adres gedomicilieerd zijn.⁴⁴

De Geschillencommissie stelde ook vast dat de regelgeving en de vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie geenszins vereist dat de samenwoning 7 dagen op 7 is indien er wel sprake is van samenwoning op duurzame en regelmatige basis. Het gaat in het kader van de Groeipakketreglementering om de begrippen 'feitelijk gezin', 'leefeenheid', 'het vormen van het huishouden'. Het gaat niet over de intensiteit van de amoureuze relatie. Er is geen volledige samenvoeging van financiën of het voorhanden zijn van een gezamenlijke rekening vereist.⁴⁵

⁴⁴ Beslissing Geschillencommissie nr. 2022/014 d.d. 25.02.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/037 d.d. 29.04.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/070 d.d. 19.08.2022.

⁴⁵ Beslissing Geschillencommissie nr. 2022/003 d.d. 14.01.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/012 d.d. 11.02.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/016 d.d. 25.02.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/021 d.d. 18.03.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/022 d.d. 18.03.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/033 d.d. 08.04.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/037 d.d. 29.04.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/041 d.d. 29.04.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/047 d.d. 20.05.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/058 d.d. 17.06.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/059 d.d. 17.06.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/061 d.d. 01.07.2022 (beroepsprocedure bij de Arbeidsrechtbank lopende); beslissing Geschillencommissie nr. 2022/074 d.d. 19.08.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/076 d.d. 02.09.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/081 d.d. 16.09.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/082 d.d. 16.09.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/083 d.d. 16.09.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/086 d.d. 30.09.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/108 d.d. 02.12.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/109 d.d. 02.12.2022; beslissing Geschillencommissie nr. 2022/110 d.d. 02.12.2022.

3.3. Uitspraken Arbeidsrechtbank in 2022

DE ARBEIDSRECHTBANK TE ANTWERPEN (AFDELING HASSELT) BEVESTIGDE BIJ VONNIS D.D. 02.06.2022 DE BESLISSING NR. 2021/021 D.D. 02.04.2021 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE WAARTEGEN BEROEP WAS AANGETEKEND BIJ DE ARBEIDSRECHTBANK.

De moeder gaf aan geen feitelijk gezin te vormen met de vader van het kind; zij gaf aan dat zij gescheiden zijn van tafel en bed en dat de vader regelmatig verblijft in zijn huis in het buitenland. Na onderzoek besliste de Geschillencommissie dat er diende te worden uitgegaan van feitelijke gezinsvorming voor de toekenning van de sociale toeslag en de schooltoeslag. Dit werd bevestigd door de Arbeidsrechtbank.

DE GESCHILLENCOMMISSIE ONTVING BIJ VONNIS D.D. 20.06.2022 VAN DE NEDERLANDSTALIGE ARBEIDSRECHTBANK TE BRUSSEL BEVESTIGING VAN HAAR BESLISSING NR. 2021/035 D.D. 10.09.2021, WAARTEGEN BEROEP WAS AANGETEKEND BIJ DE ARBEIDSRECHTBANK.

Na een sociale controle naar aanleiding van de geboorte van een nieuw kind in een eenoudergezin, waarbij de moeder argumenteerde dat het ging om een schijnhuwelijk en haar echtgenoot illegaal in België verbleef en geen inkomsten genoot, oordeelde de Geschillencommissie – na grondige afweging van alle beschikbare elementen dat het controleverslag van de gezinsinspecteur kon in aanmerking genomen worden als bewijsmiddel van de feitelijke gezinsvorming. Dit werd bevestigd door de Arbeidsrechtbank.

3.4. Te verwachten uitspraken van de Arbeidsrechtbank

ER WORDT EEN UITSpraak VAN DE ARBEIDSRECHTBANK TE GENT (AFDELING BRUGGE) VERWACHT IN EEN BEROEP DAT WERD INGEDIEND TEGEN DE BESLISSING NR. 2021/034 D.D. 10 SEPTEMBER 2021 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE OVER FEITELIJKE GEZINSVORMING.

De moeder argumenteert dat haar partner regelmatig bij haar verbleef om bijstand te verlenen wegens haar gezondheidsproblemen. De Geschillencommissie oordeelde na afweging van alle beschikbare elementen dat er sprake was van feitelijke gezinsvorming in de zin van de Groeipakketregelgeving.

ER WORDT EEN UITSpraak VAN DE ARBEIDSRECHTBANK TE ANTWERPEN (AFDELING TURNHOUT) VERWACHT IN EEN BEROEP DAT WERD INGEDIEND TEGEN DE BESLISSINGEN NR. 2022/022 D.D. 18 MAART 2022 EN NR. 2022/086 D.D. 30 SEPTEMBER 2022 OVER FEITELIJKE GEZINSVORMING. De betrokken partners argumenteren dat er slechts sprake was van een tijdelijk onderkomen bij de moeder tijdens de periode dat het huis van de nieuwe partner te koop stond en tot hij ingetrokken was in zijn nieuwe woning.

ER WORDT EEN UITSpraak VAN DE ARBEIDSRECHTBANK TE ANTWERPEN (AFDELING ANTWERPEN) VERWACHT IN EEN BEROEP DAT BETREKKING HEEFT OP DE BESLISSING NR. 2022/074 D.D. 19.08.2022 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE OVER FEITELIJKE GEZINSVORMING. De vader en moeder geven aan in hetzelfde huis te wonen maar elk op een andere verdieping, met eigen voorzieningen.

De Geschillencommissie besliste na afweging van alle beschikbare elementen dat er wel sprake was van feitelijke gezinsvorming. De zaak werd door de Arbeidsrechtbank naar de rol verwezen in afwachting van de uitspraak van het Arbeidshof in een connexe zaak tegen de RSZ, eveneens betreffende feitelijke gezinsvorming.

ER WORDT EEN UITSpraak VAN DE ARBEIDSRECHTBANK TE GENT (AFDELING OUDENAARDE) VERWACHT IN EEN BEROEP DAT BETREKKING HEEFT OP DE BESLISSING NR. 2022/061 D.D. 01.07.2022 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE

OVER FEITELIJKE GEZINSVORMING. De vader argumenteert dat zijn nieuwe partner regelmatig bij hem verbleef en hem hielp bij het onderhoud van de woning omdat dit voor hem fysiek onmogelijk was, maar er zou geen sprake zijn van samenwonen. De Geschillencommissie besliste na afweging van alle beschikbare elementen dat er wel sprake was van feitelijke gezinsvorming.

3.5. Te verwachten uitspraak van het Arbeidshof.

ER WORDT EEN UITSpraak VAN HET ARBEIDSHOF TE ANTWERPEN VERWACHT IN EEN BEROEP TEGEN EEN VONNIS D.D. 23.03.2022 VAN DE ARBEIDSRECHTBANK TE ANTWERPEN (AFDELING TONGEREN), WAARIN - ONDANKS EEN GUNSTIG ADVIES VAN DE ARBEIDSAUDITEUR - DE BESLISSING NR. 2021/010 D.D. 26.02.2021 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE DAT ER WEL SPRAKE WAS VAN FEITELIJKE GEZINSVORMING, NIET WERD GEVOLGD. De moeder argumenteert dat zij regelmatig verblijft bij haar partner maar zij er haar eigen woning op nahoudt en alleen instaat voor haar eigen kosten.

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie stelt vast dat er zeer veel klachten en geschillen zijn over het begrip 'feitelijke gezinsvorming', van belang in het kader van het in rekening brengen van de (gezins)inkomsten voor het recht op de sociale toeslag en de schooltoeslag. De reden van betwisting is daarbij heel divers: o.a. zeer specifieke gezinsorganisatie, latrelatie, gebrek aan akkoord met de vaststellingen in het controleverslag van de gezinsinspecteur, gebrekkige motivering van de beslissing inzake feitelijke gezinsvorming, seponering van het strafonderzoek, tijdelijk onderkomen tijdens verbouwingen van de partner, ...

In elk geval is het voor de Geschillencommissie duidelijk dat het begrip 'feitelijk gezin' in de Groeipakketregelgeving onder druk staat in de toets aan een veelheid van gezinssituaties. Zo werd de Geschillencommissie geconfronteerd met gezinssituaties waarbij bijvoorbeeld de vader en de moeder elk een eigen woonst hebben, en de kinderen tijdens de week bij de moeder wonen, maar de moeder samen met de kinderen in het weekend bij de vader verblijft in diens woonst; de vader en de moeder beschouwen dit dan zelf als een latrelatie.... De vraag kan daarbij gesteld worden of het de bedoeling is om een sociale toeslag/schooltoeslag toe te kennen aan partners die in het kader van een latrelatie zeer veel bij elkaar verblijven maar het zich kunnen veroorloven om er elk een eigen woning (met betaling van de eigen daaraan verbonden kosten), kunnen op nahouden. De Geschillencommissie zag die situatie ook geregeld bij partners met kinderen uit een vorige relatie die er voor kiezen om er elk hun eigen woning, afbetaling, kosten nutsvoorzieningen, ... op na te houden. Is het terecht dat in dergelijke gevallen sociale toeslag wordt betaald, terwijl partners die ervoor kiezen een woning te delen omdat ze zich geen aparte woningen kunnen veroorloven, niet langer recht hebben op een sociale toeslag na samenvoeging van hun inkomsten terwijl het duidelijk is dat ze het niet breed hebben. In die zin kan ook de vraag gesteld worden, gelet op hedendaagse relatievormen zoals een latrelatie, of het feitelijk gezinsbegrip niet meer dient te focussen op wederzijdse ondersteuning, zonder dat noodzakelijkerwijze gedeelde financiën als criterium vereist is.

Het gaat om gezinssituaties die niet eenvoudig te rijmen zijn met het begrip ‘feitelijke gezinsvorming’ in de regelgeving. De Geschillencommissie stelde ook vast dat het voor verschillende klagers zelf niet duidelijk is of zij al dan niet recht hebben op een sociale toeslag omdat ze niet kunnen vatten wat er wel of niet als feitelijke gezinsvorming wordt beschouwd.

De Geschillencommissie stelt wel vast dat er recent vanuit het Agentschap Uitbetaling Groeipakket initiatief werd genomen om meer uniformiteit te brengen in de beslissingen inzake al dan niet feitelijke gezinsvorming van de uitbetalingsactoren. Het kan aangewezen zijn om op basis van die praktijkervaring, de casuïstiek van de Geschillencommissie, en de rechtspraak van de arbeidsgerechten, het begrip ‘feitelijk gezin’ in de regelgeving aan een actualiteitstoets te onderwerpen, vooral met het oog op transparantie binnen de sector en voor de burger, alsook voor een correcte aflijning van het doelpubliek van de sociale toeslag en de schooltoeslag. De Geschillencommissie dient daarbij wel vast te stellen dat slechts in een beperkt aantal gevallen de klager het niet eens was met het oordeel van de Geschillencommissie en in beroep ging bij de arbeidsrechtbank met de argumentatie dat er geen sprake was van feitelijke gezinsvorming. De Geschillencommissie meent te kunnen stellen dat de uitgebreidheid van haar beslissingen, waarin de argumenten van beide partijen en de beschikbare elementen zeer grondig worden getoetst aan het feitelijk gezinsbegrip dat ook uitvoerig wordt gekaderd, wellicht bijdraagt aan een beter begrip van de redenen waarom een bepaalde gezinssituatie dient te worden gezien als feitelijke gezinsvorming in de zin van de kinderbijslagregelgeving.

4. VERBOD OP TERUGVORDERING BIJ FOUT VAN DE UITBETALINGSACTOR TENZIJ DE BURGER ER ZICH REKENSCHAP KON VAN GEVEN DAT DE BETALING NIET VERSCHULDIGD WAS

De Geschillencommissie behandelde in 2022 16 klachten waarbij de betrokkene het er niet mee eens was een onverschuldigd bedrag aan gezinsbijlagen terug te moeten betalen en meende dat de uitbetalingsactor een fout had gemaakt.⁴⁶

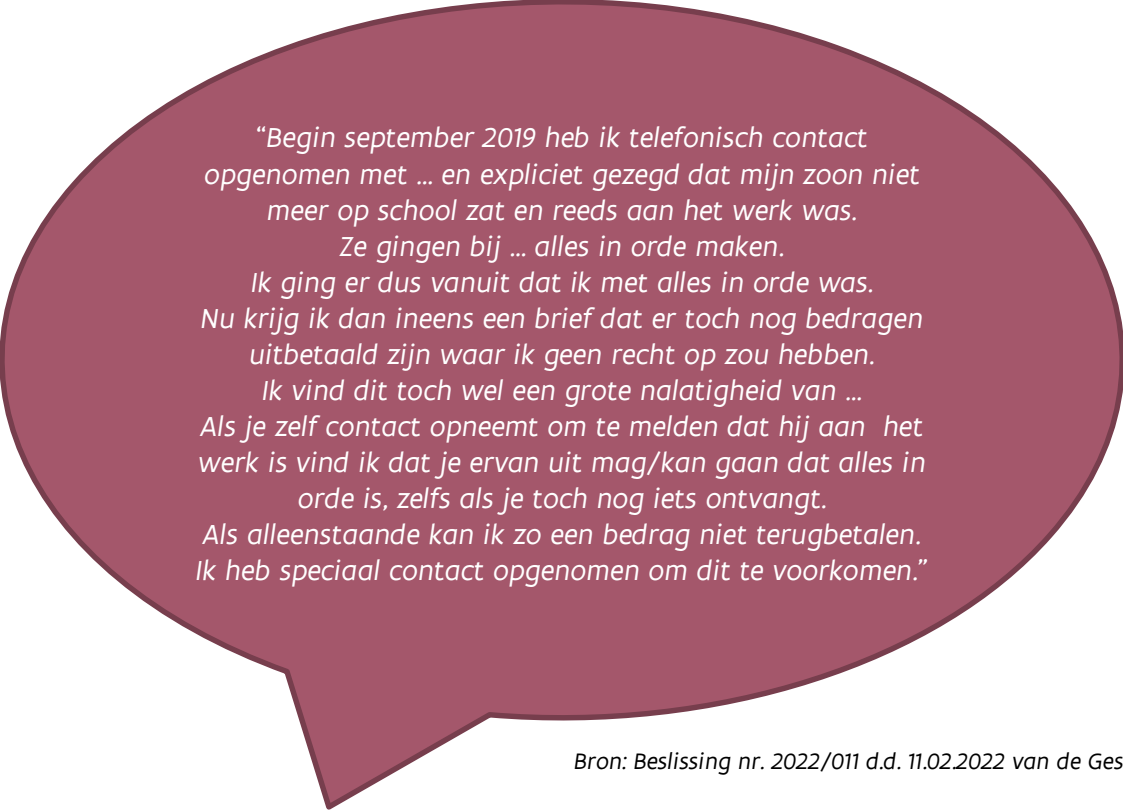
Het Groeipakketdecreet bepaalt dat de onverschuldigd uitbetaalde gezinsbijlagen niet mogen teruggevorderd worden door de uitbetalingsactor wanneer deze zelf een fout heeft gemaakt in het kader van de uitbetaling. De burger moet in dat geval derhalve niet de gevolgen dragen van de fout van de uitbetalingsactor. Het moet wel gaan om een fout waar de burger zich normaal geen rekenschap van kan geven.⁴⁷

⁴⁶ Cf. de Geschillencommissie ontving de facto een groter aantal klachten daaromtrent maar een deel van die klachten konden nog door spontane regularisatie door de uitbetalingsactor worden rechtgezet en dienden dus niet verder ten gronde te worden behandeld.

⁴⁷ Artikel 92, §1, 1° en 2° lid Groeipakketdecreet.

De Geschillencommissie diende derhalve te beoordelen aan de hand van de toepasselijke regelgeving, het referentiekader inzake rechtspraak en de beschikbare feitelijke en juridische elementen, of de burger er zich al dan niet terecht over beklaagde dat de uitbetalingsactor zelf een fout had gemaakt en of de burger er zich rekenschap van had kunnen geven dat de uitbetaling niet terecht was.⁴⁸

Een vaak gehoorde klacht was dat de ouders de tewerkstelling van hun zoon of dochter telefonisch hadden gemeld aan de uitbetalingsactor, maar er toch nog verder Groeipakket werd uitbetaald en er telefonisch zou geantwoord zijn door de uitbetalingsactor dat er geen terugvordering zou volgen terwijl het Groeipakket dan later toch werd teruggevorderd.

“Begin september 2019 heb ik telefonisch contact opgenomen met ... en expliciet gezegd dat mijn zoon niet meer op school zat en reeds aan het werk was. Ze gingen bij ... alles in orde maken. Ik ging er dus vanuit dat ik met alles in orde was. Nu krijg ik dan ineens een brief dat er toch nog bedragen uitbetaald zijn waar ik geen recht op zou hebben. Ik vind dit toch wel een grote nalatigheid van ... Als je zelf contact opneemt om te melden dat hij aan het werk is vind ik dat je ervan uit mag/kan gaan dat alles in orde is, zelfs als je toch nog iets ontvangt. Als alleenstaande kan ik zo een bedrag niet terugbetalen. Ik heb speciaal contact opgenomen om dit te voorkomen.”

Bron: Beslissing nr. 2022/011 d.d. 11.02.2022 van de Geschillencommissie

In de gevallen dat de Geschillencommissie besliste dat er wèl sprake was van een fout van de uitbetalingsactor maar de betrokkene er zich rekenschap kon van geven dat de betaling niet verschuldigd was, kon vaak evenmin worden afgezien van terugvordering omdat de burger niet ‘te goeder trouw’ was in de zin van de regelgeving, namelijk ‘het niet weten of redelijkerwijze niet kunnen weten dat men ten

⁴⁸ Beslissing nr. 2022/010 d.d. 11.02.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/011 d.d. 11.02.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/017 d.d. 25.02.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/025 d.d. 25.03.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/026 d.d. 25.03.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/032 d.d. 08.04.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/036 d.d. 08.04.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/051 d.d. 03.06.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/056 d.d. 17.06.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/067 d.d. 05.08.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/070 d.d. 19.08.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/077 d.d. 02.09.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/092 d.d. 14.10.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/093 d.d. 14.10.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/100 d.d. 18.11.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/101 d.d. 18.11.2022 van de Geschillencommissie.

CF. PASSAGE UIT DE BESLISSING NR. 2022/010 D.D. 11.02.2022 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE:

“(…) Bijgevolg blijkt dat verzoekster op het ogenblik van de toekenning van de gezinsbijslag voor de periode van 1 juni 2020 tot en met 31 augustus 2020 wist of redelijkerwijs kon weten dat de tewerkstelling van haar dochter een beletsel vormde voor het recht op de gezinsbijslag en deze derhalve ten onrechte werd toegekend. Dit kan ook begrepen worden uit de melding die verzoekster deed en waaruit dus haar besef blijkt dat de tewerkstelling een invloed kon hebben op de kinderbijslag (cf. “Als mijn dochter gestart is met werken heb ik de 3 de en 4 de maand jullie opgebeld om dit te melden dat zei volle maanden ging werken jullie zeiden geen probleem we maken het in orde”).

De Geschillencommissie meent dan ook dat de goede trouw van verzoekster in de zin van de bepalingen van artikel 13, 2e lid BVR Rechten en plichten begunstigden niet kan worden weerhouden zodat er evenmin kan worden afgezien van invordering. Dit neemt niet weg dat de verzoekster zeer correct melding heeft gedaan van de tewerkstelling; voor de kinderbijslagregelgeving gaat het echter over het begrip ‘niet wist of redelijkerwijze niet kon weten dat hij ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid heeft ontvangen.’.

De Geschillencommissie kan dan ook begrip opbrengen voor de frustratie van verzoekster toen zij een brief ontving inzake de terugbetaling van de onverschuldigd uitbetaalde gezinsbijslag aangezien er haar telefonisch zou bevestigd zijn dat het kinderbijslagdossier zou in orde gemaakt worden (cf. “Als mijn dochter gestart is met werken heb ik de 3 de en 4 de maand jullie opgebeld om dit te melden dat zei volle maanden ging werken jullie zeiden geen probleem we maken het in orde ik vroeg zowel de 1 ste keer ik zal toch geen maanden moeten terug betalen hè want ik ben alleen staande toen was van nee alles komt in orde”) Echter kon de rechtzetting door de verwerende partij enkel betrekking hebben op de toekomst en is de uitbetalingsactor bij toepassing van artikel 1376 BW en artikel 103, §1, eerste lid Groeipakketdecreet wettelijk verplicht om terug te vorderen wat onverschuldigd uitbetaald werd. (...)”

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie stelt vast dat het principe om niet terug te vorderen wanneer de uitbetalingsactor een fout heeft gemaakt, op voorwaarde dat de burger te goeder trouw was in de zin dat hij er zich geen rekenschap kon van geven dat hij geen recht had op de betaling, in de praktijk uitgehold bleek. Immers, de Geschillencommissie stelde vaak vast dat de burger informatiebrieven had ontvangen (vb. inzake de voorwaarden waaronder zoon of dochter kon werken en nog Groeipakket kon ontvangen) zodat vaak diende te worden besloten dat de burger alle nodige info had ontvangen en uit de telefonische melding ook bleek dat de burger beseftte dat er geen

⁴⁹ Artikel 13, tweede lid BVR Rechten en plichten begunstigden, zoals gewijzigd door het Besluit d.d. 11.02.2022 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van maatregelen voor gelegenheidsarbeiders voor de periode van 1 april 2020 tot en met 30 september 2021 ten gevolge van de uitbraak van het COVID-19-virus, wat betreft de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en tot wijziging van diverse besluiten over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, BS 15.03.2022.

*recht op Groeipakket meer kon zijn.
Zodoende kon de Geschillencommissie vaak niet anders dan beslissen dat de betrokkene niet te goeder trouw was, althans toch niet in de zin van de Groeipakketregelgeving. Die conclusie wringt echter sterk in de gevallen dat de burger zich wel degelijk gekweten had van zijn meldingsplicht maar de betalingen van het Groeipakket desondanks verder liepen en de terugvordering pas geruime tijd later volgde zodra de tewerkstellingsgegevens in de betalingsapplicatie waren verwerkt.*

De Geschillencommissie meldde daarbij wel in haar beslissingen oog te hebben voor de frustratie van de betrokken ouders die hun meldingsplicht wel degelijk correct hadden vervuld.

De Geschillencommissie stelt vast dat deze problematiek voldoende gekend is binnen de sector en geleid heeft tot een nieuwe invulling van het begrip goede trouw in het kader van aanvragen om af te zien van terugvordering, waarbij intussen het begrip behartenswaardigheid geldt als criterium).

5. TERUGVORDERING VAN DE SCHOOLTOESLAG – PEDAGOGISCHE VOORWAARDEN – MOEILIK SCHOOLPARCOURS

De Geschillencommissie ontving in 2022 opnieuw een heel aantal klachten van gezinnen die geconfronteerd werden met een terugvordering van de schooltoeslag (selectieve participatietoeslag).⁵⁰

De schooltoeslag is een jaarlijkse financiële steun voor gezinnen om de deelname van de kinderen aan het onderwijs te stimuleren.⁵¹ Het Groeipakketdecreet voorziet met de selectieve participatietoeslag een vorm van financiële en sociale bijstand ten gunste van kinderen rekening houdend met de financiële draagkracht van het gezin waarin het kind opgroeit. De schooltoeslag, als maatregel van gezinsbeleid, ondersteunt op die manier de democratisering van het onderwijs en beoogt personen die het financieel minder gemakkelijk hebben, te ondersteunen en op die manier, voor de betrokken rechtzittende leerling, maximale kwalificatiekansen en ontplooiingsmogelijkheden in het onderwijs te creëren.⁵²

De schooltoeslag wordt provisioneel toegekend bij het begin van het schooljaar (tussen eind augustus en december) op voorwaarde dat de inkomsten van het gezin een bepaald inkomensplafond niet overschrijden.

⁵⁰ Beslissing nr. 2022/005 d.d. 28.01.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/007 d.d. 28.01.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/013 d.d. 11.02.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/024 d.d. 18.03.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/025 d.d. 25.03.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/043 d.d. 06.05.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/060 d.d. 17.06.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/062 d.d. 11 oktober 2022 van de Geschillencommissie.

⁵¹ Zie ook Regeerakkoord Vlaamse Regering 2019-2024, p. 71.

⁵² Artikel 37, eerste lid Groeipakketdecreet *juncto* artikel 3 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 betreffende de selectieve participatietoelagen leerling, BS 15.7.2019, hierna afgekort BVR Selectieve Participatietoelagen, cf. p. 56 en p. 61-62 MvT.

Er gelden evenwel ook bepaalde pedagogische voorwaarden. Het kind moet ingeschreven blijven tot het einde van het schooljaar (30 juni); als het kind van school of van richting verandert, moet het binnen een welbepaalde termijn opnieuw ingeschreven zijn. Wanneer achteraf blijkt dat niet aan al deze voorwaarden is voldaan, wordt de schooltoeslag teruggevorderd.

In de jaarverslagen 2019, 2020 en 2021 signaleerde de Geschillencommissie reeds dat de terugvordering van de schooltoeslag absoluut geen evidentie is voor de gezinnen. Gezinnen geven immers vaak aan dat er zich in de loop van het schooljaar onvoorziene gebeurtenissen voordeden (vb. verhuis naar het buitenland, medische redenen zoals een aanslepende ziekte zonder aanvankelijke diagnose, overstap naar thuisonderwijs tijdens het schooljaar ingevolge een leerstoornis, laattijdige herinschrijving door verhuis vanuit asielzoekerscentrum, ...) terwijl de schooltoeslag bij het begin van het schooljaar werd ontvangen en reeds werd besteed aan de schoolkosten. Volgens het huidige regelgevend kader wordt evenwel de volledige schooltoeslag teruggevorderd indien op het einde van het schooljaar niet aan alle pedagogische voorwaarden blijkt te zijn voldaan.

De Geschillencommissie begrijpt uit de klachten van de betrokken gezinnen dat – zeker gelet op de fragiele financiële draagkracht van deze doelgroep – het allesbehalve evident is (provisieel) het voordeel van de schooltoeslag te genieten maar deze later volledig te moeten terugstorten ingevolge vaak onverwachte gebeurtenissen tijdens het schooljaar, en dit terwijl het geld van de schooltoeslag reeds werd besteed: de schoolkosten situeren zich immers hoofdzakelijk aan het begin van het schooljaar ongeacht of het schooljaar nadien volledig wordt uitgedaan.

Aangezien de bedragen van de schooltoeslag variëren van 100 tot 4.000 EUR is het financieel uiteraard niet evident voor deze bijzondere doelgroep om de financiële steun die door de gezinnen doorgaans zal besteed zijn aan de schoolkosten, dan toch later integraal terug te moeten storten.

De Geschillencommissie stelt vast dat er ondanks haar aanbevelingen in de voorgaande jaarverslagen nog geen fundamentele regelgevende wijziging of gewijzigde aanpak lijkt te zijn doorgevoerd of geïnitieerd. Wel stelt de Geschillencommissie vast dat er een regelgevende wijziging⁵³ werd doorgevoerd waardoor de klacht waarvan de Geschillencommissie kennis nam inzake de volledige terugvordering van de schooltoeslag bij overstap van voltijds naar deeltijds secundair onderwijs tijdens hetzelfde schooljaar en zonder onderbreking, zich niet meer zou mogen voordoen⁵⁴. Tevens werd de toegelaten termijn van 15 kalenderdagen tussen de uitschrijving in de vorige school en de inschrijving in de nieuwe school verlengd naar 21 kalenderdagen.⁵⁵

In de specifieke voorgelegde gevallen was de Geschillencommissie ertoe gehouden om binnen het kader van haar appreciatiebevoegdheid, de omstandigheden die de verzoekers inroepen te toetsen. De Geschillencommissie verwijst hierbij tevens naar het overleg dat in 2019 plaatsvond met de minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, waaruit bleek dat de Geschillencommissie niet enkel dient te oordelen naar de letter maar ook naar de geest van het Groeipakketdecreet; conform de

⁵³ Artikel 9 Decreet d.d. 01.07.2022 tot wijziging van artikel 5 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, tot wijziging van het Groeipakketdecreet van 2018 en tot uitlegging van artikel 8 van het Groeipakketdecreet van 2018, BS 29.07.2022. Cf. een kind dat verandert van onderwijsrichting tijdens het schooljaar ontvangt het hoogste bedrag van de schooltoeslag van de verschillende richtingen (cf. artikel 45 Groeipakketdecreet).

⁵⁴ Beslissing nr. 2022/007 d.d. 28.01.2022 van de Geschillencommissie.

⁵⁵ Artikelen 7 en 8 Decreet d.d. 01.07.2022 tot wijziging van artikel 5 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, tot wijziging van het Groeipakketdecreet van 2018 en tot uitlegging van artikel 8 van het Groeipakketdecreet van 2018, BS 29.07.2022. Cf. artikel 30, §1, 3° en 34, §1, eerste lid, 3° Groeipakketdecreet.

conceptualisering van de Geschillencommissie in het kader van het Groeipakketdecreet stelt dit de Geschillencommissie in staat om het Groeipakketdecreet ook te toetsen aan de geest van de wet, zodanig dat ongewenste of niet beoogde effecten van het decreet kunnen worden opgespoord en er hieraan desgevallend kan worden geredigeerd met het oog op het verzekeren van de coherente toepassing van het Groeipakketdecreet.

De Geschillencommissie verwijst naar de reeds opgebouwde casuïstiek sinds 2019 binnen haar appreciatiebevoegdheid waarbij zij kennis nam van de specifieke omstandigheden die hebben geleid tot een laattijdige (her)inschrijving of gewettigde afwezigheden in het licht van de vaststelling dat de schooltoeslag is geconceptualiseerd als een incentive in het licht van de democratisering van het onderwijs en om spijbelgedrag tegen te gaan.

CF. PASSAGE UIT DE BESLISSING NR. 2022/062 D.D. 11.10.2022 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE:

“(…) De Geschillencommissie stelt vast dat uit het voorliggende verzoek allesbehalve blijkt dat de termijn gelegen tussen de uitschrijving begin januari 2021 en de herinschrijving in april 2021, zou te wijten zijn aan spijbelgedrag. De verzoekster staat als alleenstaande moeder in voor de zorg en opvang van haar 11-jarige dochter, die zij diende mee te nemen toen zij zich wegens een medische behandeling tijdelijk in het buitenland bevond. De Geschillencommissie stelt overigens vast dat de moeder net zeer bekommerd overkomt inzake het goed functioneren van haar dochter op school, huisonderwijs verstrekte en er alles aan deed opdat haar dochter kon overgaan naar het volgende schooljaar. De tijdelijke onderbreking van de schoolinschrijving is gebeurd buiten de wil van de verzoekster en haar dochter om en vindt haar oorsprong in een medisch noodzakelijke behandeling in het buitenland. Los daarvan blijkt uit de beschikbare gegevens slechts een halve dag afwezigheid tijdens de rest van het schooljaar 2020-2021.

Voorts bezorgde de verzoekster per e-mails d.d. 12, 14 en 15 september 2022 de nodige duiding en attestering betreffende de aard van de medische behandeling en het noodzakelijk verblijf in het buitenland zoals gevraagd door de Geschillencommissie per e-mail d.d. 6 juli 2022 ingevolge de beraadslaging ter zitting op 1 juli 2022. (…)

Rekening houdende met de omstandigheden die de onderbreking van het schooljaar verklaren, de situatie van overmacht van het eenoudergezin waarbij geen sprake was van spijbelgedrag, alsook het opzet (zoals blijkt uit de voormelde passages van de Conceptnota en de Memorie van toelichting) dat de schooltoeslag bedoeld is om de financiële kosten voor schoolgaande kinderen te dragen en zo de democratisering van het onderwijs te faciliteren, meent de Geschillencommissie dat in casu het doel van de wetgever niet zou bereikt worden indien de schooltoeslag volledig teruggevorderd zou worden terwijl de dochter van verzoekster de lessen wel volgde gedurende het grootste deel van het schooljaar, en terug instapte tijdens hetzelfde schooljaar en op dezelfde school zodra zij terug was met verzoekster uit het buitenland; de schooltoeslag is immers bedoeld om de kosten van het schooljaar te dragen als financiële steun in de rug voor gezinnen met een precair inkomen.

Zoals de Commissie in de beslissing nr. 2021/036 reeds vaststelde, lijkt de herinschrijvingstermijn van 15 kalenderdagen te zijn opgevat als een standaardtermijn om een aantal administratieve formaliteiten te vervullen. Bovendien lijkt de termijn ook eerder gericht te zijn op leerlingen die van school veranderen. Gelet op de gebruikte formulering in de voormelde administratieve onderrichtingen dat de leerling ‘bij verandering van school in de loop van het schooljaar’ tijdig (binnen 15 kalenderdagen) opnieuw dient te zijn ingeschreven in een andere school, lijkt dit er voor de Geschillencommissie eerder op te wijzen dat beoogd wordt dat er geen grote tijdsspanne zit tussen de oude en de nieuwe school; in casu is de dochter van verzoekster echter tijdelijk uitgeschreven wegens verblijf in het buitenland om medische

redenen van de moeder en werd zij na terugkeer in België opnieuw op dezelfde school ingeschreven tijdens datzelfde schooljaar. (...)

De Geschillencommissie wenst in dit jaarverslag bijkomend enkele klachten onder de aandacht te brengen van moeders die in het kader van een heroriëntering van hun loopbaan **HBO5 Verpleegkunde** studeren en recht hadden op een provisionele schooltoeslag.

“Ik heb een terugvordering van mijn studietoelage ontvangen. Mijn afwezigheden waren steeds gewettigd. Ik heb ook contact opgenomen met een verificateur van het secundair onderwijs alsook met de school. De reden dat mijn afwezigheden ongewettigd werden aanschouwd is omdat ze de richtlijnen van het secundair volgen en volgens hen heb je in het secundair onderwijs geen gezin en kan je dus niet afwezig zijn omwille van sociale redenen. Ik ben alleenstaande moeder en wanneer mijn zoontje ziek is of wanneer de crèche gesloten is omwille van Corona dan heb ik geen andere keuze dan thuis te blijven. De crèche is de enige opvang die ik heb. Ik heb wel alle schoolkosten gehad en dus lijkt het mij onterecht dat ik door overmacht mijn studietoelage moet terugbetalen.”

Bron: Beslissing nr. 2022/043 d.d. 06.05.2022 van de Geschillencommissie

“Er stond in de brief dat ik uitgeschreven was in schooljaar 2020-2021. Ik ben hier niet mee akkoord. Ik was in september ingeschreven in ... voor opleiding van verpleegkundige. Ik moest eind september een operatie ondergaan en ik daardoor geen stage kon lopen heeft de school mij uitgeschreven op langdurige ziekte. In februari 2021 ben ik terug gestart met de opleiding. Dus was ik terug ingeschreven in de school. Ik snap niet waarom ik dan het hele bedrag moet terugbetalen.”

Bron: Beslissing nr. 2022/013 d.d. 11.02.2022 van de Geschillencommissie

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

Gelet op de klachten aangaande de specifieke omstandigheden waarin een gezin of leerling verkeerde, rijst bij de Geschillencommissie de vraag – in het licht van de conceptualisering van de schooltoeslag als een incentive in het licht van de democratisering van het onderwijs en om spijbelgedrag tegen te gaan - of het regelgevend kader, de administratieve onderrichtingen en de betalingsapplicatie voldoende afgestemd zijn op de ratio legis van de schooltoeslag.

De problematiek is overigens niet nieuw en de Geschillencommissie wees er reeds op in haar jaarverslagen 2019, 2020 en 2021. Het gaat derhalve om een ruim aantal gevallen en typesituaties waarbij er zich in de loop van het schooljaar een onverwachte wending voordoet waardoor het voorziene schooltraject tijdelijk wordt onderbroken (en hernomen tijdens hetzelfde schooljaar) om dwingende (medische) redenen, overmacht, ... maar de uitbetalingsactor gebonden is door de strikte pedagogische voorwaarden waarop geen afwijkingsgrond voorzien is. In de vorige jaarverslagen wees de Geschillencommissie er ook op dat er geen proportionele toekenning of herevaluatie voorzien is waardoor de schooltoeslag steeds integraal wordt teruggevorderd.

De Geschillencommissie stelde reeds in eerdere beslissingen over de schooltoeslag vast dat de schooltoeslag op juridisch vlak vrij sterk verschilt van het basisbedrag gezinsbijslagen. Immers, het basisbedrag wordt op maandelijkse basis betaald naargelang al dan niet voor die maand voldaan is aan de toekenningsvoorwaarden. De schooltoeslag kan bovenop het basisbedrag worden betaald als een selectieve financiële tussenkomst mits voldaan is aan specifieke en gerichte voorwaarden die de participatie aan het onderwijs financieel willen stimuleren. Het gaat om een eenmalig bedrag dat bij het begin van het schooljaar voorlopig wordt toegekend maar dat enkel als definitief verworven kan beschouwd worden als voldaan is aan bepaalde voorwaarden die zich nog moeten voltrekken: meer bepaald moet de leerling die ingeschreven is, nog steeds ingeschreven zijn op 30 juni van het schooljaar en dient de leerling gedurende het schooljaar voldoende aanwezig te zijn geweest. Er mag slechts een beperkt aantal kalenderdagen zitten tussen een uitschrijving en een inschrijving. Er is ook niet voorzien in de regelgeving dat de schooltoeslag proportioneel zou kunnen toegekend worden naargelang het aantal maanden van het schooljaar dat de jongere de pedagogische voorwaarden vervulde. Voldoe je aan het einde van het schooljaar niet meer aan alle gestelde voorwaarden, dan verlies je principieel het volledige bedrag dat werd toegekend bij het begin van het schooljaar.

De problematiek zorgt ervoor dat actueel heel wat gezinnen in financiële problemen terechtkomen: het is een financiële aderlating om de schooltoeslag te moeten terugbetalen, terwijl de schoolkosten al betaald zijn. Uit de klachten blijkt ook dat er weinig begrip is bij de gezinnen waarom de overheid financiële steun toekent en deze nadien terugvordert terwijl de schooltoeslag al besteed is. Deze problemen komen bovenop de problemen die het gezin reeds ondervindt door de zorgen en stress van een moeilijk verlopend schoolparcours, terwijl de gezinnen menen dat ze die onverwachte wendingen tijdens het schooljaar niet konden voorzien en ze hun

uiterste best deden om het schoolparcours vlot te laten verlopen maar dit niet mogelijk bleek wegens omstandigheden buiten hun macht.

Daarnaast is het ook voor de Geschillencommissie niet evident om telkens opnieuw casussen op zeer individuele basis te moeten benaderen en beoordelen. Het zou goed zijn indien men zou kunnen komen tot een meer aangepaste oplossing op regelgevend vlak, of op het vlak van de administratieve onderrichtingen.

Wat nodig is, is een fundamentele oplossing waarbij in elk geval het financieel verlies minder oploopt, ofwel een periodieke toekenning of het exploreren van andere mogelijkheden die de gezinnen minder negatief treffen. Er wordt weliswaar aangekondigd bij de provisionele toekenning dat het bedrag nog kan teruggevorderd worden indien aan het einde van het schooljaar niet voldaan bleek aan alle voorwaarden, maar het zal doorgaans niet om een bewuste keuze van de gezinnen gaan. Bovendien blijkt uit de klachten ook dat het gaat om een doelgroep die niet de luxe heeft om de schooltoeslag op een spaarrekening te zetten: het geld is effectief nodig voor de betaling van de schoolkosten, zeker in economisch moeilijke tijden zoals vandaag het geval is.

Wanneer het gezin de schuld niet kan terugbetalen, leidt dit tot een vaak problematische terugvorderingsprocedure, met bijkomende inzet van personeel en middelen om de schuld terug te vorderen, al dan niet via inhoudingen op het lopende Groeipakket, afbetalingsplan, ... wat ook bijkomende financiële kopzorgen voor het gezin creëert.

Naar aanleiding van het onderzoek van de klachten die de Geschillencommissie ontving, rijst bij de Commissie de vraag in welke mate het kan aangewezen zijn om het regelgevend kader te verfijnen.

Daarnaast meent de Geschillencommissie dat ook een nog grotere afstemming met de onderwijssector een aandachtspunt kan zijn om te vermijden dat ingevolge een gebrek aan informatie een gezin de schooltoeslag zou mislopen. Ook dit aspect blijkt toch wel uit de klachten waarbij de betrokken instanties niet steeds goed de impact van bepaalde beslissingen inzake een schoolinschrijving op de gezinsbijslagen en de schooltoeslag kunnen inschatten en bijgevolg mogelijks niet de juiste of volledige informatie verstrekken.

De Geschillencommissie signaleert voorts in het bijzonder de problematiek van de terugvordering van de schooltoeslag voor een ouder die de studies HBO5 Verpleegkunde volgt. Zo vond de Geschillencommissie het zeer frappant dat de afwezigheid van een (alleenstaande) ouder wegens omstandigheidsverlof (in casu ziekte zoontje of sluiting crèche) niet kon geregistreerd worden bij de school en dit ertoe geleid heeft dat de afwezigheid van de moeder niet kon gewettigd worden, en de moeder aldus ook voor de schooltoeslag beschouwd werd als onwettig afwezig, terwijl haar afwezigheid wel gewettigd was.⁵⁶

⁵⁶ Studenten HBO5 Verpleegkunde behoren sinds de opstart van het Groeipakket tot de doelgroep van de schooltoeslag (cf. Conceptnota Vlaamse Regering, mei 2016, 'Voor elk kind en elk gezin een groeipakket op maat': "Het systeem van studietoelagen wordt behouden, aangezien dit zeer

Op beleids- en regelgevend vlak zou kunnen onderzocht worden of de terugvordering aangewezen is in welbepaalde typesituaties of wanneer het grootste deel van het schooljaar reeds werd uitgedaan, rekening houdende met de ratio legis van de schooltoeslag die erop gericht is spijbelgedrag te sanctioneren en er in de casussen voor de Geschillencommissie doorgaans helemaal geen sprake was van spijbelgedrag. De casussen van de Geschillencommissie kunnen een aanknopingspunt bieden (ook die vermeld in de vorige jaarverslagen) om tot een adequate oplossing te komen.

De Geschillencommissie meent dat het kan aangewezen zijn dat de uitbetalingsactoren in dit debat kunnen worden betrokken, aangezien zij een ruim zicht hebben op de typesituaties. Zo kan input verworven worden qua casussen, en qua aantallen, om te kunnen inschatten wat de impact is.

De Geschillencommissie wijst er volledigheidshalve ook op dat de vernieuwde regeling rond afzien van terugvordering niet altijd een oplossing zal bieden omdat men nagenoeg steeds voldoende geïnformeerd was bij de provisionele toekenning dat een terugvordering tot de mogelijkheden behoort. Beter zou zijn een fundamentele oplossing te bieden voor de problematiek met als voordeel dat de Geschillencommissie zich niet steeds dient te buigen over individuele casussen die een duidelijk vergelijkbaar patroon vertonen.

6. TERUGVORDERING VAN DE SCHOOLTOESLAG – PEDAGOGISCHE VOORWAARDEN – TIENERPROSTITUTIE

Een voor de Geschillencommissie bijzonder verontrustende problematiek is deze van jonge tieners die het slachtoffer zijn van tienerprostitutie en de ouders voor het Groeipakket geconfronteerd werden met een terugvordering van de schooltoeslag.

Het gaat hier opnieuw over de pedagogische voorwaarden voor de schooltoeslag, zoals voldoende aanwezigheid op school die ten gevolge van de zeer penibele omstandigheden niet konden vervuld worden doordat de jongere geen regulier onderwijs meer kon volgen (maatregel jeugdrechtbank) of de instelling ontvlucht was, vermist was, of door medisch-psychologische redenen niet meer in staat was om de lessen te volgen.

Wanneer de ouders in die moeilijke omstandigheden om een terugbetaling van de schooltoeslag verzocht worden door hun uitbetalingsactor omdat hun kind niet voldoende aanwezig was op school, is dit moeilijk te vatten voor de ouders, zo blijkt ook uit een klacht die de Geschillencommissie ontving:

selectief is, en een significante impact op het armoederisico heeft (cf. supra). Ook voor HBO5-studenten zal in een toelage worden voorzien, wat op vandaag niet het geval is.”).

“Wat het terugvorderen van schooljaar 2020-2021 betreft: mijn dochter zit sinds september 2020 in een instelling en er werd ook door de jeugdrechtbank geen fiat gegeven om op regelmatige basis naar school te gaan. Zij was weliswaar ingeschreven in het deeltijds onderwijs maar aangezien ze verschillende malen in een gesloten instelling heeft gezeten was het niet mogelijk om naar school te gaan. De school zelf was hiervan op de hoogte (...) en had ook doorgegeven hiervoor geen afwezigheden op te nemen. Bij deze is het wel duidelijk dat deze afwezigheden BUITEN MIJN WIL om gebeurden en weiger ik dus de inhouding.

(...) en anders moeten jullie maar rekening houden met de HUIDIGE situatie van de mensen en niet met iets uit het verleden of hebben jullie misschien een glazen bol???”

Bron: Beslissing nr. 2022/040 d.d. 29.04.2022 van de Geschillencommissie

Dat het niet om een enkel geval gaat, blijkt uit een recente nieuwe klacht die de Geschillencommissie ontving vanwege een ander gezin (cf. deze klacht staat geagendeerd op een zitting van de Geschillencommissie in 2023) en blijkt ook uit mediaberichten⁵⁷. Er werd tevens een parlementaire vraag over gesteld.⁵⁸

De Geschillencommissie besliste als volgt na grondig onderzoek:

CF. PASSAGE UIT DE BESLISSING NR. 2022/040 D.D. 29.04.2022 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE:

“(...) Uit de argumentatie die de verwerende partij verstrekke, blijkt dat deze zich voor de terugvordering van de schooltoeslag 2020-2021 baseert op de beschikbare elektronische gegevensfluxen (met gegevens afkomstig van het departement Onderwijs) en de wijze waarop de decretaal vereiste gegevens om de schooltoeslag toe te kennen, zijn geprogrammeerd in de betalingsapplicatie. Op basis van die gegevens in de geautomatiseerde procedure drong een terugvordering van de schooltoeslag zich op aangezien de

⁵⁷ Het Nieuwsblad, 28 juni 2021, ‘Gedwongen prostitutie = spijbelen’, “(...) Drie slachtoffers van tienerpooiers hebben van de Vlaamse overheid een brief gekregen om een deel van hun Groeipakket terug te storten. Dat is het kindergeld waarin ook de schooltoelage zit. De tijd die zij in gedwongen prostitutie en in instellingen hebben doorgebracht, staat bureaucratisch gelijk aan spijbelen. En dat wordt automatisch bestraft. De Vlaamse overheid zoekt een oplossing. (...)”

⁵⁸ Parlementaire vraag nr. 904 d.d. 16.07.2021 van mevrouw Adeline Blancquaert aan minister Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand (‘minderjarige slachtoffers van tienerpooiers – Terugvordering groeipakket’).

dochter van verzoekster het maximum aantal toegelaten ongewettigde afwezigheden zoals voorgeschreven door de regelgeving overschreed tijdens de in aanmerking te nemen schooljaren 2019-2020 en 2020-2021.

Wel meent de Geschillencommissie dit te moeten aftoetsen ten aanzien van de ratio legis van het Groeipakketdecreet, meer bepaald gelet op de schrijvende problematische omstandigheden waarin de dochter van verzoekster verkeerde waarbij de verzoekster meer bepaald het parcours van haar dochter tijdens het schooljaar 2020-2021 schetst als verklaring voor de overschrijding van de herinschrijvingstermijn. Verzoekster geeft daarbij aan dat de schooltoeslag voor het schooljaar 2019-2020 eveneens werd teruggevorderd en dat zij die schuld nog aan het afbetalen is.

Ter verificatie van het door verzoekster geschetste parcours van haar dochter, en tevens op aangeven van de verzoekster zelf per e-mail d.d. 21.04.2022, contacteerde het secretariaat van de Geschillencommissie de consulent die werd toegewezen aan de dochter van verzoekster. De consulent,, bevestigde het problematische parcours van; zij bevestigde tevens per e-mail d.d. 21.04.2022 dat er reeds ruim 20 beschikkingen door de Jeugdrechtbank werden genomen: "Het overzicht dat mama heeft bezorgd klopt. Wat betreft de beschikkingen: er zijn zeker een 20-tal beschikkingen in het dossier van Het is onmogelijk om dit allemaal digitaal door te sturen, aangezien dit allemaal afzonderlijk moet gebeuren.

Wat betreft een overzicht van de aanwezigheden: stel ik voor om contact op te nemen met Zij volgde op in het schooljaar 2020-21.

Ik kan alleen maar bevestigen dat het een zeer turbulent jaar was, met verschillende plaatsingen in voorzieningen, waarbij er ook meermaals sprake was van fugues van verschillende dagen tot enkele weken. (...)"

Uit de door de verzoekster verstrekte elementen blijkt zoals bevestigd door de consulente van een zeer turbulent parcours:

"Ik schets u even de periodes van afwezigheid (weggelopen) en de periodes van verblijf in een instelling (waarvoor ik in bijlage de beslissingen van de jeugdrechter meestuur) van mijn dochter ... :

begin september 2020 : tijdje naar school gegaan, al snel terug weggelopen (heeft banden met het drugsnetwerk en prostitutienetwerk), begin oktober teruggevonden, wegens geen plaats in crisisopvang aan mij toegewezen.

vanaf 28/10/20 toegewezen aan, al na een paar dagen weggelopen, meer dan anderhalve maand vermist

vanaf 30/11 tem 16/12 : toegewezen aan (zij heeft daar al die tijd online les gevolgd)

vanaf 16/12 : toegewezen aan, weggelopen rond kerstmis, pas terug gevonden eind januari

vanaf 3/2/21 : voor 1 maand, daarna terug, niet mogelijk om naar school in wegens vluchtgevaar, uiteindelijk hulpverlening daar stopgezet wegens prostitutie

vanaf 6/4/21 :, daar weggelopen op 13/5, terug gevonden op 20/5.

Terug naar tot 4/6, daarna terug weggelopen, bijna 2 maanden vermist, terug gevonden in in het prostitutiemilieu

sinds eind juli 2021 in, vanaf 30/8 terug in, ook andere school

Tijdens de verschillende periodes van fuge werd altijd aangifte gedaan, child focus ingeschakeld maar daar heb ik geen bewijzen van.

Op ... in ... heb ik regelmatig gesproken (telefonisch en sms) met de leerlingenbegeleider ... Zij is diegene die toen heeft gezegd dat ze afwezigheden niet zouden worden doorgegeven aangezien het buiten mijn wil om was en dat ik dit met niets kon attesteren. Helaas heb ik deze sms-en niet meer aangezien ik een andere telefoon heb sinds kort. Ik kan haar nog eens contacteren maar het is nu paasvakantie dus zal niet direct antwoord krijgen.

Voor het schooljaar 2019-2020 ben ik ook al aan het afbetalen, ik vind dit echt schandalig. Ik denk dat uit bovenstaande wel heel duidelijk is dat dit allemaal niet uit vrije wil is en anders moeten jullie maar rekening houden met de HUIDIGE situatie van de mensen en niet met iets uit het verleden of hebben jullie misschien een glazen bol????

Bovenop al de miserie die dit met zich meebrengt getuigt dit van heel weinig realiteitsbesef en empathie van de kant van ... Misschien al eens overwogen om die schooltoeslag uit te keren NADAT u alle info ontvangen hebt?

(...)

Uit de beschikbare uittreksels uit de beschikkingen van de Jeugdrechtbank die de verzoekster bezorgde (cf. verzoekster gaf per e-mail d.d. 20.04.2022 de integraliteit van de beslissingen van de Jeugdrechtbank ter beschikking te houden en bood aan deze per post door te sturen wegens de omvang ervan) blijkt het volgende:

- bij beschikking d.d. 28.10.2020 van de Jeugdrechtbank werd de functie verblijf opgelegd: kortdurend crisisverblijf door, afdeling, onder toezicht van de sociale dienst jeugdrechtbank: "Deze plaatsing was nodig voor de beveiliging van, bovendien was een terugkeer naar het thuismilieu niet mogelijk. Reeds na een paar dagen ontvluchtte zij en werd gisterennacht aangetroffen te in het bezit van cannabis. Zij verbleef daar op een appartementje dat gehuurd werd door een vriendin, dergelijke appartementen worden verhuurd voor vluchtige seksuele contacten. Minderjarige geeft aan zich niet meer geprostitueerd te hebben maar gebruikt wel dagelijks drugs.";

- vanaf 30.11.2020 tot 16.12.2020: functie verblijf opgelegd: kortdurend crisisverblijf in te, onder toezicht van de sociale dienst;

- vanaf 16.12.2020: functie verblijf en begeleiding opgelegd in te, onder toezicht van de sociale dienst: "Na een crisisverblijf in kon minderjarige opgenomen worden in, Een terugkeer naar huis was niet meer mogelijk. Van bij de ondertoezichtstelling waren er vermoedens van tienerprostitutie, vermoedens die heden alleen maar bevestigd worden. Ook vanuit ging opnieuw in ontvluchting, opnieuw was het onduidelijk waar zij zich dan bevond.";

- bij beschikking d.d. 3.2.2021 van de Jeugdrechtbank werd verder de functie verblijf en begeleiding opgelegd in te, waarbij in een gedeeld traject vanaf 3.2.2021 voor een termijn van één

maand de functie verblijf in een gemeenschapsinstelling werd opgelegd in, onder toezicht van de sociale dienst: "Minderjarige werd gisteren samen met aangetroffen in een hotel in nadat zij de politie heeft opgebeld. Er zou sprake zijn van verkrachting. Minderjarige heeft de voorziening ontvlucht en meerdere dagen overal rondgehangen, tevens was er sprake van druggebruik. De jeugdrechter dient ook vast te stellen dat zij er niet goed uitziet. De jeugdrechter blijft zich zorgen maken over waar minderjarige rondhangt en met wie en wat zij uitspookt wanneer zij in ontvluchting gaat. De jeugdrechter heeft nog steeds vermoeden van tienerprostitutie.”;

Bij vonnis d.d. 6.4.2020 van de Jeugdrechtbank werd verder de functie beveiligend verblijf opgelegd in, onder toezicht van de sociale dienst;

Op 7.5.2021 werd door de begeleiding van cannabis op de kamer van aangetroffen, aangezien dit niet getolereerd wordt in de voorziening, werd er een vraag tot time-out gesteld. Zij diende hiervoor te verschijnen op 14.5.2021;

Op 13.5.2021 ontvluchtte echter de woning van haar moeder en was sedertdien spoorloos;

Bij beschikking d.d. 14.5.2021 van de Jeugdrechtbank werd – zonder dat aanwezig was - tot 26.5.2021 de functie verblijf opgelegd, meer bepaald time-out in de gemeenschapsinstelling

Vanaf 26.5.2021 werd de functie beveiligend verblijf opnieuw opgelegd in, onder toezicht van de sociale dienst.

De Geschillencommissie noteert tevens op basis van de verklaring van de verzoekster en de consulente dat het bovenstaande overzicht slechts als fragmentarisch en meest relevant kan beschouwd worden in het kader van de betwisting over de schooltoeslag 2020-2021. In totaal zouden er namelijk een 20-tal beschikkingen door de jeugdrechtbank genomen zijn ten behoeve van de dochter van verzoekster.

Hoewel verwerende partij strikt genomen een correcte beslissing heeft genomen door de schooltoeslag terug te vorderen aangezien het toegelaten aantal onwettige afwezigheden was overschreden, meent de Geschillencommissie dat de vraag kan gesteld worden in welke mate die beslissing gelet op alle voornoemde elementen die in het kader van de procedure voor de Geschillencommissie werden aangebracht, coherent is met de ratio legis van de pedagogische voorwaarden inzake de schooltoeslag.

De Geschillencommissie meent namelijk dat de ratio legis van het beperkt aantal toegelaten onwettige afwezigheden er volgens de Memorie van toelichting in gelegen is om 'de jongeren op de schoolbanken te houden' met de schooltoeslag als een financiële incentive om dit maximaal te verwezenlijken. Hiertoe werd een criterium van 30 halve schooldagen tijdens het schooljaar in kwestie en het voorafgaande schooljaar vastgesteld.

Wat betreft de reden voor de overschrijding van die norm stelt de Geschillencommissie vast dat het zeer schrijnende en problematische parcours van de dochter van verzoekster in een complex geheel van maatregelen van de jeugdrechtbank, verblijf in crisisopvang, verblijf in gemeenschapsinstellingen, ontvluchting, drugsverslaving, banden met prostitutienetwerk en vermoedens van tienerprostitutie, ... de dochter van verzoekster verhinderd hebben om regelmatig aan het schoolleven te kunnen deelnemen, waarbij de verzoekster en de begeleiders in de instellingen gezien de problematiek ook niet steeds bij

machte kunnen worden geacht om de continue opvolging van de schooldeelname te verzekeren of een 16-jarig meisje te beletten weg te vluchten van huis of uit de instelling.

De Geschillencommissie stelt vast dat er gelet op de voornoemde elementen en omstandigheden onmiskenbaar en onvermijdelijk een groot aantal aanwezigheden op school zullen geweest zijn, waarbij voor de kinderbijslagsector enkel het globale aantal ongewettigde afwezigheden gekend is, zonder info over de precieze samenstelling van dat aantal en waarbij evenmin in één oogopslag zou kunnen geverifieerd worden of de school steeds het aantal gewettigde en ongewettigde afwezigheden correct heeft kunnen repertoriëren, gelet op het grote aantal ervan alsook de diverse mogelijke blinde vlekken waarbij er sprake was van ontvluchting en het meisje niet onmiddellijk kon worden teruggevonden.

Net gelet op het problematisch schoolparcours van de dochter van verzoekster meent de Geschillencommissie dat in het licht van de ratio legis van de Vlaamse schooltoeslag (cf. supra geciteerde passages Memorie van toelichting en Conceptnota) als financiële incentive in het kader van een geïntegreerd gezinsbeleid waarbij gericht wordt ingezet op het bevorderen van de participatie van kinderen aan het maatschappelijk leven in functie van het vergroten van hun kwalificatiekansen en ontplooiingsmogelijkheden via deelname aan het onderwijs, deze toeslag zeer relevant is voor verzoekster en haar dochter. Die financiële tegemoetkoming, bedoeld als een vorm van financiële en sociale bijstand, a posteriori afnemen zou de broodnodige begeleiding en ontwikkelingskansen net kunnen hypothekeren terwijl de talrijke onderbrekingen van het schoolparcours omstandig werden toegelicht aan de hand van de beschikkingen van de jeugdrechtbank en er naast het moeizame schoolparcours ook een medische (drugsverslaving) en sociaal-psychologische (tienerprostitutie) problematiek aanwezig is. Gelet op het geheel van de omstandigheden met een gerechtelijke, medische en sociaal-psychologische problematiek meent de Geschillencommissie dat het voor de dochter van de verzoekster in feite niet mogelijk was om regelmatig aan het schoolleven te kunnen deelnemen en te voldoen aan de standaard afwezigheidsnorm. De Geschillencommissie is hierbij ook van mening dat in de regelgeving een afwezigheidsnorm als standaard werd bepaald gericht op schoolkinderen met een doorsnee gestandaardiseerd parcours waarbij zich bepaalde punctuele afwezigheden kunnen voordoen maar waarbij er in casu allerminst sprake is van een doorsnee schoolparcours.

In het licht van al het voorgaande oordeelt de Geschillencommissie dat er recht is op de schooltoeslag 2020-2021 voor de dochter van verzoekster. (...)"

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie stelt vast dat de terugvordering van de schooltoeslag voor tieners die het slachtoffer werden van tienerprostitutie een bijzonder delicate problematiek is. Het doet ook zeer scherp de vraag rijzen naar de bestaanbaarheid van de ratio legis van de schooltoeslag als financiële steun in de rug voor gezinnen met beperkte inkomsten om hun kind te laten deelnemen aan het schoolleven, maar draait in voormeld geval net uit op een financiële bestraffing van het gezin, met heel wat frustratie en bijkomende (financiële) kopzorgen.

Recent is in de regelgeving een nieuwe invulling van het begrip goede trouw ingeschreven in het kader van het onderzoek om af te zien van terugvordering. Echter, de Geschillencommissie kreeg in het kader van een recente klacht over

tienerprostitutie en de terugvordering van de schooltoeslag reeds de mededeling van de uitbetalingsactor dat afzien van terugvordering in casu geen soelaas zou kunnen bieden. Er is derhalve nood aan een fundamentele oplossing en overleg binnen de sector met de uitbetalingsactoren, alsook met de sector Onderwijs zodat een coherente aanpak mogelijk is en er kan worden bepaald wat de beste aanpak is (hetzij via een aanpassing van de regelgeving hetzij op basis van vereiste stavingstukken om een terugvordering te vermijden).

Gelet op de delicaatheid van de problematiek is het in elk geval niet ideaal dat de ouders momenteel hun toevlucht dienen te zoeken via de formele procedure van de Geschillencommissie en gegevens (die bij diverse overheidsinstanties gekend zijn) ter staving moeten aanbrengen in een procedure. Dit zou niet nodig moeten zijn indien er een adequate aanpak kan gevonden worden en uniforme administratieve onderrichtingen voor de uitbetalingsactoren. Hierbij kan ook verwezen worden naar de beleidsaanbeveling supra inzake kinderen met een moeilijk schoolparcours.

7. SCHOOLTOESLAG: TOETS VAN DE FINANCIËLE DRAAGKRACHT VAN HET GEZIN – GEZIN HEEFT MINDER INKOMSTEN MAAR ONTVANGT GEEN BIJPASSING

Gelet op de ratio legis van de schooltoeslag als financiële en sociale bijstand ten gunste van kinderen rekening houdende met de financiële draagkracht van het gezin waarin het kind opgroeit, onderzocht de Geschillencommissie volgende klacht.

“Het gezin ... vroeg mijn hulp ivm een probleem bij Het gezin is al jaren bezig om een correcte uitbetaling te krijgen in hun dossier. Op 2/6/22 kregen zij een brief dat er geen positieve of negatieve herziening van hun dossier meer kan gebeuren.

Zij zijn hier niet mee akkoord aangezien zij voor het schooljaar 2019-2020 een minimale studietoelage kregen voor hun kinderen van € 233,75 per kind. Zij zijn er van overtuigd dat zij recht hebben op een grotere toelage op basis van hun beperkte inkomsten. In het verleden kregen zij ook telefonisch de bevestiging dat zij eigenlijk recht hebben op een hoger bedrag. Zij bezorgden alle info aan ..., maar daar krijgen ze nu de boodschap ... dat hun dossier niet meer opnieuw kan bekeken worden omdat het in het verleden beslist werd op basis van een automatische beslissing. (...)

Het gezin zou toch graag krijgen waar zij recht op hebben en durft te vragen dat het dossier voor schooljaar 2019-2020 toch opnieuw bekeken wordt.”

De Geschillencommissie besliste als volgt na grondig onderzoek:

CF. PASSAGE UIT DE BESLISSING NR. 2022/105 D.D. 25.11.2022 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE:

“(…) De Geschillencommissie stelt op basis van de beschikbare informatie in het standpunt van de Klachten- en bemiddelingsdienst (Agentschap Uitbetaling Groeipakket) vast dat de verwerende partij de schooltoeslag 2019-2020 toekende op basis van de automatische procedure. In dergelijk geval kan volgens de toepasselijke wettelijke bepalingen geen toepassing meer gemaakt worden van de manuele alarmbelprocedure aangezien de schooltoeslag reeds verkregen werd op basis van de automatische procedure. Aldus blijkt de schooltoeslag 2019-2020 provisioneel te zijn toegekend in de automatische procedure op basis van de historische inkomensgegevens voor 2017. Naderhand werd de schooltoeslag definitief gerechtvaardigd op basis van de inkomensgegevens van de FOD Financiën (waarbij de inkomsten van 2019 worden aangegeven in 2020 en na verwerking door de FOD Financiën aan de verwerende partij werden ter beschikking gesteld in 2021).

De verwarring bij verzoekster, aan wie volgens haar beloofd was dat er nog een bijpassing kon gebeuren, ligt deels in de mogelijke bijpassing van de sociale toeslag waarnaar wordt verwezen in het standpunt van de Klachten- en bemiddelingsdienst en deels in de verificatie van de inkomsten die later zouden binnenkomen via de FOD Financiën. De Geschillencommissie stelt vast dat het gaat om een toekenningsprocedure die voor de gezinnen als weinig transparant kan worden ervaren en tot verwarring kan aanleiding geven.

(…)

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekster ontvankelijk doch ongegrond is. (…)”

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie diende voormelde klacht ongegrond te verklaren omdat na nader grondig onderzoek inderdaad bleek dat op grond van de samenlezing van de artikelen 12 en 14 BVR Selectieve participatietoelagen en de bisnota⁵⁹ het zo blijkt te

⁵⁹ De bisnota betreffende artikel 14 BVR Selectieve participatietoelagen bepaalt als volgt:

zijn dat enkel een bijpassing mogelijk is van de schooltoeslag zoals toegekend op basis van de historische gegevens van de FOD Financiën, op grond van de effectieve inkomensgegevens van het toekenningsjaar, wanneer er nog geen schooltoeslag toegekend werd. Indien er wel een schooltoeslag werd toegekend, wordt er de facto geen bijpassing meer gedaan, waar het gezin in kwestie nochtans op hoopte en dit ook zo zou begrepen hebben van de uitbetalingsactor.

Concreet:

Het gezin heeft de manuele alarmbelprocedure opgestart in 2019. Om de drie maanden hebben zij geïnformeerd bij de uitbetalingsactor en telkens werd hen gezegd te wachten op de gegevens van de FOD Financiën in 2021. Hun jaarinkomen bedroeg in 2019 9.000 EUR en in 2020 18.000 EUR. Hun jaarinkomen was in 2019 sterk gezakt ten gevolge van de stopzetting van de zelfstandige activiteit van de vader. Daardoor weten zij dat zij zeker recht moeten hebben op een hoger bedrag voor 2019 en niet slechts het minimale bedrag van de schooltoeslag dat ze ontvingen. Het ging concreet voor de ouders om een verschil van ca. 1400 EUR voor de twee kinderen.

Volgens de actuele procedure is het zo dat de schooltoeslag voor 2019-2020 provisioneel wordt toegekend op basis van de historische gegevens van de FOD Financiën 2017. In 2021 ontvangt de uitbetalingsactor opnieuw een flux van de FOD Financiën met de definitief gekende gegevens van 2019. Echter op basis van die gegevens wordt er geen bijpassing gedaan, noch in plus, noch in min. Enkel als er nog geen schooltoeslag toegekend was, wordt in 2021 het exacte bedrag toegekend volgens de gekende gegevens 2019. Dit resulteert in een situatie die voor ouders als weinig transparant kan worden ervaren aangezien de schooltoeslag waarop men zou moeten recht hebben in 2019 als toekenningsjaar niet noodzakelijk overeenstemt met de inkomensgegevens van 2019 en die de uitbetalingsactor heeft ontvangen van de FOD Financiën.

De Geschillencommissie meent ook dat op basis van de loutere lezing van artikel 14 BVR Selectieve participatietoelagen, zonder de bisnota, het moeilijk kan te begrijpen zijn hoe de procedure precies verloopt, zeker voor niet-professionelen. Uit het door de verzoeker bijgebrachte mailverkeer met de uitbetalingsactor kon ook begrepen worden dat er effectief nog een bijpassing zou volgen.

De Geschillencommissie meent dat het de aandacht verdient om de actuele keuze dat er in die situatie geen bijpassing mogelijk is, (beleidsmatig) te verifiëren. Indien die keuze bevestigd wordt, dienen er duidelijke administratieve onderrichtingen te worden gegeven aan de uitbetalingsactoren zodat de communicatie met de burgers

“Dit artikel stelt, overeenkomstig hetgeen bepaald werd in artikel 10 van het voormelde besluit van 21 september 2018, dat aan het begin van het toekenningsjaar niet enkel wordt geëvalueerd of de selectieve participatietoeslag voor dat toekenningsjaar kan toegekend worden, maar dat eveneens het kalenderjaar waarop de inkomsten van toepassing zijn, zal gecontroleerd worden. In de praktijk gaat het dus om het kalenderjaar twee jaar voor het huidige kalenderjaar. Indien blijkt dat de inkomsten van dit kalenderjaar onder de inkomensgrens liggen, zal de selectieve participatietoeslag voor de toekenningsperiode waarvoor hij nog niet werd uitbetaald, geregulariseerd worden. Deze regularisatie is billijk aangezien sommige gezinnen wiens selectieve participatietoeslag geweigerd werd op basis van de automatische procedure, ten onrechte geen gebruik zullen maken van de alarmbelprocedure, zodat automatische rechtentoekenning mogelijk wordt.” (eigen onderlijning). Artikel 14 BVR Selectieve participatietoelagen bepaalt: ‘Aan het begin van elk schooljaar wordt gecontroleerd of de beoordeling op basis van artikel 12 correct is voor het kalenderjaar waarvan de inkomsten worden beoordeeld bij het begin van het schooljaar in kwestie.’

desgevallend kan worden bijgestuurd zodat de gezinnen geen verkeerd idee krijgen of hoop koesteren over een bijpassing.

8. KADASTRAAL INKOMEN VREEMD GEBRUIK - LANDBOUWERSGEZINNEN

Via de zogenaamde 'KI-test' wordt bij de toekenning van de sociale toeslag en de schooltoeslag in het kader van het Groeipakketdecreet rekening gehouden met het kadastraal inkomen van bepaalde onroerende goederen.⁶⁰ Zodoende worden naast de beroepsinkomsten, ook inkomsten uit onroerende goederen (KI vreemd gebruik en voor eigen beroepsdoeleinden) meegenomen in het inkomensbegrip voor het Groeipakket. De KI-test geldt alleen als er onroerende goederen vreemd gebruik zijn (vb. huis dat verhuurd wordt) en geldt dus niet voor de eigen woning (domicilie in het Rijksregister) noch voor onroerende goederen voor eigen beroepsgebruik.

De Geschillencommissie signaleert, net zoals in 2020 en 2021, in 2022 opnieuw diverse klachten te hebben ontvangen van gezinnen met een landbouw- of tuinbouwbedrijf.

Deze gezinnen beklagen er zich over dat zij hun onroerende goederen volledig voor beroepsdoeleinden aanwenden in het kader van hun landbouw- of tuinbouwactiviteiten terwijl dan toch volgens de berekening op basis van de elektronische gegevensflux⁶¹ voor het Groeipakket er rekening wordt gehouden met een bepaald (fictief) KI vreemd gebruik, met als negatief financieel gevolg dat er geen recht is op een sociale toeslag of schooltoeslag.

De gezinnen (of hun boekhouder) verwoordden hun grieven als volgt:

"... baat een landbouwbedrijf uit. ... doet veerdrijfdiensten.

Via ... vernemen wij de weigering van de studietoelage wegens te hoog KI vreemd gebruik in het inkomstenjaar 2018. Bij nazicht in de fiscale gegevens blijkt dat er voor dit echtpaar voor dat jaar helemaal geen KI vreemd gebruik is. De eigendommen worden alle beroepsmatig gebruikt."

Bron: Beslissing nr. 2022/002 d.d. 14.01.2022 van de Geschillencommissie

⁶⁰ Cf. artikel 18 Groeipakketdecreet; Besluit d.d. 21 september 2018 van de Vlaamse Regering (hierna BVR Sociale toeslagen).

⁶¹ Dit zijn gegevens afkomstig van een authentieke bron: de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën.

“...U zegt dat het KI van de eigen woning niet wordt meegeteld (zijnde 713 euro in dit geval). Er wordt in code 1105 (beroepsdoeleinden) – 3.166 euro aangegeven. Daar het volledig KI in eigendom (713 + 2447 + 719) 3.879 bedraagt, is er volgens mijn berekening geen enkel probleem om te voldoen aan de KI test en zodoende komen deze belastingplichtigen wel in aanmerking voor een studietoelage.

U liet ons echter weten dat u volgende redenering volgt : Het KI Vreemd Gebruik wordt per persoon berekend. Aangezien beide partners eigenaar zijn, hebben zij oorspronkelijk beiden een bedrag KI Vreemd Gebruik. Dan wordt er voor elke partner gekeken hoeveel KI er aangegeven wordt als beroepsdoeleinden. Dat wordt dan afgetrokken van het KI Vreemd Gebruik. Aangezien in de aangifte van de moeder geen KI voor beroepsdoeleinden aangegeven wordt, kan van haar KI Vreemd Gebruik niets afgetrokken worden. Het gaat dus om de manier van aangifte in de belastingaangifte. We willen u erop wijzen dat wij fiscaal-technisch niet anders kunnen dan het volledig beroepsmatig gebruik door de man, enkel aan te geven bij de man. In bijlage voeg ik de circulaire toe waarin dit zo beschreven staat: zie artikel 7 van deze circulaire.

Wanneer een gemeenschappelijke aanslag wordt gevestigd (gehuwden en wettelijk samenwonenden), moet het deel van het onroerend goed dat door één van de partners voor de beroepsactiviteit wordt gebruikt, naast de code X105 van die partner worden vermeld (...)

Daarom dan ook gaan wij ervan uit dat uw berekening eigenlijk onvolledig is in deze specifieke situatie waarbij het OG volledig door één partner voor beroepsdoeleinden wordt gebruikt. Het KI bij de man ($3.166 / 2 =$) 1.583 – volledig beroepsgebruik KI leidt tot een negatief saldo. Dit negatief saldo zou dan overgeheveld moeten worden naar de vrouw omwille van het feit dat dit KI volledig voor beroepsdoeleinden gebruikt wordt. Dit brengt haar KI ook op nul.”

Bron: Beslissing nr. 2022/091 d.d. 14.10.2022 van de Geschillencommissie

De Geschillencommissie besliste na grondig onderzoek van de diverse soortgelijke klachten die zij in 2022 ontving⁶² als volgt:

CF. PASSAGE UIT DE BESLISSING NR. 2022/091 D.D. 14.10.2022 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE:

(...)

De Geschillencommissie vestigt de aandacht op haar eerdere beslissing nr. 2022/004 d.d. 14 januari 2022, waarin verwezen werd naar de beslissingen met de nrs. 2021/016, 2021/018, 2021/019 en 2021/020.

Daarbij heeft de Geschillencommissie (na bij wijze van tussenbeslissing het advies van de expertisecel bij het Agentschap Uitbetaling Groeipakket te hebben ingewonnen) gesteld dat:

“Het Agentschap Uitbetaling Groeipakket benadrukt in haar advies derhalve dat de berekeningswijze van het kadastraal inkomen vreemd gebruik en van de KI-test conform is aan de toepasselijke wettelijke bepalingen en dat er bij de invoering van het Groeipakket bewust hervormingen werden doorgevoerd ten aanzien van de vroegere wettelijke bepalingen inzake de schooltoeslag of de huidige wettelijke bepalingen inzake studietoelagen.

Bijgevolg is het feit dat er vóór de inwerkingtreding van het Groeipakketdecreet een recht op schooltoeslag kon worden toegekend, geen garantie dat de selectieve participatietoelagen ook vanaf het schooljaar 2019-2020 kunnen worden toegekend ook al is de eigendomstoestand van het gezin niet gewijzigd.

Bijgevolg dient te worden getoetst of de berekeningswijze in casu conform de huidige wettelijke bepalingen is gebeurd.”

De Geschillencommissie heeft daarbij verder vastgesteld dat:

“Bijgevolg is het kadastraal inkomen voor eigen beroepsdoeleinden gelieerd aan het onroerend goed waarop het betrekking heeft maar niet noodzakelijk aan de partner die het eigendom over dat bepaalde onroerend goed heeft en/of de vraag welke partner het desbetreffende deel van het onroerend goed voor de uitoefening van zijn/haar beroep gebruikt.

In toepassing van de bepalingen van artikel 1, 5° BVR Selectieve participatietoelagen dient het kadastraal inkomen voor eigen beroepsdoeleinden integraal als zodanig in rekening te worden gebracht, zodat het desbetreffende deel van het onroerend goed dient te worden beschouwd als zijnde ‘gebruikt voor eigen beroepsdoeleinden’.

Gezien dit deel van het onroerend goed noodzakelijkerwijs voldoet aan de definitie van artikel 1, 5° BVR Selectieve Participatietoelagen, volgt uit de bepalingen artikel 1, 4° van hetzelfde BVR dat het kadastraal inkomen van dit deel van het onroerend goed niet kan voldoen aan de definitie van kadastraal inkomen vreemd gebruik.”

(...) In casu

⁶² Beslissing nr. 2022/002 d.d. 14.01.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/030 d.d. 25.03.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/091 d.d. 14.10.2022 van de Geschillencommissie.

De gemachtigde en verwerende partij bezorgden een overzicht van de onroerende goederen van verzoekers waaruit de eigendom van volgende onroerende goederen blijkt:

- een huis (eigen woning van verzoekers) te ... met een KI van 713,00 € ;
- een serre (serre behorende bij een landbouw-, tuinbouw- of wijngaarduitbating) te ... + met een KI van 2.447,00 € ;
- een serre (landbouwaanhorighed) te ... + met een KI van 719,00 € ;

Verzoekers zijn elk voor de helft eigenaar van de bovenstaande onroerende goederen.

Het totale kadastraal inkomen van verzoekers bedraagt bijgevolg 3.879,00 € , waarvan een KI van 713,00 € voor de eigen woning van verzoekers.

Volgens verwerende partij hebben de voor de KI-test in aanmerking te nemen onroerende goederen bijgevolg een kadastraal inkomen van 3.166,00 € .

Uit de door verwerende partij ontvangen flux blijkt dat het hogergenoemd kadastraal inkomen van 3166,00 € enkel voor verzoeker in rekening wordt gebracht als kadastraal inkomen voor beroepsdoeleinden.

Uit de door verwerende partij bezorgde berekening blijkt dat het KI vreemd gebruik van beide partners apart werd berekend, met afronding van het negatieve getal naar 0 € bij de berekening voor verzoeker:

“Voor de heer ... blijft er dus géén KI meer over dat kan aanzien worden als ‘vreemd gebruik’. Immers : $1223,50 + 359,50 = 1583,00$ euro. Maar hiervan moeten we de 3.166 aftrekken => geen KI vreemd gebruik voor de man.”

Het negatieve bedrag van 1.583,00 € ($1.583,00 € - 3.166,00 €$) dient bijgevolg noodzakelijkerwijs betrekking te hebben op de helft van de onroerende goederen op naam van verzoekster.

De bepalingen van artikel 1, 5° BVR Selectieve participatietoelagen, definiëren het kadastraal inkomen voor beroepsdoeleinden als: “het kadastraal inkomen van de onroerende goederen die voor eigen beroepsdoeleinden gebruikt worden, **vermeld op het aanslagbiljet van de personenbelasting.**”

Het kadastraal inkomen vreemd gebruik wordt gedefinieerd bij de bepalingen van artikel 1, 4° van hetzelfde BVR als: “het kadastraal inkomen van de **onroerende goederen die noch als eigen hoofdverblijfplaats, noch voor eigen beroepsdoeleinden worden gebruikt;**”

Deze definities koppelen derhalve een (deel van een) onroerend goed aan het gebruik ervan op zich. Daarbij kan conform deze definities het (deel van een) onroerend goed niet langer in aanmerking komen om een kadastraal inkomen vreemd gebruik te genereren als het (deel van het) onroerend goed dient te worden beschouwd als zijnde gebruikt voor eigen beroepsdoeleinden.

Het kadastraal inkomen beroepsdoeleinden wordt in toepassing van de voormelde definitie bepaald op basis van de codes 1105 en 1205. Deze codes betreffen de aangifte van de onroerende goederen die de persoon voor zijn eigen beroep gebruikt. Bij een gezamenlijke aangifte dienen daarbij tevens de onroerende goederen in het bezit van de partner onder deze rubriek te worden vermeld indien zij voor het eigen beroep worden gebruikt, conform art. 7 van de circulaire Ci.RH.221/569.663 (AOIF 18/2005) dd. 14.04.2005, omzendbrief van de FOD Financiën.

Gezien in toepassing van de definitie rekening moet worden gehouden met het kadastraal inkomen vermeld op het aanslagbiljet, dienen de desbetreffende (delen van de) onroerende goederen verder buiten beschouwing te worden gelaten voor de bepaling van het kadastraal inkomen vreemd gebruik.

In casu blijkt uit het aanslagbiljet inkomsten 2019 – AJ 2020 en de verklaring van de boekhouder dat alle onroerende goederen in het bezit van verzoekers (die niet als eigen woning zijn vrijgesteld) onder de code 1105 werden aangegeven.

Bijgevolg beschikken verzoekers niet over enig onroerend goed waarvan het kadastraal inkomen in aanmerking zou komen om geheel of gedeeltelijk als kadastraal inkomen vreemd gebruik te worden beschouwd.

Bijgevolg dient er in toepassing van de bepalingen van artikel 10, 2e lid BVR Selectieve participatietoelagen geen KI-test te worden uitgevoerd en blijkt wel degelijk te zijn voldaan aan de financiële voorwaarden opdat er voor het schooljaar 2021-2022 een schooltoeslag zou kunnen worden toegekend.

Gelet op de vraagstelling opgeworpen door de verwerende partij in haar standpunt betreffende de berekeningswijze voor de sociale toeslag vanaf oktober 2019 en de schooltoeslag vanaf het schooljaar 2019-2020, meent de Geschillencommissie dat dezelfde berekening (met een KI vreemd gebruik van 0 EUR) dient te worden gehanteerd:

- voor het recht van verzoekers op de sociale toeslag vanaf 1 oktober 2019 tot op heden;
- voor het recht op de selectieve participatietoeslag vanaf het schooljaar 2019-2021 tot op heden; (...)

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

Het is niet voor het eerst dat de Geschillencommissie in haar jaarverslag de problematiek van het KI vreemd gebruik voor landbouwersgezinnen signaleert.

Wegens het belang ervan opdat aan deze gezinnen de sociale toeslag en/of de schooltoeslag zouden toegekend worden waarop zij recht hebben en aangezien de Geschillencommissie vaststelt dat er nog geen vooruitgang lijkt te zijn geboekt om een adequate oplossing in het werk te stellen voor deze gezinnen, vestigt de Geschillencommissie opnieuw de aandacht op deze problematiek.

Bondig samengevat gaat het erom dat de Geschillencommissie stevast na onderzoek vaststelt dat rekening houdende met de definiëring van het kadastraal inkomen voor beroepsdoeleinden in de Groeipakketregelgeving, op basis van de beschikbare stukken, waaronder het aanslagbiljet, blijkt dat het gezin niet beschikt over enig onroerend goed waarvan het kadastraal inkomen in aanmerking komt om als KI vreemd gebruik te worden beschouwd; bijgevolg dient er geen KI-test te worden uitgevoerd en is voldaan aan de financiële voorwaarden voor de toekenning van de schooltoeslag en/of de sociale toeslag.

De Geschillencommissie stelt daarbij vast dat de gezinnen dus de schooltoeslag/sociale

toeslag geweigerd zien omdat de KI-test niet geslaagd zou zijn, terwijl na onderzoek blijkt dat er helemaal geen sprake is van een KI vreemd gebruik aangezien er enkel een onroerend goed is dat bewoond wordt door het gezin en onroerende goederen die worden gebruikt voor beroepsdoeleinden. Cf. binnen de regelgeving van het Groeipakket wordt het kadastraal inkomen 'vreemd gebruik' met name omschreven als het kadastraal inkomen van alle onroerende goederen behalve deze die als eigen hoofdverblijfplaats (waar men dus volgens het Rijksregister is gedomicilieerd) of voor eigen beroepsdoeleinden worden gebruikt.⁶³

De Geschillencommissie stelde in het kader van de eerste klachten die zij over deze problematiek ontving, een deskundige schooltoeslag van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket aan om een advies uit te brengen.⁶⁴ De Geschillencommissie stelde vervolgens vast dat uit het advies niet meteen een specifieke oplossing voor de landbouwersgezinnen bleek.

Er volgden sindsdien regelmatig nieuwe klachten waarbij de Geschillencommissie telkens diende vast te stellen dat er geen sprake was van een KI vreemd gebruik in de zin van de Groeipakketregelgeving en de schooltoeslag/sociale toeslag dan ook niet om die reden mocht geweigerd worden.⁶⁵ Het is duidelijk dat een fundamentele oplossing dient te worden gevonden omdat de getroffen gezinnen het als wereldvreemd ervaren dat er een bepaald fictief KI Vreemd gebruik wordt in rekening gebracht ten gevolge van de berekeningswijze voor het Groeipakket maar dit totaal niet overeenstemt met de realiteit.

De Geschillencommissie signaleerde de problematiek in 2021 tevens aan de gedelegeerd bestuurder van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket met de vraag of het aangewezen kon zijn om passende richtlijnen uit te vaardigen voor de uitbetalingsactoren. Dit leek de Geschillencommissie nuttig aangezien de betrokken gezinnen zelf de vraag stelden tijdens de procedure voor de Geschillencommissie of zij voor de jaarlijkse toekenning van de schooltoeslag het jaar erop dezelfde betwisting zouden moeten voeren. Dezelfde vraag stelt zich voor de toekenning van de sociale toeslag die per toekenningsjaar wordt onderzocht.

De Geschillencommissie meent ook dat het niet correct is dat de gezinnen hun recht op sociale toeslag of schooltoeslag via een procedure voor de Geschillencommissie moeten hard maken, terwijl de problematiek binnen de sector genoegzaam gekend is. De Geschillencommissie durft dan ook met aandrang te vragen dat er zou gewerkt worden aan een oplossing waardoor dit type geschillen de zittingsrol van de Geschillencommissie niet meer zou belasten, en er zodoende ruimte is voor andere (nieuwsoortige) klachten en geschillen. Te meer daar de klachten die de Geschillencommissie behandelde inzake het KI vreemd gebruik een vrij intensief onderzoek van allerhande boekhoudkundige gegevens vergen (zie de uitgebreide juridische analyse in de gepubliceerde beslissingen op het kennisportaal Groeipakket

⁶³ Cf. artikel 4 juncto artikel 1 BVR Sociale toeslagen.

⁶⁴ Cf. tussenbeslissingen nrs. 2021/004, 2021/005, 2021/006, 2021/007 d.d. 29 januari 2021 van de Geschillencommissie.

⁶⁵ Cf. beslissingen nrs. 2021/016, nr. 2021/018, nr. 2021/019, 2021/020 d.d. 26 maart 2021 van de Geschillencommissie.

De Geschillencommissie wijst er ook op dat indien het gaat om de schooltoeslag/sociale toeslag voor een eerste kind in het gezin, het gezin ingevolge het automatisch onderzoek van het recht, niet noodzakelijk op de hoogte zal zijn van de weigering en derhalve mogelijks ook niet in de wetenschap zal zijn dat er wel een recht is op de schooltoeslag. De klachten bij de Geschillencommissie kwamen immers van gezinnen die de vorige jaren wel nog de toeslag ontvingen.

9. KADASTRAAL INKOMEN - KI-TEST – FISCALE GEGEVENS

De Geschillencommissie ontving een aantal klachten⁶⁶ van gezinnen die niet langer recht hadden op de sociale toeslag of de schooltoeslag en waarbij onduidelijkheid ontstaan was met welke fiscale gegevens er voor het Groeipakket precies rekening werd gehouden en of de aangewende gegevens afkomstig van de FOD Financiën wel overeenstemmen met de realiteit.

“Mij is de studietoelage geweigerd en de sociale toelage afgenomen omdat mijn huis op 3 percelen staat. Ik ben een alleenstaande mama van 5 kindjes. Ik heb 2 jaar geleden de kans gekregen om een oude bakkerij te kopen, deze gebruiken wij enkel als woning. Maar omdat elk perceel anders beschreven staat bij het kadaster kan dit ook niet op 1 perceel gezet worden. Ik heb hiervoor gebeld en aan het kadaster gevraagd wat ik kon doen. Zij hebben gemaild met ... met de bewijzen dat het inderdaad om 1 gebouw staat en de uitleg waarom dit niet op 1 perceel kan gezet worden. Maar nog wordt alles geweigerd. Mijn mooie kans en erfenis van mijn vader blijkt nu dus een vergiftigd geschenk te zijn geworden.”

Bron: Beslissing nr. 2022/106 d.d. 25.11.2022 van de Geschillencommissie

⁶⁶ Beslissing nr. 2022/039 d.d. 29.04.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/106 d.d. 25.11.2022 van de Geschillencommissie.

De Geschillencommissie besliste als volgt na grondig onderzoek:

CF. PASSAGE UIT DE BESLISSING NR. 2022/106 D.D. 25.11.2022 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE:

“(…)

Verzoekster gaat echter niet akkoord dat er kadastraal inkomen vreemd gebruik wordt aangerekend, gezien haar onroerende goederen één gebouw betreffen, dat integraal door het gezin wordt bewoond:

(…)

Zij meent derhalve dat dit eigendom volledig zou moeten worden vrijgesteld gezien het als hoofdverblijfplaats wordt gebruikt.

6.3.2. Vrijstelling kadastraal inkomen van onroerend goed dat als hoofdverblijfplaats wordt gebruikt:

De Geschillencommissie verwijst dienaangaande in eerste instantie naar haar beslissing met het nummer 2022/039 d.d. 29 april 2022 waarbij aangaande het als eigen woning gebruikte onroerend goed werd geoordeeld als volgt :

“Indien dit onroerend goed effectief het onroerend goed zou betreffen dat werkelijk als hoofdverblijfplaats zou zijn gebruikt, zou de berekening van verwerende partij ook voor tot een kadastraal inkomen vreemd gebruik van € 0 i.p.v. € 1.104,16 (niet-geïndexeerd) hebben geleid (€ 1.104,16 + € 112,00 (momenteel als eigen woonst aangemerkt) – € 1.280,50 (helft van de volgens de accountant van verzoeker werkelijke eigen woning) = € -64,34), terwijl er voor verzoeker nog steeds geen kadastraal inkomen vreemd gebruik zou kunnen worden aangerekend.

De Geschillencommissie stelt vast dat er gerede twijfel bestaat over de actuele gegevens van het Kadaster en bijgevolg eveneens over de bepaling van het kadastraal inkomen vreemd gebruik, waaromtrent enkel afdoende uitsluitsel zou kunnen worden verkregen in zoverre de FOD Financiën kan oordelen of de gegevens rond het onroerend goed dat als eigen woning wordt gebruikt, al dan niet in het Kadaster kunnen of dienen te worden gecorrigeerd. De Geschillencommissie is immers niet de bevoegde instantie betreffende correctie van de gegevens uit authentieke bron zoals gerepertorieerd bij de FOD Financiën.

De Geschillencommissie wijst de verzoeker er dan ook op dat hij daartoe desgewenst een aanvraag tot de FOD Financiën kan richten zowel met het oog op een eventuele herziening op basis van de manuele alarmbelprocedure (cf. supra) en/of in elk geval met het oog op een correcte toekomstige automatische rechtentoekenning (van zowel de sociale toeslag vanaf 1 oktober 2022 als de schooltoeslag vanaf het schooljaar 2022-2023). Een lager kadastraal inkomen vreemd gebruik en derhalve een lager totaal gezinsinkomen kan bovendien (binnen de perken van de verjaring) tot een iets hoger bedrag aan schooltoeslag voor de reeds toegekende schooltoeslagen leiden. (eigen onderlijning)”

De Geschillencommissie meent dan ook dat verwerende partij zich terecht op de officiële gegevens baseert en in haar standpunt d.d. 3 november 2022 in principe terecht opmerkt dat:

“Om dit KI vreemd gebruik ongedaan te maken dient er een administratieve wijziging te gebeuren op het vlak van de kadastragegevens. Als eigenaar dient mevrouw ... daartoe zelf de nodige stappen te zetten.”

Verzoekster heeft evenwel bij e-mail d.d. 12 september 2022 dienaangaande reeds de Dienst Geschillen en Informatie van de AAPD ... (Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie ...) gecontacteerd:

(...)

De Dienst Geschillen en Informatie van de AAPD ... heeft derhalve expliciet erkend dat het perceel dat de woning betreft en het perceel dat de bakkerij betreft, 1 gebouw vormen maar de beide percelen (op heden) niet kunnen worden samengevoegd en derhalve elk hun eigen inkomsten genereren.

De Geschillencommissie verwijst naar de bepalingen van artikel 2, § 1, eerste lid van het Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 14 april 2020 tot bepaling van de vergunningsplichtige functiewijzigingen, die stellen dat: (...)

Er dient derhalve te worden besloten dat de functie van een onroerend goed in principe kan worden gewijzigd na goedkeuring van de bevoegde gemeentediensten.

Er kan tevens worden aangenomen dat, voor zover er een dergelijke omgevingsvergunning wordt verkregen, een nieuwe aanvraag tot herziening van het kadastrale inkomen aan het Kadaster kan worden gericht.

Het verlenen of weigeren van een dergelijke omgevingsvergunning of de beoordeling of verzoekster al dan niet van de vergunningsplicht kan worden vrijgesteld, behoort uitsluitend de bevoegde gemeente toe zodat de Geschillencommissie op basis van de op heden voorliggende elementen enkel kan vaststellen dat in casu de bakkerij niet kan worden geacht als hoofdverblijfplaats te worden gebruikt in de zin van de bepalingen van artikel 1, 4° BVR Sociale toeslagen en van artikel 1, 4° BVR Selectieve participatietoelagen en derhalve terecht door verwerende partij in rekening werd genomen voor de berekening van het kadastraal inkomen vreemd gebruik.

Bij gebreke aan bewijs dat er een omgevingsvergunning werd verkregen om het perceel dat de bakkerij zelf vertegenwoordigt als woning te gebruiken noch dat er dienaangaande een vrijstelling kan worden verleend, dient omwille van de functie van dit perceel bewoning ervan immers principieel te worden uitgesloten.

6.3.3. Berekening kadastraal inkomen vreemd gebruik en Ki-test:

(...)

Uit deze elementen blijkt derhalve dat voor verzoekster door de centrale groeipakketapplicatie (cgpa) de drie onroerende goederen/percelen voor de berekening van het kadastraal inkomen vreemd gebruik in aanmerking worden genomen, maar in principe werd aanvaard dat één van deze percelen zou kunnen worden vrijgesteld wegens gebruik als hoofdverblijfplaats.

(...)

Uit raadpleging van de 'eigendomstoestanden' van verzoekster in Kring blijkt dat zij juridisch slechts met ingang van 30 juni 2020 het volle eigendom over deze onroerende goederen heeft, zodat het kadastrale inkomen van 2020 pro rata dient te worden berekend waarbij een factor van 185/366 dient te worden toegepast: (...)

Deze drie kadastrale inkomens zouden derhalve voor het jaar 2020 in totaal € 1.780,61 bedragen.

Indien deze 3 onroerende goederen integraal als kadastraal inkomen vreemd gebruik in rekening worden genomen, zou het verdrievoudigd geïndexeerd kadastraal inkomen vreemd gebruik dan € 5.341,83 bedragen.

Dit zou overigens impliceren dat de Ki-test wel degelijk zou zijn geslaagd gezien dit bedrag niet hoger is dan 20% van de totale inkomsten met weglating van de kadastrale inkomens (cf. [De Ki-test \(enkel bij onroerende goederen vreemd gebruik\) | Studietoelagen](#)): € 28.539,49 / 5 is afgerond immers € 5.707,90.

Indien het perceel met het (niet-geïndexeerde) kadastraal inkomen ten bedrage van € 1.296 effectief het perceel met een woonfunctie zou betreffen en derhalve dit kadastrale inkomen zou kunnen worden vrijgesteld wegens gebruik van dit perceel als hoofdverblijfplaats, zou het totale geïndexeerde kadastrale inkomen nog slechts € 569,23, en het verdrievoudigde derhalve € 1.707,69, bedragen.

Dit zou impliceren dat het grensbedrag voor de sociale toeslag niet zou zijn overschreden gezien het totale gezinsinkomen voor 2020 € 30.247,18 zou bedragen. Er zou dan evenmin een Ki-test moeten gebeuren, zowel voor het recht op de sociale toeslag vanaf 1 september 2022 als op de schooltoeslag voor het schooljaar 2022-2023, gezien het geïndexeerde kadastrale inkomen niet hoger zou zijn dan € 1.250 (cf. artikel 5, 2^e lid BVR Sociale toeslagen en artikel 10, 2^e lid BVR Selectieve participatietoelagen).

Gelet op de discrepantie tussen de gegevens van de centrale groeipakketapplicatie en de informatie die uit het mailverkeer tussen verwerende partij en de Dienst Geschillen en Informatie bij de AAPD te ... kan worden afgeleid, acht de Geschillencommissie dat het aangewezen kan zijn dat verwerende partij de Algemene Administratie Patrimoniumdocumentatie ... verder zou bevragen teneinde volledig uitsluitel en duidelijkheid te verkrijgen aangaande alle onroerende goederen van verzoekster in 2020, waarbij duidelijk blijkt wat de aard van de desbetreffende percelen is (bakkerij, garage, handelshuis..) en waarbij per perceel het overeenkomstige kadastrale inkomen wordt vermeld, zodat het recht op de sociale toeslag met ingang van 1 september 2022 en het recht op de schooltoeslag voor het schooljaar 2022-2023 opnieuw kan worden onderzocht, gegeven dat op heden uitsluitend het perceel dat effectief een woonfunctie heeft voor de berekening van het kadastraal inkomen vreemd gebruik kan worden vrijgesteld. (...)

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekster ontvankelijk doch ongegrond is in de mate dat dient te worden besloten dat op basis van de op heden voorliggende gegevens en stukken uitsluitend het perceel dat effectief een woonfunctie heeft voor de berekening van het kadastraal inkomen vreemd gebruik kan worden vrijgesteld, doch met dien verstande dat het kan aangewezen zijn dat verwerende partij de Algemene Administratie Patrimoniumdocumentatie verder bevrage teneinde uitsluitel te verkrijgen welk kadastraal inkomen het desbetreffende perceel heeft en het kadastrale inkomen vreemd gebruik correct kan worden berekend.

Daarnaast adviseert de Geschillencommissie de verzoekster om de verdere stappen te zetten om de procedure bij de gemeente voor een bestemmingswijziging verder op te starten en op te volgen. (...)"

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie stelt op basis van de klachten die zij de afgelopen jaren ontving inzake de weigering van de sociale toeslag of schooltoeslag omwille van fiscale gegevens vast dat gezinnen vaak zoekende zijn: zij weten niet bij welke dienst zij het best terecht kunnen om een probleem inzake het kadastraal inkomen te laten oplossen. Uiteraard staat steeds de beroepsmogelijkheid bij de Geschillencommissie open maar doorgaans zal de Geschillencommissie na onderzoek ook enkel kunnen vaststellen dat er gereede twijfel bestaat en het aanbeveling verdient dat de burger zich wendt tot de bevoegde diensten van de FOD Financiën (authentieke bron).

Om geen kostbare tijd te laten verloren gaan voor de gezinnen of hen de hoop te geven dat de Geschillencommissie zal kunnen overgaan tot een regularisatie, kan het aangewezen zijn om binnen de sector met de uitbetalingsactoren duidelijke handvaten te bepalen zodat standaard ook reeds kan verwezen worden naar de bevoegde diensten bij de FOD Financiën of in welke mate de uitbetalingsactoren zich daartoe ook moeten/kunnen wenden. Dit kan los van een eventuele beroepsprocedure bij de Geschillencommissie.

In de jaarverslagen 2020 en 2021 signaleerde de Geschillencommissie ook reeds om de gezinnen hetzij in de briefwisseling hetzij op de websites van de uitbetalingsactoren of over het Groeipakket te wijzen op een aantal fiscale noties die hun belang hebben voor het Groeipakket. Idem wat betreft de bevoegde diensten tot wie de gezinnen zich kunnen wenden voor informatie of indien zij menen dat er een rechtzetting van de fiscale gegevens dient te gebeuren. Daarbij kan ook heel concreet verduidelijkt worden dat de uitbetalingsactor werkt met de authentiek gegevens die doorgegeven worden vanuit de FOD Financiën (als authentieke bron) en dat de uitbetalingsactor daar niet rechtstreeks op kan ingrijpen. Er zou duidelijkheid kunnen verschaft worden aan de gezinnen voor welke kwesties ze bij hun uitbetalingsactor terecht kunnen dan wel zij zich beter tot de FOD Financiën wenden. Dit zou kunnen bijdragen tot een grotere transparantie en tot een efficiëntere behandeling van de klachten van de gezinnen.

10. SAMENLOOP BELGISCHE EN NEDERLANDSE GEZINSBIJSLAGEN - VERSCHILBETALING

De Geschillencommissie signaleert dat zij reeds sinds 2019 zeer regelmatig klachten ontvangt van gezinnen die menen recht te hebben op aanvullende Belgische gezinsbijslagen bovenop de Nederlandse kinderbijslag de het gezin ontvangt.

Het gaat dan vaak om een samenloop van rechten op Belgische/Nederlandse gezinsbijslagen doordat er zowel in België als in Nederland een tewerkstelling is. Volgens de Europese voorrangregels is Nederland

bevoegd voor de betaling van de gezinsbijslag als de woonplaats van de kinderen in Nederland is terwijl er vanuit België nog aanvullend Vlaams Groeipakket kan betaald worden (verschilbetaling).⁶⁷

*“Ik ben geschrokken van deze brief omdat ik plots uit het niets 1425,84 EUR moet terugbetalen.
In 2019 heeft ... mij een brief gestuurd waarin gevraagd werd mijn financiële gegevens e.a in te vullen dit omdat de SVB de sociale verzekeringsbank van Nederland ... had gecontacteerd. Van het SVB krijg ik kinderbijslag voor mijn dochter ..., zij is geboren in Nederland en heeft een Nederlandse vader.
Ik zelf ben Belgische en ontvang een invaliditeitsuitkering uit België sinds 1998. Sinds 2011 woon ik alleen met mijn dochter in Nederland, mijn expartner betaalt geen alimentatie, dat weet het SVB en zij weten ook dat elke alleenstaande ouder in Nederland een kindgebonden budget krijgt. Ik had voor alle zekerheid toch ook het SVB ingeschakeld omdat zij op de hoogte zijn van mijn inkomen en situatie en die zeiden mij dat België het verschil moest bijpassen in de kinderbijslag vandaar dat zij ... hadden ingeschakeld. Ik was zo bang want het SVB zei zelf dat het niet echt duidelijk was welk land nu wat moet betalen en dat de communicatie tussen de instanties niet vlot verliep. Maar ik heb beide instanties toch vertrouwd, je verwacht en vertrouwt op hun kennis, samenwerking en administratie binnen de EU regelgeving en nu krijg ik deze brief. Ik ben echt ingestort, dat mag u weten. Nu moet ik toch alles gaan terugbetalen!!!! En dit is niet mijn fout, echt niet. Alles heb ik goed aangegeven, ik heb het zo vaak gevraagd of het echt allemaal in orde zou zijn, (...). Dit kan toch niet, ik zit tussen 2 landen, 2 instanties die mekaar tegenwerken merk ik. En ik ben daar de dupe van. Ik kan dit bedrag niet terug betalen en wat volgt er nog?”*

Bron: Beslissing nr. 2022/018 d.d. 25.02.2022 van de Geschillencommissie

⁶⁷ Artikel 68 Europese Verordening nr. 883/2004.

Inzake de vraag of de uitkeringen waarop door de samenloop recht is in beide lidstaten, volledig, dan wel per verschil, kunnen betaald worden, oordeelde de Geschillencommissie in 2022⁶⁸, in navolging van haar eerdere beslissingen⁶⁹ dat – rekening houdende met de Europese samenloopregels waarbij uitkeringen van dezelfde aard van elkaar in mindering worden gebracht en gelet op de kwalificatie van de Nederlandse kinderopvangtoeslag door Nederland als gezinsbijslag in de zin van de Verordening (EG) nr. 883/2004 – de uitbetalingsactor correct de verschilbetaling heeft toegepast bij samenloop tussen de Belgische en de Nederlandse gezinsbijslagen met inbegrip van de Nederlandse kinderopvangtoeslag (KOT).

Aldus besliste de Geschillencommissie in 2022 in dezelfde zin:

CF. PASSAGE UIT DE BESLISSING NR. 2022/018 D.D. 25.02.2022 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE:

“(…) Of de uitkeringen waarop door de samenloop recht is in beide lidstaten, volledig, dan wel per verschil kunnen betaald worden, is bepaald in artikel 68, 2):

‘2. Bij samenloop van rechten worden de gezinsuitkeringen toegekend overeenkomstig de wetgeving die volgens lid 1 als prioritair is aangemerkt. De rechten op gezinsuitkeringen die verschuldigd zijn op grond van de andere betrokken wetgeving of wetgevingen, worden geschorst ter hoogte van het bedrag dat bij de wetgeving van de eerste lidstaat is vastgesteld en, zo nodig, wordt het deel dat dit bedrag overschrijdt uitbetaald in de vorm van een aanvullende toeslag. (...)’

Hieruit blijkt dat uitkeringen van dezelfde aard in mindering mogen gebracht worden van elkaar. De classificatie van de ‘verschillende’ gezinsbijslagen in functie van de aard van de tegemoetkoming is dus van belang in geval van samenloop. Dat verstrekkingen en uitkeringen van dezelfde aard van elkaar in mindering worden gebracht, werd reeds gesteld in het arrest Wiering van het Europees Hof van Justitie van 8 mei 2014 (het Hof oordeelde hier dat het Duitse Elterngeld en de Nederlandse kinderopvangtoeslag niet van dezelfde aard zijn in de zin van de artikelen 10 en 68 van Verordening (EG) 883/2004, zodat het Duitse Elterngeld niet in mindering mag worden gebracht op de Nederlandse kinderopvangtoeslag.)

De Geschillencommissie vestigt de aandacht op de kwalificatie van het Nederlandse kindgebonden budget (=‘maandelijkse bijdrage bovenop kinderbijslag voor gezinnen, bedoeld voor gezinnen met lagere en middeninkomens’) door Nederland als gezinsbijslag in de zin van de Verordening (EG) nr. 883/2004⁷⁰, reden waarom, bij toepassing van het arrest Wiering, de verschilbetaling kan toegepast worden.

De Belgische kinderbijslag en het Nederlandse kindgebonden budget zijn dus uitkeringen van dezelfde aard in de zin van artikel 10 van de VO (EG) 883/2004. (...)”

⁶⁸ Beslissing nr. 2022/001 d.d. 14.01.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/018 d.d. 25.02.2022; beslissing nr. 2022/038 d.d. 29.04.2022 (cf. beroep ingediend bij de arbeidsrechtbank); beslissing nr. 2022/097 d.d. 28.10.2022.

⁶⁹ Zie Jaarverslagen 2019, 2020, 2021 van de Geschillencommissie.

⁷⁰ Cf. beslissing van de Europese Commissie die als zodanig door de Nederlandse Minister van Sociale Zaken is aanvaard en geïmplementeerd (cf. Omzendbrief CO 949 bijlage 71/2 van 14 januari 2010 – Kinderopvangtoeslag (KOT), Kindertoeslag (KIT) en Kindgebonden budget (KGB): Nederlandse uitkeringen gelijkgesteld met gezinsbijslag. Invloed op de verschilbetaling van de Belgische kinderbijslag. Inhoudingen op nog verschuldigde Nederlandse bijslag), zie https://gpedia.groeipakket.be/nl/regulations/european-regulations/institutional-circulars/CO_0949_071_002.

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie wenst er in dit jaarverslag de aandacht op te vestigen dat de gezinnen die klachten indienen over de verschilbetaling keer op keer aangeven dat zij over deze kwestie geen duidelijke transparante informatie lijken te ontvangen van de bevoegde diensten in België en Nederland. De Geschillencommissie meent dat het zeker een aandachtspunt kan zijn in de informatieverstrekking voor gezinnen die zowel in België als in Nederland rechten kunnen laten gelden zodat er voor de betrokken gezinnen een onnodige klachtenprocedure kan vermeden worden. De Geschillencommissie heeft namelijk telkens vastgesteld dat de regelgeving correct werd toegepast, alleen begrijpen de gezinnen niet hoe de regeling in elkaar zit, en of de concrete berekening wel correct verlopen is. Ook op het vlak van de individuele briefwisseling is dus wellicht nog verbetering mogelijk.

De Geschillencommissie noteert wel dat er recent – met tussenkomst van de Vlaamse Ombudsdienst – informatiemodules werden opgestart door het Agentschap Uitbetaling Groeipakket die zullen worden gebruikt door de uitbetalingsactoren in hun briefwisseling.

De Geschillencommissie wijst er ook op dat er aangaande deze problematiek een procedure lopende is voor het Hof van Cassatie. Het arrest dat het Hof zal wijzen zal tevens een belangrijk element zijn om duidelijkheid te scheppen in deze problematiek. Verder is er tevens een procedure lopende voor de arbeidsrechtbank.⁷¹

11. MOTIVERINGS-, INFORMATIE- EN RAADGEVINGSVERPLICHTING VAN DE UITBETALINGSACTOREN TEN AANZIEN VAN DE GEZINNEN

De Geschillencommissie wenst in dit jaarverslag te wijzen op een recente uitspraak van de Arbeidsrechtbank te Aalst over de motiverings-, informatie- en raadgevingsverplichting van de uitbetalingsactoren onder de toepassing van het Groeipakketdecreet.⁷² Het vonnis spreekt zich uit in dezelfde lijn als de beslissing van de Geschillencommissie nr. 2021/029 d.d. 11.06.2021 waartegen de uitbetalingsactor in beroep was gegaan bij de arbeidsrechtbank.

DE ARBEIDSRECHTBANK BENADRUKTE IN HAAR VONNIS D.D. 05.01.2023 DE VOLGENDE ASPECTEN VAN DE MOTIVERINGS-, INFORMATIE- EN RAADGEVINGSVERPLICHTING IN HOOFDE VAN DE UITBETALINGSACTOREN:

“(…) Er dient rekening gehouden te worden met de volgende relevante bepalingen en principes:

⁷¹ Het betreft een beroep ingediend bij de arbeidsrechtbank te Brussel gericht tegen de beslissing nr. 2022/038 d.d. 29.04.2022 van de Geschillencommissie.

⁷² Cf. de artikelen 88, 89 en 90 Groeipakketdecreet.

- sociale zekerheidsinstellingen zijn verplicht aan de sociaal verzekerde die daar schriftelijk om verzoekt, alle dienstige, nauwkeurige en complete inlichtingen betreffende zijn rechten en verplichtingen te verstrekken en uit eigen beweging de sociaal verzekerde alle bijkomende informatie te verschaffen die nodig is voor de behandeling van zijn verzoek of het behoud van zijn rechten (cf. artikel 3 Handvest van de Sociaal Verzekerde). De instellingen moeten onder dezelfde voorwaarden inzake de materies die hun aanbelangen aan ieder sociaal verzekerde die erom verzoekt, raad geven in verband met de uitoefening van zijn rechten en het vervullen van zijn plichten en verplichtingen (cf. artikel 4 Handvest van de Sociaal Verzekerde).

De verplichting van de socialezekerheidsinstelling om uit eigen initiatief aan de sociaal verzekerde bijkomende informatie te verschaffen die noodzakelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek of het behoud van zijn rechten is niet onderworpen aan de voorwaarde dat de verzekerde haar voorafgaandelijk schriftelijk een informatie met betrekking tot zijn rechten en verplichtingen heeft gevraagd (cf. Cass. (3^e k.) AR S.07.0115.F, 23 november 2009).

De artikelen 79, 80 en 83 Groeipakketdecreet hernemen dezelfde verplichting voor de uitbetalingsactoren van de gezinsbijslag (zie ook artikelen 2 e.v. BVR Rechten en Plichten begunstigden).

De bedoeling van deze bepalingen is te voorkomen dat het gebrek aan afdoende juridische kennis of maatschappelijke weerbaarheid voor de burger voor gevolg zou hebben dat hem het genot van bepaalde rechten wordt ontzegd en dus een betere behandeling van de sociaal verzekerde te garanderen (cf. J. André, Fout, schade en gemeenrechtelijk schadeherstel in de sociale zekerheid, Soc. Kron. 2006, 501 en Arbeidsrechtbank Bergen, 22 mei 2013, A.C. 10/750/A (onuitgegeven), geciteerd in C. Lekane, D. Nevens en A. Zuinen, De informatieplicht in het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, BTSZ 2016, 133).

De informatie- en raadgevingsverplichting is een resultaatsverbintenis (cf.

<https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/49/0907/49K0907005.pdf>: verslag namens de commissie voor sociale zaken, nr. 907/5, 1996-1997, p. 14, zie ook Arbh. Luik 4 oktober 2005, AR 31.658/03 geciteerd door J. Neven en S. Gilson, La Charte de l'assuré social à la lumière de la jurisprudence in Clesse, J. en Kefer, F. (eds) Questions de droit social, 2007, 75).

- de voorbereidende werkzaamheden bij het Groeipakketdecreet verduidelijken dat de raadgevingsverplichting een stap verder gaat dan de informatieverplichting en een actief handelen van de uitbetalingsactor veronderstelt in die zin dat de burger op zijn vraag desgevallend meerdere alternatieven aangeboden krijgt en de situatie integraal benaderd wordt. De burger dient bovendien actief geïnformeerd te worden over zijn mogelijke rechten en over de handelingen die hij moet verrichten om aanspraak te kunnen maken op één of meerdere toelagen in het kader van het gezinsbeleid (cf. <https://docs.vlaamsparlament.be/pfile?id=1365831> : Memorie van Toelichting van 17 januari 2018 bij het voorontwerp van decreet tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, nr. 1450, 2017-2018, nr. 1, 93). In een Toelichtingsnota 18 van 28 januari 2021 "Rechten en plichten van begunstigden in contacten met hun uitbetalingsactoren" stelt het VUTG dat de raadgevingsplicht tot doel heeft om de burger proactief een duidelijk beeld te geven over alle mogelijke rechten van de burger, in zijn specifieke situatie zodat hij dan zelf kan beslissen of hij al dan niet de nodige stappen onderneemt om zich op deze rechten te beroepen. De uitbetalingsactor dient ook mee te delen welke formaliteiten de burger moet verrichten opdat hij deze rechten kan laten gelden (<https://gperia.groeipakket.be/nl/richtlijnen/toelichtingsnotas/regelgeving-pagina/toelichtingsnota-18-van>) (...)"

De concrete aanleiding van het geschil was de vraag naar het bieden van de mogelijkheid door de uitbetalingsactor tot het vrijwaren van het Groeipakket voor een Belgische ambtenaar, werkzaam in Marokko, wiens kinderen in Marokko bij haar gedomicilieerd zijn, terwijl sinds 1 januari 2019 een Vlaams domicilie vereist is voor deze kinderen opdat het Groeipakket verder zou kunnen uitbetaald worden. De Geschillencommissie meende dat de uitbetalingsactor overeenkomstig haar informatie- en raadgevingsverplichting het gezin erover had kunnen informeren dat de transitie naar het Groeipakket een effectieve impact zou hebben voor het Groeipakket indien er door het gezin geen maatregelen werden genomen zoals het nemen van een referentieadres.

CF. DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE DESTIJD IN HAAR BESLISSING NR. 2021/029 D.D. 11.06.2022 ALS VOLGT:

“(…) Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, beslist de Geschillencommissie om dit geschil ontvankelijk, doch gegrond te verklaren in die zin dat de verwerende partij onvoldoende de raadgevingsplicht (cf. artikel 80 Groeipakketdecreet) heeft nagekomen, door het feit dat de brief d.d. 06.10.2020 zich ertoe beperkt te stellen dat er geen recht op Groeipakket meer is bij gebreke aan een Vlaams domicilie van de kinderen, echter zonder te verwijzen naar de mogelijke oplossing via het nemen van een referentieadres (cf. Memorie van toelichting betreffende het Groeipakketdecreet). De verzoekster werd hierdoor niet in de mogelijkheid gesteld om zich desgevallend tijdig in regel te stellen om een onderbreking of stopzetting van het Groeipakket te voorkomen. Op grond hiervan is de Commissie van oordeel dat er recht is op kinderbijslag voor de periode vanaf de stopzetting van de betaling van de kinderbijslag tot aan de notificatie van de beslissing van de Geschillencommissie. Voor de toekomst behoort het aan verzoekster om zich desgevallend in regel te stellen door het nemen van een referentieadres. (...)”

DE ARBEIDSRECHTBANK TE AALST BEVESTIGDE IN HAAR VONNIS D.D. 05.01.2023 DE BESLISSING NR. 2021/029 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE EN BESLOOT TOT EEN SCHADEVERGOEDINGSPLICHT IN HOOFDE VAN DE UITBETALINGSACTOR TEN BELOPE VAN DE GEDERFDE KINDERBIJSLAG:

“(…) De rechtbank stelt vast dat ... niet is overgegaan tot terugvordering van de onterecht genoten gezinsbijslagen voor de periode van 1 januari 2019 tot en met 31 augustus 2020. Zoals de Arbeidsauditeur terecht stelt kan het niet anders dat deze beslissing werd genomen in toepassing van artikel 92 Groeipakketdecreet, zijnde de hypothese dat ... een fout heeft gepleegd waarbij de begunstigde zich normaal geen rekenschap kon van geven (zie ook artikel 17 Handvest Sociaal Verzekerde). ... erkent dus onrechtstreeks dat mevrouw ... niet kon weten dat zij geen recht meer had op gezinsbijslagen. ... betwist evenwel dat er tevens een fout werd gepleegd voor de periode hierna, i.e. voor de periode van 1 september 2020 tot en met 11 juni 2021, zijnde de datum van de beslissing van de Geschillencommissie. De Rechtbank stelt nochtans vast dat de brief van 6 oktober 2020 waarbij mevrouw ... werd geïnformeerd van de stopzetting van de gezinsbijslagen wegens het niet voldoen van de woonplaatsvoorwaarde geen alternatieven voorziet en met name de mogelijkheid van het nemen van een referentieadres teneinde haar rechten te vrijwaren. Ook wanneer mevrouw ... klacht indiende bij de Klachten- en bemiddelingsdienst beperkte deze dienst zich in haar antwoord op 10 maart 2021 tot het stellen dat er niet langer een recht is op gezinsbijslag, zonder mevrouw ... te informeren over de

mogelijkheden en alternatieven om het recht op gezinsbijslag te vrijwaren. Op dat moment was er nochtans reeds enige tijd een uitdrukkelijke vraag van mevrouw ... voorhanden. In haar brief van 21 juni 2021 waarbij mevrouw ... wordt geïnformeerd van een bijbetaling maakt ... trouwens nog steeds geen gewag van de mogelijkheid tot het nemen van een referentieadres.

Het is enkel via de beslissing van de Geschillencommissie van 11 juni 2021 dat mevrouw ... voor het eerst werd geïnformeerd van de mogelijkheid tot het nemen van een referentieadres.

De Rechtbank is dan ook van oordeel dat ... in de fout bleef, ook na 31 augustus 2020 door mevrouw ... niet in te lichten van de mogelijke alternatieven.

De Rechtbank is van oordeel dat ... mevrouw ... had moeten inlichten over de mogelijkheid om een referentieadres te nemen teneinde het recht op gezinsbijslag te vrijwaren.

C. Met betrekking tot de sanctie ingeval van tekortkoming bij de informatie- en raadgevingsplicht

De rechtbank houdt rekening met de volgende beginselen:

- in het Handvest van de Sociaal Verzekerde wordt geen enkele sanctie voorzien op de tekortkoming van de instelling aan de informatie- en raadgevingsverplichting.
- de schending van de informatie- en raadgevingsplicht kan evenwel als een fout in de zin van artikel 1382 van het (oud) Burgerlijk Wetboek worden beschouwd die de instelling verplicht tot herstel van de daaruit voortvloeiende schade. (cf. Arbh. Brussel 13 september 2007, Soc. Kron. 2008, 568.)
- De rechter kan degene die een fout heeft begaan slechts veroordelen tot vergoeding van schade, wanneer hij vaststelt dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de fout en de schade, hetwelk verband vereist dat zonder de fout de schade niet kon ontstaan zoals ze zich in concreto heeft voorgedaan; hij kan dit niet wanneer hij vaststelt dat er onzekerheid blijft bestaan over dat verband (cf. Cass. AR C.01.0484.N, 22 april 2004).
- De schade bij een schending van de informatie- en raadgevingsverplichting kan begroot worden op een schadevergoeding gelijk aan de gederfde uitkeringen (cf. Arbh. Brussel 14 oktober 2020, AR 2019/AB/308, Arbh. Brussel 2 september 2020, AR 207/AB/1120, www.Terralaboris.be)

De fout van ... staat vast, zodat de Rechtbank nog dient te onderzoeken of mevrouw ... schade heeft geleden en of er een causaal verband bestaat tussen de fout van ... en de schade geleden door mevrouw ...

De schade voor mevrouw ... kan begroot worden van de stopzetting van het Groeipakket tot de betekening van de beslissing van de Geschillencommissie, i.e. vanaf 1 september 2020 tot en met 15 juni 2021. (...)

De Rechtbank is van oordeel dat het causaal verband tussen de fout van ... en de schade geleden door mevrouw ... vaststaat: zou ... mevrouw ... hebben geïnformeerd had zij het nodige kunnen doen voor het nemen van een referentieadres en aldus haar recht op gezinsbijslag kunnen vrijwaren.

... stelt dat het causaal verband niet aanwezig is “gezien de ruimte tot keuzevrijheid die er in deze in hoofde van mevrouw ... bestaat”. De Rechtbank volgt deze stelling niet nu indien mevrouw ... correcte informatie had ontvangen zij tevens andere correcte(re) keuzes had kunnen maken. De beslissingen die mevrouw ... nam in de periode van januari 2019 tot en met 15 juni 2021 met betrekking tot de domiciliëring van haar kinderen zijn het gevolg van een gebrek aan informatie. Er kan met een redelijke mate van zekerheid aangenomen worden dat mocht mevrouw ... correct geïnformeerd zijn door ..., zij een andere beslissing had genomen en een referentieadres had genomen.

Gelet op deze overwegingen dient ... veroordeeld te worden tot een schadevergoeding gelijk aan de gederfde gezinsbijslagen in de periode van 1 september 2020 tot 15 juni 2021, evenwel rekening houdende met de betaling van een bedrag van 3.153,63 EUR die reeds geschiedde.

(...)

Bevestigt de beslissing van de Geschillencommissie van 11 juni 2021 waar het oordeelt dat er een schending is van de informatie- en raadgevingsplicht,

(...) en veroordeelt ... tot een schadevergoeding gelijk aan de gederfde gezinsbijslagen voor de periode van 1 september 2020 tot 15 juni 2021 (...).”

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

Uit het geciteerde vonnis van de Arbeidsrechtbank blijkt dat de rechtbank onder het Groeipakketdecreet, zoals onder de Algemene Kinderbijslagwet, een groot gewicht toekent aan de motiverings-, informatie- en raadgevingsverplichting die in het Groeipakketdecreet werd opgenomen in de lijn van het Handvest van de Sociaal Verzekerde. De uitspraak toont aan dat het belang dat de Geschillencommissie hieraan hechtte in haar beslissing, ook wordt bijgetreden door de Arbeidsrechtbank, zodanig dat het een aandachtspunt blijft voor de uitbetalingsactoren om zich hieraan te conformeren.

Meer specifiek blijkt ook het belang om de nodige aandacht te besteden aan de situatie van Belgische gezinnen die zich in het buitenland (meer bepaald buiten de Europese Unie) vestigen wanneer hun kinderen niet langer een Vlaams domicilie hebben en de noodzaak om de gezinnen concreet te informeren over de alternatieve mogelijkheden en hen waar nodig door te verwijzen naar de bevoegde instanties. Het kan nuttig zijn dat hierover binnen de sector een informatieblok zou worden ontwikkeld dat in de briefwisseling en op de websites kan worden gebruikt om de gezinnen die van plan zijn naar het buitenland te verhuizen, te informeren over de impact voor het Groeipakket.

12. LESSEN VOLGEN IN EEN ERKENDE ONDERWIJSINSTELLING

12.1. Wat met kinderen die les volgen in een niet door de Vlaamse overheid erkende school?

In het jaarverslag 2021 signaleerde de Geschillencommissie in het kader van het onderzoek van een klacht over de weigering van het Groeipakket aan een leerling van de Bais Rachel school te Antwerpen, te hebben vastgesteld dat er een gebrek aan definiëring en duiding is in (de Memorie van toelichting bij) het Groeipakketdecreet wat betreft de vereiste inzake de inschrijving in een onderwijsinstelling. De Geschillencommissie stelde toen vast dat er in de toepasselijke regelgeving geen gewag werd gemaakt van het feit dat het kind dient te zijn ingeschreven in een erkende onderwijsinstelling. Na beraadslaging oordeelde de Geschillencommissie dat het feit dat de school Bais Rachel niet erkend is door de Vlaamse overheid, op grond van de toepasselijke regelgeving op zich geen reden is om het Groeipakket niet toe te kennen.⁷³

Intussen werd uitdrukkelijk ingeschreven in de regelgeving dat het Groeipakket enkel kan verleend worden voor kinderen die lessen volgen in een onderwijsinstelling die door de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap of de Duitstalige Gemeenschap wordt georganiseerd, erkend of gesubsidieerd conform artikel 24 van de Grondwet⁷⁴. Er werd tevens een ministeriële delegatie toegevoegd zodat de minister kan bepalen welke lessen gelijkgesteld worden met lessen in voormelde georganiseerde, erkende of gesubsidieerde onderwijsinstellingen.⁷⁵

ER WORDT EEN UITSpraak VERWACHT VAN DE ARBEIDSRECHTBANK TE ANTWERPEN (AFDELING ANTWERPEN) INZAKE HET BEROEP DAT WERD AANGETEKEND TEGEN DE VOORMELDE BESLISSING NR. 2021/039 D.D. 08.10.2021 VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE.

12.2. Wat met kinderen die les volgen in een internationale school in Vlaanderen?

De Geschillencommissie ontving een klacht van een moeder die geen Groeipakket meer ontving sinds haar kind les volgt op een internationale school in Vlaanderen.

De moeder formuleerde haar grieven als volgt op de hoorzitting:

⁷³ Beslissing nr. 2021/039 d.d. 08.10.2021 van de Geschillencommissie.

⁷⁴ Artikel 16, eerste lid BVR Rechtgevend kind; artikel 23, eerste lid, 1° BVR Rechtgevend kind.

⁷⁵ Artikel 16, eerste lid BVR Rechtgevend kind.

“Ter zitting heeft de verzoekster gewezen op de informatie die zij via de school ontving vanuit AHOVOKS. (...) Verder benadrukt zij dat het diploma van de Da Vinci school toegang geeft tot alle scholen wereldwijd; zo gaat haar dochter nu naar de ... Hogeschool zoals studenten met een diploma uit andere secundaire scholen.

Ze motiveert ook de keuze voor een privé-school en benadrukt dat dit financieel niet evident was maar die keuze werd ingegeven door de specifieke omkadering door de school die een oplossing bood voor de situatie waarin haar dochter zich bevond.

(...) e-mailverkeer tussen de school en AHOVOKS (Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificatie & Studietoelagen – NARIC Vlaanderen) waarin als volgt werd bevestigd per e-mail d.d. 20.08.2020:

“(...) In 2013 heeft onze dienst NARIC-Vlaanderen éénmalig de getuigschriften van de DA VINCI school onderzocht met het oog op de gelijkwaardigheid met een Vlaams diploma van secundair onderwijs. De conclusie was dat de uitgereikte getuigschriften gelijkwaardigheid kregen met een Vlaams diploma secundair onderwijs. Om die reden kon de DA VINCI school opgenomen worden op de lijst krachtens artikel 110/29, §1 derde lid, 3° van de codex secundair onderwijs van 17 december 2010. (...)”

Bron: Beslissing nr. 2022/073 d.d. 19.08.2022 van de Geschillencommissie

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/073 D.D. 19.08.2022 ALS VOLGT:

“(...) De Geschillencommissie stelt vast dat de verwerende partij vastgesteld heeft dat de ‘Da Vinci International School’ te Antwerpen waar de dochter van verzoekster studeert, niet voorkomt in de

databank met authentieke gegevens waarop verwerende partij zich in de betalingsapplicatie dient te baseren om het recht op Groeipakket toe te kennen. Dit is ook logisch aangezien de Da Vinci International School een internationale school is en derhalve niet voorkomt in de lijst op de website van de Vlaamse overheid betreffende het onderwijsaanbod in Vlaanderen; deze bepaalt immers als volgt: “Op deze website vind je alleen erkende onderwijsinstellingen. Alleen die instellingen kunnen door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming erkende studiebewijzen uitreiken (diploma’s, getuigschriften, certificaten, attesten, ...). Het ministerie is niet bevoegd voor privéscholen of -opleidingen. Van de meeste scholen vind je ook een doorlichtingsverslag van de onderwijsinspectie. (...)”⁷⁶

De Geschillencommissie stelt vast dat de regelgeving werd aangepast sinds de beslissing van de Geschillencommissie nr. 2021/39 d.d. 8 oktober 2021 waarin de Commissie vaststelde dat noch in de toepasselijke regelgevende bepalingen noch in de parlementaire voorbereiding en de memorie van toelichting blijkt dat de school zou moeten erkend zijn. Intussen werd namelijk uitdrukkelijk in artikel 16 BVR Rechtgevend kind ingeschreven dat het Vlaamse Groeipakket enkel kan worden verleend voor het kind dat lessen volgt in een onderwijsinstelling die door de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap of de Duitstalige Gemeenschap wordt georganiseerd, erkend of gesubsidieerd conform artikel 24 van de Grondwet. De wijziging van artikel 16 BVR Rechtgevend kind is bovendien retroactief, met ingang van 1 januari 2019, in werking getreden zodat zodoende de beslissing van verwerende partij om de dochter van verzoekster na afloop van de periode van het onvoorwaardelijk recht, niet langer te beschouwen als student, maar waarbij wel nog voor de maximale periode in de hoedanigheid van schoolverlater Groeipakket kon toegekend worden tot 31.03.2022.

De Geschillencommissie stelt zich evenwel de vraag of in casu, de uitsluiting van het recht op Groeipakket in de hoedanigheid van student voor de dochter van verzoekster, wel in lijn ligt met de bekommernis waarvan de gemachtigde blijkt gaf ten aanzien van de Raad van State, cf. supra: “Deze wijzigingen verduidelijken dat een inschrijving in eender welke privé-onderwijsinstelling niet steeds een recht opent op de gezinsbijslagen.”

Terwijl immers terecht begrip kan worden opgebracht voor de bekommernis om voor jongeren tussen 18 en 25 jaar het recht op Groeipakket als financiële ondersteuning te willen toekennen aan jongeren die kwaliteitsvol onderwijs volgen, stelt de Geschillencommissie vast dat het in casu niet gaat om ‘eender welke privé-onderwijsinstelling’: de ‘Da Vinci International School’ te Antwerpen blijkt immers het voorwerp te hebben uitgemaakt van een onderzoek door het Vlaams Agentschap voor Kwaliteitszorg in onderwijs en vorming; ingevolge dit onderzoek werd vastgesteld dat in het Verenigd Koninkrijk toezicht wordt uitgeoefend op de kwaliteit van het diploma via de Cambridge International Examinations Board; tevens werd vastgesteld dat de individuele gelijkwaardigheidsaanvragen van afgestudeerden van deze school telkens een gelijkwaardigheid hebben gekregen met een Vlaams diploma van secundair onderwijs. De Geschillencommissie stelt vast dat dit alles voor de Da Vinci International School te Antwerpen, als dusdanig formeel werd bepaald in het Besluit van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming (Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming) d.d. 23 oktober 2013 van de administrateur-generaal houdende vrijstelling van de verklaring van huisonderwijs voor een internationale school.

In die zin ziet de Geschillencommissie, tevens rekening houdende met het advies nr. 70.772/1 van de Raad van State waarin werd gesteld “ 7.6. Het komt de Raad van State voor dat uit het Groeipakketdecreet niet met zekerheid kan worden afgeleid dat de decreetgever uitdrukkelijk heeft gewild een verschil in behandeling in te voeren, door het recht op gezinsbijslagen na de leeftijd van achttien jaar enkel te willen toekennen aan leerlingen en studenten die onderwijs volgen in instellingen georganiseerd, erkend

⁷⁶ <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsaanbod>

of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap. Dit geldt des te meer daar de Raad van State geen verantwoording ziet voor het uitsluiten van het verlengde recht op gezinsbijslagen van leerlingen die onderwijs volgen in bijvoorbeeld Europese scholen, in internationale scholen die door het International Baccalaureate (IB) te Genève geaccrediteerd zijn of in internationale scholen waarvan de studiebewijzen, na een gelijkwaardigheidsonderzoek door het Agentschap voor Kwaliteit in het Onderwijs, als gelijkwaardig worden beschouwd.⁷⁷ moeilijk in hoe zij in casu wat betreft de Da Vinci Internationaal School te Antwerpen, de dochter van verzoekster kan uitsluiten van het recht op Groeipakket in de hoedanigheid van student.

Bijkomend wijst de Geschillencommissie ook op een zekere discordantie wanneer overeenkomstig artikel 19 BVR Rechtgevend kind, het door een buitenlandse overheid erkend onderwijs gevolgd buiten België wel recht op Vlaams Groeipakket kan genereren, maar een internationale school gelegen in België niet zou in aanmerking komen voor Groeipakket, in het bijzonder gelet op het voormeld onderzoek en accreditatie door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

De wijziging van artikel 16 BVR Rechtgevend kind is retroactief, met ingang van 1 januari 2019, in werking getreden. De Geschillencommissie wijst hierbij op het voorbehoud in voormeld advies van de Raad van State inzake retroactiviteit (cf. Uit de adviespraktijk van de Raad van State blijkt dat terugwerkende kracht van verordenende bepalingen enkel aanvaardbaar is ingeval voor de retroactiviteit een wettelijke machtiging bestaat, de retroactiviteit betrekking heeft op een regeling die met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel voordelen toekent of in zoverre de retroactiviteit noodzakelijk is voor de goede werking van de diensten en erdoor, in beginsel, geen verkregen situaties worden aangetast. Er dient aldus een voorbehoud te worden gemaakt bij de terugwerkende kracht van volgende bepalingen: (...)

- onverminderd de opmerkingen sub 7, de artikelen 3, 32 en 34, aangezien hierin het recht op gezinsbijslagen voor bepaalde kinderen wordt ingeperkt.”).

De Geschillencommissie wijst tevens op de gevolgegeving hieraan zoals vermeld in de bisnota aan de Vlaamse Regering (“De Raad van State maakt in haar advies een aantal voorbehouden bij de terugwerkende kracht van een aantal bepalingen. (...) Er is hier dan ook geen sprake van een feitelijke retroactiviteit. De artikelen 31, 32 en 34 van het ontwerp zijn louter verduidelijkend en hebben geen negatieve impact op rechten op gezinsbijslagen.”).

In casu meent de Geschillencommissie dat er effectief sprake is van een negatieve impact op de rechten op gezinsbijslagen in de mate dat de retroactieve inschrijving van de voorwaarde van het door Vlaanderen georganiseerd, erkend of gesubsidieerd onderwijs, leidt tot de uitsluiting van de dochter van verzoekster op Groeipakket in de hoedanigheid van student. Terwijl bijgevolg het rugzakje van 12 maanden Groeipakket in de hoedanigheid van schoolverlater diende te worden uitgeput en werd ingezet voor de periode dat ... studeerde aan de internationale school (waarbij niet het volledige schooljaar kon gedekt worden). In die zin meent de Geschillencommissie dat de regelgevende wijziging geen uitwerking kan krijgen voor de situatie in casu aangezien het recht op Groeipakket negatief wordt geïmpacteerd.

⁷⁷ Dit zijn de instellingen die artikel 110/29, §1, vierde lid Codex Secundair Onderwijs vermeldt als scholen waarin leerplichtige kinderen ingeschreven kunnen worden, zonder onder de regeling voor het huisonderwijs te vallen.

Artikel 110/29, §1, vierde lid Codex Secundair Onderwijs bepaalt:

“In afwijking van het eerste lid dienen ouders die hun leerplichtige kinderen inschrijven in één van volgende scholen, geen verklaring van huisonderwijs met bijhorende informatie in te dienen :

1° Europese scholen;

2° internationale scholen die door het International Baccalaureate (IB) te Genève geaccrediteerd zijn;

3° internationale scholen waarvan de studiebewijzen, na een gelijkwaardigheidsonderzoek door het Agentschap voor Kwaliteit in het Onderwijs, als gelijkwaardig worden beschouwd;

4° scholen in het buitenland, waar het leerplichtige kind contactonderwijs volgt.”

(...)"

12.3. Wat met jongeren die gespecialiseerd onderwijs, in casu een pilotenopleiding.... volgen?

De Geschillencommissie nam kennis van een klacht van de ouders van een student die een pilotenopleiding volgt maar niet langer Groeipakket ontving tijdens deze studies.

De ouders verstrekten de volgende toelichting op de hoorzitting:

"Ter zitting schetst ... het schooltraject van zijn zoon, waarbij hij steeds van jongsaf aan, gelet op zijn zeer grote passie voor vliegen, door enorm hard te werken op school, zeer goede studieprestaties heeft neergezet.

Hij legt ook uit dat de opleiding tot lijnpiloot 2j. à 2,5j. duurt en er geen vakantieperiodes zijn voorzien.

Tot zijn grote verbazing wordt zijn zoon evenwel niet meer aanzien als student, terwijl het een 100% voltijdse opleiding is, op het niveau van ingenieur en zijn zoon er continu voor studeert. Het gaat ook om een zeer dure opleiding (125.000 EUR à 150.000 EUR voor de volledige opleiding).

Het verlies aan Groeipakket betekent enerzijds een financiële impact om de kosten van de opleiding te dragen, maar heeft ook een impact voor andere voordelen als student. Bovendien is het enorm frustrerend voor de verzoekers en hun zoon dat er geen duidelijkheid is over het statuut van hun zoon. Verzoekers raadpleegden reeds tal van instanties maar niemand kon hen een duidelijke uitleg geven."

Bron: Beslissing nr. 2022/111 d.d. 02.12.2022 van de Geschillencommissie

"(...)

Artikel II.378, §3, van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt als volgt:

"§ 3. De opleiding tot lijnpiloot georganiseerd door een door het Belgisch Bestuur van de Luchtvaart erkende privé-instelling wordt gelijkgesteld met een professionele bacheloropleiding."

Het betreft hier een enigszins verouderde verwijzing naar het 'Belgisch Bestuur van de Luchtvaart', op heden gekend als het 'Directoraat-generaal Luchtvaart van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer'.

Uit informatie op de website van de FOD Mobiliteit en Vervoer blijkt dat de opleiding van piloten gebeurt in opleidingsinstituten die erkend zijn door het Directoraat-generaal Luchtvaart. Er bestaan 2 vormen van opleidingsinstituten voor piloten: Approved Training Organisation (ATO) en Declared Training Organisation (DTO). Het 'Ostend Air College' staat op de ATO-lijst onder het referentenummer BE/ATO-001, zoals blijkt uit de lijst op de website van de FOD Mobiliteit en Vervoer: <https://mobilit.belgium.be/nl/luchtvaart/vergunningen/vliegopleidingen> .

(...)

Op basis van het voorgaande stelt de Geschillencommissie vast dat de opleiding tot lijnpiloot die de zoon van verzoekster sinds september 2021 volgt bij het 'Ostend Air College' op basis van artikel II.378, §3 Codex Hoger Onderwijs, wordt gelijkgesteld met een professionele bacheloropleiding. Ook uit de info op de website van het Ostend Air College wordt verwezen naar de niveaugelijkwaardigheid met een basisopleiding van één cyclus (= een 'professionele' bachelor).

Uit het voorgaande blijkt ook dat het Ostend Air College een privé-instelling is die bijgevolg niet terug te vinden is in de databank op de website van de Vlaamse overheid betreffende het onderwijsaanbod in Vlaanderen <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsaanbod> (cf. "Op deze website vind je alleen erkende onderwijsinstellingen. Alleen die instellingen kunnen door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming erkende studiebewijzen uitreiken (diploma's, getuigschriften, certificaten, attesten, ...). Het ministerie is niet bevoegd voor privéscholen of -opleidingen. Van de meeste scholen vind je ook een doorlichtingsverslag van de onderwijsinspectie. (...)").

De Geschillencommissie stelt vast dat uit het voorgaande blijkt dat de opleiding tot lijnpiloot bij het Ostend Air College in de Vlaamse Codex Hoger Onderwijs expliciet werd gelijkgesteld met een professionele bacheloropleiding. De Geschillencommissie meent dat hiermee wordt aangegeven dat de betreffende pilotenopleiding die omwille van het zeer specifieke expertisedomein door een privé-school wordt ingericht wel als dusdanig gelijkgesteld wordt met professionele bacheloropleidingen in andere, meer courante expertisedomeinen waarbij studenten lessen volgen in het door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerd, erkend of gesubsidieerd onderwijs. In het licht van de ratio legis van het Groeipakket om aan studerende jongeren financiële ondersteuning te bieden, meent de Geschillencommissie dat de aard van de gekozen opleiding geen afbreuk zou mogen doen aan het recht op Groeipakket, daarbij gelet op het feit dat het gaat om een school die erkend is door de bevoegde federale instantie (Directoraat-generaal Luchtvaart van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer).

Bovendien dient erop te worden gewezen dat in artikel 3, §1, eerste lid, 20° Groeipakketdecreet, het begrip 'hoger onderwijs' wordt gedefinieerd als 'hoger onderwijs als vermeld in artikel 5, 16°/1, van het

decreet van 8 juni 2007'. In artikel 5, 16°/1 van het 'decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering' wordt 'hoger onderwijs' gedefinieerd als één van volgende opleidingen: een bacheloropleiding en een masteropleiding, als vermeld in artikel II.58 van de Codex Hoger Onderwijs; een voorbereidingsprogramma dat al dan niet gevolgd wordt in voorbereiding op het volgen van een voortgezette opleiding; een schakelprogramma; het hoger beroepsonderwijs, met uitzondering van de opleiding verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs; een lerarenopleiding als vermeld in artikel II.111 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013. Rekening houdende met de samenlezing van artikel II.378, §3, van de Codex Hoger Onderwijs en voormeld artikel 5, 16°/1, valt moeilijk in te zien hoe de opleiding tot lijnpiloot zou kunnen uitgesloten worden van het recht op Groeipakket. Mits uiteraard voldoende stavingsstukken kunnen bijgebracht worden inzake de schoolinschrijving en de door de zoon van verzoekers gevolgde studies bij het Ostend Air College.

De Geschillencommissie stelt vast dat de regelgeving werd aangepast sinds de beslissing van de Geschillencommissie nr. 2021/39 d.d. 8 oktober 2021 waarin de Commissie vaststelde dat noch in de toepasselijke regelgevende bepalingen noch in de parlementaire voorbereiding en de memorie van toelichting uitdrukkelijk was ingeschreven dat het Vlaamse Groeipakket enkel kan worden verleend voor het kind dat lessen volgt in een onderwijsinstelling die door de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap of de Duitstalige Gemeenschap wordt georganiseerd, erkend of gesubsidieerd conform artikel 24 van de Grondwet.

De wijziging van artikel 16 BVR Rechtgevend kind is retroactief, met ingang van 1 januari 2019, in werking getreden. De Geschillencommissie wijst hierbij op het voorbehoud in voormeld advies van de Raad van State inzake retroactiviteit (cf. Uit de adviespraktijk van de Raad van State blijkt dat terugwerkende kracht van verordenende bepalingen enkel aanvaardbaar is ingeval voor de retroactiviteit een wettelijke machtiging bestaat, de retroactiviteit betrekking heeft op een regeling die met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel voordelen toekent of in zoverre de retroactiviteit noodzakelijk is voor de goede werking van de diensten en erdoor, in beginsel, geen verkregen situaties worden aangetast. Er dient aldus een voorbehoud te worden gemaakt bij de terugwerkende kracht van volgende bepalingen: (...)

- onverminderd de opmerkingen sub 7, de artikelen 3, 32 en 34, aangezien hierin het recht op gezinsbijslagen voor bepaalde kinderen wordt ingeperkt.”).

De Geschillencommissie wijst tevens op de gevolggeving hieraan zoals vermeld in de bisnota aan de Vlaamse Regering (“De Raad van State maakt in haar advies een aantal voorbeholden bij de terugwerkende kracht van een aantal bepalingen. (...) Er is hier dan ook geen sprake van een feitelijke retroactiviteit. De artikelen 31, 32 en 34 van het ontwerp zijn louter verduidelijkend en hebben geen negatieve impact op rechten op gezinsbijslagen.”).

In casu meent de Geschillencommissie dat er effectief sprake is van een negatieve impact op de rechten op gezinsbijslagen in de mate dat de retroactieve inschrijving van de voorwaarde van het door Vlaanderen georganiseerd, erkend of gesubsidieerd onderwijs, leidt tot de uitsluiting van de zoon van verzoekers op Groeipakket in de hoedanigheid van student. Terwijl bijgevolg het rugzakje van 12 maanden Groeipakket in de hoedanigheid van schoolverlater diende te worden uitgeput en werd ingezet voor de periode dat ... studeerde. In die zin meent de Geschillencommissie dat de regelgevende wijziging geen uitwerking kan krijgen voor de situatie in casu aangezien het recht op Groeipakket negatief wordt geïmpacteerd. (...)”

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie stelt vast dat in de regelgeving recent uitdrukkelijk werd ingeschreven dat het kind lessen moet volgen in een onderwijsinstelling die door (o.m.) de Vlaamse Gemeenschap wordt georganiseerd, erkend of gesubsidieerd. De Geschillencommissie stelt vast dat er ook een ministeriële delegatie werd ingeschreven. De Geschillencommissie stelt ook vast dat andere deeltentiteiten tevens invulling geven aan bepaalde criteria en zich zodoende een beeld vormt van de scholen die recht geven op gezinsbijslagen.

De Geschillencommissie acht het aanbevelenswaardig dat een grondig onderzoek zou gebeuren, desgevallend in samenwerking met Onderwijs Vlaanderen om te bepalen welke scholen in Vlaanderen recht kunnen geven op Groeipakket. De Geschillencommissie stelt vast dat er onder de Algemene Kinderbijslagwet een lijst van scholen bestond die na controle van het aantal lessen aanleiding konden geven tot de betaling van kinderbijslag. De Geschillencommissie stelt vast dat de Vlaamse Regering van dat systeem is afgestapt, en als basiscriterium hanteert dat het moet gaan om een door Vlaanderen georganiseerde, erkende of gesubsidieerde school, waarbij een ministeriële delegatiemogelijkheid werd ingeschreven.

Uit de klachten blijkt dat bepaalde scholen waar Vlaamse jongeren les volgen niet vallen onder dit criterium, hetzij omdat het gaat om een internationale school hetzij omdat het gaat om een school die zeer gespecialiseerd onderwijs verstrekt en waarvoor er geen ander alternatief bestaat (vb. pilotenopleiding). Uit het onderzoek door de Geschillencommissie is gebleken dat er diverse criteria kunnen worden gehanteerd als uitgangspunt om dergelijke scholen te vatten, o.m. de gelijkwaardigheid van het diploma (cf. NARIC Vlaanderen).

De Geschillencommissie meent dat het in het kader van de invulling van de ministeriële delegatie nuttig kan zijn om een ruim onderzoek te voeren naar het passende criterium dat kan aansluiten bij de wens van de Vlaamse Regering om het Groeipakket toe te kennen aan jongeren die erkend onderwijs volgen. Ook de Raad van State nam reeds een duidelijk standpunt in inzake de internationale scholen (cf. supra).

De Geschillencommissie durft er toch op te wijzen dat het niet evident is om bepaalde Vlaamse jongeren uit te sluiten van het recht op Groeipakket op basis van het type onderwijs dat ze volgen, terwijl het Groeipakket geconcipeerd is als financiële bijstand voor studerende kinderen en er bovendien nuttige criteria kunnen gevonden worden via Onderwijs Vlaanderen als aanknopingspunt voor het onderwijslandschap in Vlaanderen. Bovendien dient voor jongeren die actueel worden uitgesloten van het recht op Groeipakket, het rugzakje als schoolverlater veel sneller te worden aangesproken dan voor jongeren die regulier onderwijs volgen, waardoor een ongelijkheid wordt gecreëerd terwijl het in alle gevallen gaat om studerende jongeren.

13. VERLIES VAN HET GROEIPAKKET VOOR JONGEREN DIE EEN SOCIALE UITKERING (VB. ARBEIDSONGEVALLEUITKERING, WERKLOOSHEIDSUITKERING) ONTVANGEN

In 2022 ontving de Geschillencommissie tal van klachten van ouders die het Groeipakket verloren omdat hun kind een sociale uitkering ontving.

Vaak ging het slechts om een uitkering voor 1 dag of een beperkt aantal dagen, terwijl toch het Groeipakket voor een volledige maand werd teruggevorderd bij de ouders. Naargelang het geval kan een grote financiële impact ontstaan wanneer de jongere een rangbedrag (AKBW⁷⁸) ontving of verhoogde wezenbijslag. De rekening draait dan zelfs nadelig uit voor het gezin: door de terugvordering van het Groeipakket voor de maand(en) waarin de jongere een uitkering (vb. wegens arbeidsongeval) ontvangt, moet er meer Groeipakket teruggestort worden dan er (arbeidsongevallen)uitkering ontvangen werd.

Een voorbeeld van een klacht van ouders die dit zeer onrechtvaardig vonden:

*"(...) Maar vind het toch niet acceptabel voor een 1 dag geld dat ze ontvangen heeft voor een arbeidsongeval dat fataal kon aflopen omdat een onderhoudstechniker een fout begaan had en het gereedschap mijn dochter heeft geraakt.
(...) dat is een vergoeding van het arbeidsongeval waarvan sprake is van 48 euro, jullie vermelden hier een bedrag van 384 euro dat te veel betaald is door het groeipakket en dit vinden we onacceptabel.*

Dus volgens jullie interpretatie iemand die een jobstudent of studentencontract heeft mag geen arbeidsongeval krijgen wat is dit voor een logica. We gaan niet akkoord met deze beslissing en stuur deze mail ook naar de ombudsdienst en geschillencommissie."

Bron: Beslissing nr. 2022/057 d.d. 17.06.2022 van de Geschillencommissie

⁷⁸ Cf. de federale Algemene Kinderbijslagwet (AKBW) van toepassing tot 31 december 2018.

13.1. Cumul Groeipakket en arbeidsongevallenuitkering

Wat betreft de situatie waarin een jongere in het kader van studentenarbeid het slachtoffer werd van een arbeidsongeval en een arbeidsongevallenuitkering ontving, stelde de Geschillencommissie vast dat voor een aantal klachten die zij ontving, de terugvordering tijdelijk werd opgeschort door de uitbetalingsactor op instructie van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket omdat er een wetswijziging gepland was. Daardoor oordeelde de Geschillencommissie slechts in twee beroepsdossiers ten gronde.⁷⁹ Voor de overige klachten werd de behandeling ten gronde voorlopig opgeschort, en zette de uitbetalingsactor de terugvordering on hold.

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/057 D.D. 17.06.2022 ALS VOLGT:

“(…) De Geschillencommissie is van oordeel dat de verwerende partij de wettelijke bepalingen en de administratieve onderrichtingen correct heeft toegepast. Zodra de elektronische gegevensstromen betreffende het arbeidsongeval beschikbaar waren werd door verwerende partij overgegaan tot terugvordering van het Groeipakket voor de maand waarin de dochter van verzoeker een sociale uitkering ontving zoals bepaald in artikel 29, §1, tweede lid BVR Rechtgevend kind (cf. “Als het kind dat onderwijs volgt of een vorming doorloopt, een sociale uitkering ontvangt op basis van een Belgische of buitenlandse regeling over ziekte, invaliditeit, arbeidsongevallen, beroepsziekten, werkloosheid of loopbaanonderbreking als vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 5, van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen, worden de gezinsbijslagen geschorst voor de maand waarop de uitkering betrekking heeft. Als het een sociale uitkering ontvangt die voortvloeit uit een tewerkstelling tijdens een systeem van alternerend leren of een bezoldigde stageovereenkomst, worden de maandelijkse gezinsbijslagen niet geschorst.”).

5.3.3. Precedent

De Geschillencommissie verwijst hierbij naar een recente (tot nog toe onuitgegeven) beslissing van de Geschillencommissie gekend onder referte nr. 2022/046 d.d. 20 mei 2022.

In deze zaak oordeelde de Geschillencommissie dat een sociale uitkering ingevolge een arbeidsongeval, er niet kan toe leiden dat het Groeipakket wordt geschorst. Wel is in het bijzonder vereist dat het gaat om een toegelaten tewerkstelling; tevens mag het bedrag van de sociale uitkering voor de betrokken maand het maandbedrag van het Groeipakket niet overstijgen:

Cf. “(…) Op financieel vlak begrijpt de Geschillencommissie dat de toepassing van voormelde regelgeving op de voorliggende situatie, financieel nadelig uitdraait voor het gezin door de terugvordering van het Groeipakket voor twee maanden ter waarde van 318,42 EUR.

De Geschillencommissie stelt voorts vast dat er in het Vlaamse Groeipakketdecreet een uniformisering lijkt te zijn doorgevoerd aangezien het ontvangen van een sociale uitkering door een student steeds een beletsel vormt voor het Groeipakket voor de maand tijdens dewelke de sociale uitkering werd ontvangen. Voor studenten vormt de sociale uitkering geen beletsel voor het Groeipakket als de sociale uitkering voortvloeit uit een tewerkstelling tijdens een systeem van alternerend leren of een bezoldigde stageovereenkomst (cf. dergelijke tewerkstelling wordt niet beschouwd als een winstgevende activiteit,

⁷⁹ Beslissing nr. 2022/046 d.d. 20.05.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/057 d.d. 17.06.2022 van de Geschillencommissie.

art. 29, §2 BVR Rechtgevend kind), maar in het voorliggende geschil lijkt er geen sprake te zijn van een dergelijke tewerkstelling.

De Geschillencommissie stelt vast dat er onder de federale Algemene Kinderbijslagwet (van toepassing tot 31.12.2018) een onderscheid werd gemaakt naargelang het type sociale uitkering: enkel wanneer het ging om sociale uitkering inzake de werkloosheidsregeling of een loopbaanonderbrekingsuitkering, vormde dit een beletsel voor het ontvangen van kinderbijslag; het ontvangen van andere sociale uitkeringen (zoals in casu een uitkering wegens een arbeidsongeval) vormde destijds evenwel nooit een beletsel op voorwaarde weliswaar dat de uitkering voortvloeide uit een toegelaten winstgevende activiteit in de hoedanigheid van student (cf. artikel 13, § 2, eerste lid KB 10.8.2005 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder kinderbijslag wordt verleend ten behoeve van het kind dat onderwijs volgt of een vorming doorloopt: “Het ontvangen van een sociale uitkering op basis van een Belgische of buitenlandse regeling betreffende ziekte, invaliditeit, arbeidsongevallen of beroepsziekten leidt niet tot de schorsing van de kinderbijslag als die uitkering voortvloeit uit een toegelaten winstgevende activiteit. Het ontvangen van een sociale uitkering op basis van een Belgische of buitenlandse werkloosheidsregeling of van een loopbaanonderbrekingsuitkering bedoeld in hoofdstuk IV, afdeling 5, van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen, leidt tot de schorsing van de toekenning van de kinderbijslag.”).

Voor de Geschillencommissie blijkt uit de voormelde bisnota aan de Vlaamse Regering niet duidelijk waarom er precies voor die kentering werd gekozen; wel lijkt het de bedoeling te zijn geweest om steeds over te gaan tot een schorsing (cf. bisnota betreffende artikel 29 BVR Rechtgevend Kind: “(...) Voor het deeltijds onderwijs en het alternerend leren, gelden de bepalingen van het koninklijk besluit van 14 juli 1995 waarbij sommige categorieën studenten uit het toepassingsgebied van Titel VII van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten worden gesloten. De tewerkstelling van een kind dat een systeem van alternerend leren volgt of een bezoldigde stageovereenkomst heeft, wordt niet meegeteld als winstgevende activiteit. Voor zowel het voltijds als het deeltijds onderwijs geldt bovendien dat het ontvangen van een sociale uitkering op basis van een Belgische of buitenlandse regeling betreffende ziekte, invaliditeit, arbeidsongevallen, beroepsziekten, werkloosheid of loopbaanonderbreking bedoeld in hoofdstuk IV, afdeling 5, van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen, leidt tot de schorsing van de toekenning van de gezinsbijslag. De sociale uitkering die een kind ontvangt ten gevolge van een tewerkstelling tijdens een systeem van alternerend leren of een bezoldigde stageovereenkomst, vormt evenwel geen belemmering. (...)”

De Geschillencommissie verwijst hierbij naar het overleg dat in 2019 plaatsvond met de minister, waaruit bleek dat de Geschillencommissie niet enkel dient te oordelen naar de letter maar ook naar de geest van het Groeipakketdecreet; conform de conceptualisering van de Geschillencommissie in het kader van het Groeipakketdecreet stelt dit de Geschillencommissie in staat om het Groeipakketdecreet ook te toetsen aan de geest van de wet, zodanig dat ongewenste of niet beoogde effecten van het Groeipakketdecreet kunnen worden opgespoord en er hieraan desgevallend kan worden gemedieerd met het oog op het verzekeren van de coherente toepassing van het Groeipakketdecreet.

De Geschillencommissie stelt vast dat de verwerende partij de toepasselijke regelgeving en de administratieve onderrichtingen correct heeft toegepast. In casu maakte de jongere gebruik van zijn recht om als student wat bij te klussen (met inachtneming van de maximumnorm inzake tewerkstelling voor studenten om het Groeipakket te behouden) maar werd hij het slachtoffer van een arbeidsongeval. De uitkering die hem dienvolgend rechtmatig werd toegekend vanuit de arbeidsongevallensector heeft voor het Groeipakket als implicatie dat hij het totale Groeipakket verliest terwijl hij slechts voor enkele dagen vergoed werd.

De Geschillencommissie stelt vast dat de zoon van verzoekster zich bevond in de situatie die de decreetgever heeft willen mogelijk maken en faciliteren, namelijk tijdens de studies een beperkte tewerkstelling uitoefenen om een centje bij te verdienen (cf. bisnota betreffende artikel 29 BVR Rechtgevend Kind: "Een van de voornaamste knelpunten in de huidige toepassing is het feit dat er onvoldoende afstemming is met de regelgeving inzake studentenarbeid. De verschillende toepassing waarbij voor het jobstudentenstatuut er een tewerkstelling van 475 uur per jaar wordt aanvaard, die soms tot problemen leidde voor de toepassing van de 240-uurnorm per kwartaal, wordt opgeheven. Zo kunnen ouders niet langer geconfronteerd worden met terugvordering wanneer hun kinderen wel in orde waren voor de RSZ – regelgeving, maar niet voor de kinderbijslagregelgeving, wat tot veel onbegrip leidt.

Er wordt evenwel geen onbeperkte arbeid toegelaten naast deze jobstudentenarbeid, scholieren en studenten moeten immers voldoende tijd aan hun studie kunnen besteden. De huidige 240-uurnorm per kwartaal, wordt hervormd tot een 80-uur norm per maand. Dit komt tegemoet aan de huidige problematiek die vele ouders bij het afstuderen van hun kinderen ondervinden. Zo zal een afgestudeerd kind, dat in augustus bv. Een vakantiejob doet, en vanaf september voltijds begint te werken, zijn recht op kinderbijslag verliezen voor het volledige kwartaal, dus van juli t.e.m. september. Dit betekent dus een terugvordering, ook voor de maand juli. Deze administratieve overlast voor ouders wordt weggewerkt en de situatie (en eventuele terugvordering) wordt maand per maand bekeken. Daarnaast ondermijnen we ook het vrij initiatief niet en kunnen student-zelfstandigen, maar ook studenten die een bijberoep als zelfstandige hebben, toch nog recht hebben op gezinsbijslagen. Enkel de kinderen die zelfstandige in hoofdberoep zijn worden uitgesloten van de toepassing van de gezinsbijslagen. (...)

Vervolgens stelt de Geschillencommissie vast dat de zoon van verzoekster door de pech van het arbeidsongeval, finaal toch het Groeipakket voor twee maanden verliest alhoewel het ging om een toegelaten tewerkstelling waarbij hij principieel het Groeipakket kon behouden.

Voor het betrokken gezin gaat het overigens over een situatie die het gezin onmogelijk kon voorzien (arbeidsongeval) terwijl de kosten om te voorzien in de opvoeding van de zoon van verzoekster doorlopen.

Gelet op de voormelde ratio legis om een beperkte tewerkstelling toe te laten voor studenten en vanuit de algemene ratio legis van het Groeipakket waarmee in een financiële ondersteuning wordt voorzien in de gezinslasten bestaande uit de kosten voor het onderhoud en de opvoeding van de kinderen (cf. art. 3, §1, 19° Groeipakketdecreet) meent de Geschillencommissie dat het niet de bedoeling kan zijn dat het Vlaamse Groeipakket niet zou kunnen toekomen aan een student die zich hield aan de norm inzake toegelaten tewerkstelling maar door de pech van een arbeidsongeval recht heeft op een arbeidsongeschiktheidsuitkering voor de dagen dat hij niet kon werken binnen de toegelaten tewerkstelling, ter compensatie van de derving van zijn loon. De Geschillencommissie meent dat een student die getroffen is door een arbeidsongeval niet nadeliger zou mogen behandeld worden dan iemand die niet getroffen is door een arbeidsongeval, terwijl ze allebei hetzelfde inkomen blijven genieten.

In de mate immers dat de decreetgever ervoor gekozen heeft om aan jongeren van 18 tot 25 jaar nog kinderbijslag ten goede te laten komen ingeval van een beperkte tewerkstelling als student of schoolverlater en de uitkering wegens arbeidsongeschiktheid die de zoon van verzoekster ontving louter een vergoeding vormt voor de arbeidsdagen voorzien bij contract maar die hij niet kon presteren ten gevolge van het arbeidsongeval, werd er geen effectief voordeel genoten dat het Groeipakket zou kunnen in de weg staan aangezien de arbeidsongeschiktheidsuitkering kadert binnen de voor het Groeipakket toegelaten tewerkstelling in hoofde van de zoon van verzoekster."

Gegeven wat voorafgaat oordeelt de Geschillencommissie op grond van dezelfde overwegingen als hierboven geciteerd uit haar beslissing nr. 2022/046 d.d. 20 mei 2022 dat in het voorliggende geschil het recht op het Groeipakket voor de dochter van verzoeker voor de maand juli 2020 dient te worden behouden, in de mate dat voor betrokken maand voldaan is aan alle overige toekenningsvoorwaarden voor het Groeipakket. Meer in het bijzonder moet het gaan om een toegelaten tewerkstelling; tevens mag het bedrag van de sociale uitkering voor de betrokken maand het maandbedrag van het Groeipakket niet overstijgen. (...)

13.2. Cumul Groeipakket en tijdelijke werkloosheidsuitkering (corona)

Wat betreft de situatie waarin een jongere in het kader van studentenarbeid tijdens de coronaperiode op tijdelijke werkloosheid werd gezet en een werkloosheidsvergoeding ontving, stelde de Geschillencommissie bij de klachten die zij ontving, vast dat er ondanks de maatregelen die in de kinderbijslagsector werden getroffen om het Groeipakket voor deze jongeren te waarborgen, er toch enkele uitlopers waren die niet gevat werden doordat ze buiten de coronapiekiertes vielen. In die gevallen werd het Groeipakket door de uitbetalingsactor geschorst wanneer de jongere voor minstens 1 dag die maand een vergoeding wegens tijdelijke werkloosheid (corona) ontving.⁸⁰ Nochtans stelde de Geschillencommissie na onderzoek vast dat deze jongeren zich de facto in een identieke situatie bevonden als de jongeren die genoten van een neutralisatie.

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE ALS VOLGT IN HAAR BESLISSING NR. 2022/080 D.D. 16.09.2022:

“(...) Zoals supra vastgesteld, heeft de verwerende partij de toepasselijke regelgeving en administratieve onderrichtingen naar de letter van de wet toegepast door het volledige Groeipakket voor de maanden juli, augustus en november 2020, evenals voor de maanden maart en april 2021 terug te vorderen aangezien de verzoekster tijdens die maanden ingevolge tijdelijke werkloosheid (overmacht door corona) een werkloosheidsuitkering ontving.

De Geschillencommissie verwijst hierbij naar de overwegingen in haar beslissing nr. 2022/080 d.d. 16 september 2022 (6.6).

In casu stelt de Geschillencommissie vast dat gelet op het 9u./week werkregime van verzoekster, zij normaliter de toegelaten tewerkstellingsnorm om het Groeipakket te kunnen behouden als student niet overschrijdt in de maanden juli, augustus, november 2020, maart en april 2021. Gebruik makende van haar recht om als student aldus een beperkte tewerkstelling uit te oefenen, stelt de Geschillencommissie vast dat verzoekster op tijdelijke werkloosheid werd gezet door haar werkgever in het kader van de coronapandemie waardoor ze de voorziene dagen in het 9u./week werkregime niet volledig presteerde (kon presteren). Had zij die maand haar normale arbeidsprestaties kunnen verrichten volgens haar arbeidsregime van 9u./week, dan was de tewerkstellingsnorm voor het Groeipakket niet overschreden en was het Groeipakket behouden gebleven. De Geschillencommissie stelt bovendien vast dat de tijdelijke werkloosheidsuitkering die verzoekster ontving, het loon dat zij normaal zou ontvangen hebben slechts

⁸⁰ Beslissing nr. 2022/072 d.d. 19.08.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/080 d.d. 16.09.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/094 d.d. 28.10.2022 van de Geschillencommissie.

ten belope van een vastgelegd percentage (70%) compenseert. In die zin heeft de verzoekster derhalve voor de maanden juli, augustus, november 2020 alsook maart en april 2021 minder arbeidsinkomsten gehad, en verliest zij daarenboven het Groeipakket, terwijl de ontvangen uitkering geenszins het bedrag van het Groeipakket overschrijdt voor de maanden augustus 2020 alsook maart 2021, en zij geenszins enig financieel supplementair inkomen heeft genoten ingevolge de ontvangen sociale uitkering.

Overigens gaat het ook om een situatie die de verzoekster niet kon voorzien aangezien het stelsel van tijdelijke werkloosheid door de werkgever kon worden ingezet wanneer het noodzakelijk voorkwam tijdens de coronapandemie naargelang de steeds evoluerende gezondheidssituatie. Ook stelt verzoekster enkel een uitkering wegens tijdelijke werkloosheid te hebben aangevraagd in de maanden april en mei 2020, maar niet voor de periode nadien. Voor de maanden juli, augustus en november 2020 en maart en april 2021 zou dit automatisch verlopen zijn.

De verwerende partij stelt dat de moeder van verzoekster jaarlijks informatiebrieven heeft ontvangen betreffende de voorwaarden om tussen 18 en 25 jaar Groeipakket te kunnen ontvangen. De Geschillencommissie meent dat verzoekster op basis daarvan echter niet kon afleiden dat ook de sociale uitkering die zij zou ontvangen als tijdelijke werkloosheidsuitkering wegens overmacht (corona) eveneens een beletsel zou vormen om het Groeipakket voor die maanden te ontvangen.

Gelet op de voormelde ratio legis om een beperkte tewerkstelling toe te laten voor studenten en vanuit de algemene ratio legis van het Groeipakket waarmee in een financiële ondersteuning wordt voorzien in de gezinslasten bestaande uit de kosten voor het onderhoud en de opvoeding van de kinderen (cf. art. 3, §1, 19° Groeipakketdecreet) meent de Geschillencommissie dat het niet de bedoeling kan zijn dat het Vlaamse Groeipakket niet zou kunnen toekomen aan een student die zich hield aan de norm inzake toegelaten tewerkstelling maar door de coronapandemie rechtmatig aanspraak kon maken op een tijdelijke werkloosheidsuitkering voor de dagen dat zij niet kon werken binnen de toegelaten tewerkstelling, ter compensatie van de derving van haar loon (en dit slechts ten belope van een percentage van het loon dat zij normaliter zou ontvangen hebben). De Geschillencommissie meent dat een student die in haar tewerkstelling getroffen werd door de coronapandemie niet nadeliger zou mogen behandeld worden dan een jongere die er niet door getroffen is en zijn normale arbeidsinkomen kan genieten.

In de mate immers dat de decreetgever ervoor gekozen heeft om aan jongeren van 18 tot 25 jaar nog kinderbijslag ten goede te laten komen ingeval van een beperkte tewerkstelling als student en de uitkering wegens tijdelijke werkloosheid die de verzoekster ontving louter een vergoeding vormt voor de arbeidsdagen voorzien bij contract maar die zij niet kon presteren ten gevolge van de coronapandemie, werd er geen effectief voordeel genoten dat het Groeipakket zou kunnen in de weg staan aangezien de sociale uitkering kadert binnen de voor het Groeipakket toegelaten tewerkstelling in hoofde van de verzoekster.

De Geschillencommissie oordeelt - rekening houdende met alle voormelde elementen - dat de sociale uitkering die de verzoekster ontving ingevolge het feit dat zij in het kader van de coronapandemie op tijdelijke werkloosheid werd gezet ter compensatie van het gederfde loon voor de niet-tewerkgestelde dagen, er voor de maanden augustus 2020 en maart 2021 niet kan toe leiden dat het Groeipakket voor die maanden wordt teruggevorderd en waarbij het bedrag van de sociale uitkering voor die maanden het maandbedrag van het Groeipakket niet overstijgt. Tevens dient te zijn voldaan aan alle overige toekenningsvoorwaarden voor het Groeipakket voor de betreffende maand. (...)"

13.3. Cumul Groeipakket en beroepsinschakelingsuitkering

Wat betreft de situatie waarin een jonge schoolverlater op het einde van een maand een beroepsinschakelingsuitkering begint te ontvangen en daardoor het volledige Groeipakket voor die maand wordt teruggevorderd, lijkt er actueel geen naadloze afstemming te bestaan tussen het Groeipakket en de beroepsinschakelingsuitkeringen voor jonge schoolverlaters.

Uit de klachten blijkt dat dit als een ongenoegen wordt ervaren door de ouders:

“Deze week ontving ik van ... een terugvordering van augustus 2020

Omdat ... dan volgens hun een uitkering ontving.

Maar de wachttijd was maar half van de maand verlopen. En heeft 3 dagen uitkering voor augustus 2020 ontvangen. 40.93€

Ben ik dan nu na twee jaar verplicht het groeipakket van die maand terug te storten?

Dan had ik voor die periode augustus 2020 niks?”

Bron: Beslissing nr. 2022/087 d.d. 30.09.2022 van de Geschillencommissie

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/087 D.D. 30.09.2022 ALS VOLGT:

“(…) Zoals supra vastgesteld heeft de verwerende partij de toepasselijke regelgeving en administratieve onderrichtingen naar de letter van de wet toegepast door het volledige Groeipakket voor de maand augustus 2020 terug te vorderen aangezien de zoon van verzoekster tijdens die maand een sociale uitkering ontving.

De Geschillencommissie verwijst hierbij naar het overleg dat in 2019 plaatsvond met de minister, waaruit bleek dat de Geschillencommissie niet enkel dient te oordelen naar de letter maar ook naar de geest van het Groeipakketdecreet; conform de conceptualisering van de Geschillencommissie in het kader van het Groeipakketdecreet stelt dit de Geschillencommissie in staat om het Groeipakketdecreet ook te toetsen

aan de geest van de wet, zodanig dat ongewenste of niet beoogde effecten van het Groeipakketdecreet kunnen worden opgespoord en er hieraan desgevallend kan worden geredieerd met het oog op het verzekeren van de coherente toepassing van het Groeipakketdecreet.

In tegenstelling tot de hiervoor vermelde precedents van de Geschillencommissie stelt de Commissie vast dat het in casu niet gaat om een werkende student die het slachtoffer werd van een arbeidsongeval en daarvoor een vergoeding ontving via de arbeidsongevallensector. De Geschillencommissie stelt tevens vast dat de voorliggende zaak verschilt van het ander precedent van de Geschillencommissie waarbij deze de uitzonderlijke omstandigheden van de coronapandemie in het kader van het stelsel van tijdelijke werkloosheid diende te onderzoeken.

De Geschillencommissie stelt vast dat de omstandigheden in casu niet in die mate uitzonderlijk zijn daar het gaat over de overstap van een jongere die als schoolverlater niet langer recht heeft op het Groeipakket vanaf het moment dat hij recht heeft op een werkloosheidsuitkering. Het gaat overigens ook niet, zoals bij de precedents, om een situatie die door het gezin niet kon voorzien worden zoals ingeval van een arbeidsongeval of tijdelijke werkloosheid door de coronapandemie.

De Geschillencommissie noteert verder dat de verzoekster, zoals supra gebleken uit de toelichting door de verwerende partij, op diverse tijdstippen de nodige info gekregen heeft waaruit bleek dat er geen recht op Groeipakket is wanneer de jongere een werkloosheidsuitkering geniet.

De Commissie heeft wel begrip voor het ongenoegen van de verzoekster omdat het recht op de werkloosheidsuitkering net start op het einde van een maand waardoor er een onverenigbaarheid met het Groeipakket ontstaat. De Geschillencommissie meent in casu evenwel niet dat – rekening houdende met het overleg met de minister in 2019 – er de nodige appreciatieruimte is om in casu in andere zin te oordelen dan zoals voorgeschreven in de regelgeving (cf. artikel 41 BVR Rechtgevend kind).

De Geschillencommissie dient dan ook te besluiten dat de verwerende partij terecht heeft besloten dat het Groeipakket voor de maand augustus 2020 diende te worden teruggevorderd. (...)"

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie stelt vast dat het voor de gezinnen sociaal zeer onbillijk overkomt dat er meer Groeipakket wordt teruggevorderd dan het bedrag dat aan arbeidsongevallenuitkering of een werkloosheidsuitkering wordt ontvangen: momenteel geldt er op basis van de regelgeving immers een absoluut beletsel: 1 dag sociale uitkering = verlies van het Groeipakket voor de volledige maand, al blijkt dit niet met zoveel woorden uit de Memorie van toelichting bij het Groeipakketdecreet.

Uit de klachten blijkt dat ouders het er moeilijk mee hebben dat hun kinderen de moeite doen om als jobstudent te gaan werken maar de ouders dan de facto financieel afgestraft worden door het verlies van het Groeipakket wanneer hun kind een arbeidsongeval overkomt of het kind op tijdelijke werkloosheid wordt gezet wegens corona.

De Geschillencommissie stelt vast dat er actueel enkel een regelgevende wijziging werd voorzien opdat studenten een arbeidsongevallenuitkering zouden kunnen combineren

met het Groeipakket.

Wat betreft de cumulmogelijkheid van het Groeipakket met een tijdelijke werkloosheidsuitkering wegens corona meent de Geschillencommissie dat er intussen momenteel geen urgentie meer lijkt te zijn om actueel nog een uitzonderingsmaatregel in te schrijven in de regelgeving.

Wat betreft de jonge schoolverlaters die het Groeipakket verliezen omdat zij één of enkele dagen beroepsinschakelingsuitkering genieten en dit in de actuele stand van de regelgeving leidt tot het volledig verlies van het Groeipakket van die maand, acht de Geschillencommissie het aangewezen dat er onderzocht wordt of er geen naadloze afstemming tussen de Groeipakketsector en de werkloosheidssector mogelijk is. Het is immers jammer om te moeten vaststellen dat jongeren, naargelang het tijdstip van de start van hun beroepsinschakelingsuitkering het Groeipakket voor die maand verliezen, terwijl het bedrag van de beroepsinschakelingsuitkering financieel niet opweegt ten aanzien van het Groeipakket.

14. SOCIAAL SCHRIJNENDE PROBLEMATIEKEN

14.1. Impact op het Groeipakket van een aanslepende procedure over verblijfsrecht

De Geschillencommissie wil in dit jaarverslag onder de aandacht brengen dat zij zeer geschrokken was van een klacht van een vader die reeds een aantal jaren in België werkt (met een vast contract bij BPost) maar geen kinderbijslag meer krijgt voor zijn kinderen omwille van de voorwaarden inzake verblijfsrecht onder het Groeipakket.

Voordien, onder de toepassing van de Algemene Kinderbijslagwet, had hij wel recht op gezinsbijslagen omdat de voorwaarden inzake verblijfsrecht toen enkel golden in het residuaire stelsel van de gewaarborgde gezinsbijslag maar niet voor iemand die werkt en als rechthebbende recht had op gezinsbijslag in het algemene kinderbijslagstelsel.

De vader legde op de hoorzitting van de Geschillencommissie uit dat de verblijfsprocedure al zeer lang aansleept.

“Ik krijg al twee jaar geen kinderbijslag meer omdat ik geen verblijfsvergunning heb. Ik woon sinds 2014 in België en krijg om de 4 maanden voorlopige immatriculatie attesten. Er is nog altijd geen beslissing(positief of negatief) over mijn dossier en ik wacht al 8 jaar op een besluit.

Ik werk met een vast contract en mijn 4 kinderen gaan naar school. Ik kan met mijn loon alléén maar mijn huur en noodzakelijke facturen betalen. Het is zeker niet voldoende voor de schoolkosten en de rest van de kosten voor mijn familie. Ik maak zorgen voor de toekomst van mijn kinderen want als het zo gaat zal ik het niet meer aankunnen, kinderen zullen niet meer naar school kunnen gaan.”

Ten slotte begrijpt hij niet dat hij wel kan werken bij Bpost, bij de overheid, met een vast contract, maar dat hij geen recht heeft op kinderbijslag.

Bron: Beslissing nr. 2022/095 d.d. 28.10.2022 van de Geschillencommissie

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/095 D.D. 28.10.2022 ALS VOLGT:

“(…) Uit raadpleging van de gegevens van het Rijksregister blijkt dat ... en de andere kinderen een domicilie in Vlaanderen hebben zodat voor de periode vanaf januari 2019 afdoende blijkt dat de kinderen effectief feitelijk in Vlaanderen verbleven om voor deze periode aan de voorwaarden van artikel 8, § 1, eerste lid, 1° Groeipakketdecreet te kunnen voldoen opdat er gezinstoelagen zouden kunnen worden toegekend.

Er kan worden vastgesteld dat de verwerende partij in de betwiste beslissing d.d. 1 maart 2022 uitsluitend heeft verwezen naar de nationaliteitsvoorwaarde.

Verzoeker en zijn kinderen hebben allen de Turkse nationaliteit.

Uit raadpleging van de officiële gegevens aangaande de nationaliteitsvoorwaarden van (moeder) blijkt volgende verblijfsprocedure te zijn doorlopen:

- van 14 april 2016 tot nu: aflevering van attesten van immatriculatie, telkens verlengd;*
- eerste asielaanvraag ingediend op 26 februari 2016 bij de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ, op 10 juli 2016, dossier overgemaakt aan het Commissariaat Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS).*

Wat de nationaliteitsvoorwaarden voor verzoeker (=vader) betreft, stellen we vast dat ook voor hem

- van in 2014 een attest van immatriculatie werd uitgereikt en telkens verlengd;*
- en dat een eerste asielaanvraag werd ingediend op 22 september 2014 bij de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ), en het dossier werd overgemaakt aan CVGS in oktober 2014.*

De ouders hebben dus nog geen verblijfsrecht, waardoor de kinderen niet in de mogelijkheid zijn om dit verblijfsrecht te volgen (cfr. art. 2, 3° MB 13 maart 2019).

Hoewel het verzoekschrift enkel de beslissing voor het jongste kind betwist, waarin het Groeipakket wordt geweigerd, wordt de situatie van de vier kinderen besproken, aangezien er voor geen enkel van de vier kinderen Groeipakket wordt uitbetaald en dit ook zo uiteengezet werd in het standpunt van verwerende partij.

Voor de kinderen (°.....2019) en (°.....2010) kan geen enkel bewijs van inschrijving in het wachtregister noch Vreemdelingenregister worden teruggevonden in de databank KRING.

Voor de twee oudste kinderen, ... en ..., kan worden vastgesteld dat een attest van immatriculatie werd afgeleverd, wat op zich niet als een toelating of machtiging om in België te verblijven wordt beschouwd als bedoeld bij hogergenoemde nationaliteitsvoorwaarden.

Een attest van immatriculatie kan wel met een dergelijke toelating of machtiging worden gelijkgesteld, doch enkel in de specifieke situaties van het kind dat het slachtoffer is van mensenhandel- of smokkel of van de niet-begeleide minderjarige vreemdeling (toegekend bij de bepalingen van artikel 2 van het Ministerieel besluit d.d. 13 maart 2019 voor het recht op gezinsbijslag); cf. van toepassing tot 31/3/2022.

Uit de bepalingen van het Verblijfsbesluit (Koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen), blijkt duidelijk dat het attest van immatriculatie enkel wordt afgeleverd in afwachting van de beslissing van de Minister of zijn gemachtigde (voor zover de aanvraag ontvankelijk werd verklaard), zodat derhalve de gevraagde machtiging nog niet werd gegeven.

Dit werd ten overvloede ook ingeschreven in artikel 8, § 1, eerste lid Groeipakketdecreet: 'Voor de toepassing van dit decreet vormt een attest van immatriculatie geen toelating of machtiging in de zin van deze bepaling.'

De Geschillencommissie concludeert dat er bijgevolg niet voldaan is aan de nationaliteitsvoorwaarde voor de kinderen ..., ..., ... en ... aangezien ze niet als toegelaten of gemachtigd kunnen worden beschouwd en er bijgevolg dus geen recht is op de gezinstoelagen m.i.v. januari 2019.

Zodra de verzoeker beschikt over nieuwe stukken in het kader van de asielaanvragen, kan hij deze overmaken aan de uitbetalingsactor ... voor een nieuw onderzoek van het recht op Groeipakket. (...)'

14.2. Onredelijk lange controleprocedure

De Geschillencommissie heeft zeer snel ingegrepen inzake de klacht van een moeder die reeds ca. een jaar wachtte op een onderzoek van haar recht op de sociale toeslag / schooltoeslag nadat zij de uitbetalingsactor had verwittigd dat zij niet langer samenwonend was. De klacht werd onmiddellijk gesignaleerd bij de uitbetalingsactor en bij de Sociale Inspectie- en begeleidingsdienst van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket.

De verzoekster diende haar klacht op 15 juli 2022 in bij de Geschillencommissie; op 22 juli 2022 werd haar klacht ontvankelijk verklaard voor verder onderzoek ten gronde. Omwille van de aard van de klacht die betrekking heeft op de controles uitgevoerd door het Agentschap Uitbetaling Groeipakket (VUTG) alsook de financiële hoogdringendheid die werd ingeroepen door verzoekster, bracht de Geschillencommissie de klacht op 19.07.2022 met hoogdringendheid ter kennis aan de leidend ambtenaar van het VUTG alsook aan de dienst geschillen en de sociale inspectie- en begeleidingsdienst van het VUTG, voor verder gevolg. Bij beslissingen d.d. 26.07.2022 en 28.07.2022 is de uitbetalingsactor overgegaan tot de nodige regularisaties inzake het basisbedrag, de leeftijdsbijslag, de sociale toeslag en de schooltoeslag ten behoeve van de dochter van verzoekster.

“Begin augustus 2021 heb ik een wijziging doorgegeven van mijn gezinssituatie. Namelijk dat ik samen met mijn dochter op een ander adres was gaan wonen, dan mijn ex-partner. Ik verzocht om een hercontrole. De hercontrole vond pas plaats 8 maanden later. Half april 2022 dus. Ik verwachtte dat het vanaf dat moment wel niet meer lang zou duren, alvorens er een positieve regularisatie kon plaatsvinden. Echter we zijn inmiddels 3 maanden verder en het verslag van de gezinsinspecteur is nog altijd niet bij ... toegekomen.

De financiële impact is niet draagbaar meer voor mij. Het betreft de sociale toeslag en ook de toeslag omdat ik 66+ invalide ben. Over 2 weken is het dus een jaar geleden dat ik de wijziging heb doorgegeven en op korte termijn is er nog altijd geen zicht op een regularisatie. Mij lijken dit toch geen redelijke termijnen meer. Ik sta inmiddels al meer dan 1000 euro in het rood en nu heb ik ook nog een afrekening van de elektriciteit ontvangen van 750 euro. Ik weet niet hoe ik mijn eten nog moet betalen, laat staan dat ik mijn dochter iets leuks kan gunnen tijdens de vakantie.”

Bron: Beslissing nr. 2022/069 d.d. 05.08.2022 van de Geschillencommissie

"(...) Uit de informatie die de verwerende partij verstrekke, blijkt dat aangezien er op 09.08.2021 (frauduleuze) samenwoning was vastgesteld (fraudedebet betekend op 09.08.2021) en verzoekster zeer kort nadien op 25.08.2021 signaleerde dat zij alleen woonde met haar dochter, er een nieuwe controle werd uitgeschreven om na te gaan of de verklaring van verzoekster overeenstemde met de realiteit. Verwerende partij verwijst hierbij ook naar de afwisselende domicilies van verzoekster en haar ex-partner op adressen in

cf. ... heeft deze ochtend het resultaat van de sociale controle ontvangen die was aangevraagd omdat er in augustus 2021 fraude was vastgesteld (samenwoning). Aangezien mevrouw ... na de betekening van het fraudedebet (09/08/2021) al vlug liet weten alleen te wonen met haar dochter (25/08/2021) werd een nieuwe controle uitgeschreven om na te gaan of de verklaringen van betrokkene overeenstemden met de realiteit. Vader en moeder zijn immers ook afwisselend officieel ingeschreven op de ... en de ... te (...) Bij nazicht van de historiek adreswijzigingen blijken betrokkenen sedert 2018 elk afwisselend op beide adressen te wonen (... - ...).

De Geschillencommissie meent dat de omstandigheden van de recent vastgestelde samenwoning op 09.08.2021 en de verklaring van verzoekster dat zij alleen woonde op 25.08.2021 van dien aard zijn dat er indiciën waren die noopten tot verder onderzoek in de zin van de artikelen 77, §1 en 127 Groeipakketdecreet alsook de artikelen 3 t.e.m. 7 BVR handhaving, alvorens het recht op een (sociale) toeslag kon onderzocht worden.

Op vraag van het secretariaat van de Geschillencommissie verwijst verwerende partij per e-mail d.d. 03.08.2022 naar de regelmatige telefonische contacten met verzoekster in het kader van de stand van de procedure alsook naar een e-mail d.d. 07.02.2022 waarin verwerende partij aan verzoekster meedeelde "Om vanaf 10/2021 eventueel het recht te herzien via de inkomsten van de laatst gekende 6 maanden, willen wij u meedelen, dat wij eerst de sociale controle afwachten. Indien u effectief alleenstaande bent, dienen wij enkel u inkomsten op te vragen om het recht op een sociale toeslag en schooltoeslag te herzien. Wij zullen u contacteren per mail/post van zodra dit onderzoek afgerond is en we de manuele procedure kunnen opstarten."

De Geschillencommissie stelt ook vast dat de verwerende partij de betalingen heeft opgeschort voor de duur van het onderzoek door de gezinsinspecteur en nadien de betalingen heeft hervat op basis van de resultaten van de controle zodra deze gekend waren en in de mate dat aan de toekenningsvoorwaarden van het Groeipakketdecreet was voldaan.

Wel heeft de Geschillencommissie het volste begrip voor het ongenoegen van verzoekster over de totale duurtijd die de controleprocedure innam (cf. verzoekster signaleerde de gewijzigde gezinssituatie op 25.08.2021; de (onaangekondigde) controle aan huis gebeurde op 28.03.2022 en op 14.04.2022; verwerende partij ontving het controleverslag op 26.07.2022) en de financiële implicaties van het uitblijven van een beslissing door verwerende partij. De Geschillencommissie dient evenwel vast te stellen dat de verwerende partij in deze geen beslissing kon nemen zolang het controleresultaat niet beschikbaar was. Zodra dit wel het geval was (op 26.07.2022) heeft verwerende partij onmiddellijk de regularisatiebrieven (met ingang van 01.09.2021) opgesteld (op 26.07.2022) en de regularisaties betaalbaar gesteld tegen 29.07.2022. Wel meent de Geschillencommissie dat de communicatie naar verzoekster toe niet volledig voldoet aan de formele vereisten voorzien in de artikelen 77, §1 en 127 Groeipakketdecreet alsook de artikelen 3 t.e.m. 7 BVR handhaving. De duurtijd van de controleprocedure behoort niet tot de

bevoegdheid van de Geschillencommissie; de Commissie kan de verzoekster wat betreft dit aspect verwijzen naar de leidend ambtenaar van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket. (...)”

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

Wat betreft de termijnen inzake de controles aan huis, oppert de Geschillencommissie de vraag of de dubbele termijn van 6 maanden ook dient toegepast te worden wanneer het gaat om een gewijzigde gezinssituatie (niet langer fraude) terwijl de dubbele termijn van 6 maanden eigenlijk gericht is op fraudesituaties waarin de sociale toeslag wordt opgeschort, terwijl de sociale toeslag in casu opnieuw wordt aangevraagd. Het gaat dus om verschillende situaties. Gelet op de aanzienlijke financiële impact voor een fragiele doelgroep kan een verfijning van de controleprocedure wat betreft dit aspect een aandachtspunt zijn.

14.3. Extra inningskost circulaire cheque voor gezinnen die het niet breed hebben

De Geschillencommissie signaleert een zekere ergernis bij gezinnen die recht hebben op één of meer regularisaties maar waarbij deze door de uitbetalingsactor betaalbaar worden gesteld via een circulaire cheque (zonder dat aan de betrokkene eerst om een rekeningnummer werd gevraagd).⁸¹ Dit impliceert dat er per regularisatie een meerkost van 5 EUR is.

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

Naast de meerkost voor het innen van een circulaire cheque, stelt de Geschillencommissie tevens vast dat wanneer de circulaire cheque niet meteen kan worden geïnd omwille van die meerkost, er een opschortende procedure volgt vooraleer de regularisatie opnieuw voor uitbetaling kan worden aangeboden door de uitbetalingsactor.

De Geschillencommissie meent dat dit een aandachtspunt is ten aanzien van (kansarme) gezinnen die over beperkte inkomsten beschikken.

⁸¹ Cf. beslissing nr. 2022/069 d.d. 05.08.2022 van de Geschillencommissie.

15. LEZING VONNIS GELIJKMATIG VERDEELDE HUISVESTING

De Geschillencommissie stelde vast dat de juiste lezing en interpretatie van een vonnis van de familierechtbank voor onenigheid kan zorgen tussen de rechtszoekende ouder en de uitbetalingsactor. Nochtans is dit van groot belang in het kader van de correcte toekenning van de sociale toeslag.

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/098 D.D. 28.10.2022 ALS VOLGT:

“(...) Uit de overeenkomst blijkt dat het zwaartepunt van de verblijfsregeling van de kinderen bij verzoekster ligt; zo blijkt uit de overeenkomst dat de heer gedurende een groot deel van het jaar in het buitenland verblijft, wat ongeveer 130 dagen per jaar zou zijn. Er blijkt enkel een gelijkmatig verdeelde huisvesting te zijn in de periode dat de heer in België zou zijn, wat dus ongeveer 235 dagen per jaar zou zijn. Daaruit blijkt in se dat er geen sprake kan zijn van een gelijkmatig verdeelde huisvesting over beide ouders, aangezien de kinderen slechts bij hun vader kunnen verblijven de helft van de aanwezige dagen van de heer in België, wat dus overeenkomt met ca. 117 dagen per jaar.

Bovendien wordt er in de overeenkomst eveneens gesteld dat de heer een onderhoudsbijdrage van 75 euro per maand per kind betaalt aan verzoekster, waarbij rekening wordt gehouden met de volgende verdeelsleutel in de verblijfsregeling bij elk van hen: 2/3 bij moeder en 1/3 bij vader.

Deze bepaling bevestigt dat de kinderen gedurende ca. 2/3 van het jaar bij verzoekster verblijven en er dus in se geen sprake kan zijn van een gelijkmatig verdeelde huisvesting.

Tenslotte werd in de overeenkomst bepaald dat de kinderbijslag aan verzoekster dient toe te komen met uitsluiting van de vader. In het concrete dossier is het dus duidelijk dat het de bedoeling van partijen was dat het volledige groeipakket, incl. de volledige sociale toeslag, aan verzoekster zou toekomen.

De Geschillencommissie besluit dat de verwerende partij het dossier van verzoekster in die zin dient te herzien en het recht op een sociale toeslag volledig in haar gezin dient te onderzoeken en indien er recht is volledig aan verzoekster dient uit te betalen. (...)”

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie stelt vast dat in de klachten een aantal keer is naar voor gekomen dat de lezing van de vonnissen bij echtscheiding niet altijd zo evident is. Ondanks de beschikbare administratieve onderrichtingen voor de uitbetalingsactoren blijft het toch nog altijd een manuele lezing en interpretatie in het dossierbeheer. Zo werd in de supra geciteerde beslissing, in het vonnis weliswaar de term gelijkmatig verdeelde huisvesting gebruikt, maar bleek ook dat de vader een groot deel van het jaar in het buitenland verblijft en de gelijkmatig verdeelde huisvesting enkel geldt wanneer de vader in België is. Dit impliceert derhalve dat er in de zin van de Groeipakketregelgeving sprake is van niet-gelijkmatig verdeelde huisvesting.

De juiste lezing en interpretatie van een vonnis van de familierechtbank kan derhalve een grote impact hebben op de toekenning van de sociale toeslag.

De Geschillencommissie durft ook voorzichtig te opperen dat dergelijke klachten desgevallend ook door de experten bij de betrokken uitbetalingsactor kunnen opgenomen worden zodat een snelle beslechting mogelijk is en de procedure voor de Geschillencommissie niet noodzakelijk hoeft te worden doorlopen. Voor de betrokken ouder speelt ook een emotioneel aspect inzake de frustratie wanneer het bekomen vonnis van de familierechtbank niet wordt toegepast voor het Groeipakket zoals het beoogd werd door de familierechtbank.

16. ZELFSTANDIGE IN HOOFDBEROEP

De Geschillencommissie geeft verder nog mee dat zij een aantal klachten ontving over de mogelijkheid voor studenten om het Groeipakket te behouden wanneer zij een activiteit als zelfstandige (in hoofdberoep) uitoefenen.⁸²

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/084 D.D. 16.09.2022 ALS VOLGT OVER EEN STAGIAIR-ADVOCAAT:

“(…) Verwerende partij heeft het Groeipakket voor de jongere (°...1997) aan verzoekster betaald tot en met 31 augustus 2020 in de hoedanigheid van student in toepassing van de bepalingen van artikel 8, § 2, 1^e lid, 3° Groeipakketdecreet.

Gezien bleek dat de jongere vanaf 24 augustus 2020 een activiteit als zelfstandige in hoofdberoep uitoefende, werd de betaling van het Groeipakket stopgezet en werd er bij betwiste beslissing d.d. 4 mei 2022 overgegaan tot terugvordering van het Groeipakket voor de maand augustus 2020 waarbij verwerende partij verwijst naar de bepalingen van artikel 29, § 1, eerste lid, 3° BVR Rechtgevend kind (activiteit als zelfstandige in hoofdberoep vormt een beletsel).

Verzoekster stelt daarentegen dat enkel de bepalingen van artikel 29, § 1, eerste lid, 2° BVR Rechtgevend kind toepasselijk zijn en er geen sprake was van een tewerkstelling van meer dan 80 uren in de maand augustus 2020 zodat het Groeipakket voor deze maand toch zou moeten worden toegekend:

“Enkel § 1, 2 zou op de situatie van mijn zoon van toepassing kunnen zijn. Mijn zoon is zijn activiteit van stagiair advocaat gestart op 24 augustus 2021. In de maand augustus heeft hij dus welgeteld 5 werkdagen als zelfstandige gewerkt. Het lijkt mij dan ook dat hij binnen dit tijdsbestek geen tachtig uur gewerkt kan hebben.”

⁸² Beslissing nr. 2022/084 d.d. 16.09.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/099 d.d. 28.10.2022 van de Geschillencommissie.

Uit de toelichting bij de Bisnota aan de leden van de Vlaamse Regering d.d. 13 juli 2018 blijkt evenwel dat de bepalingen van artikel 29, § 1, eerste lid, 1° en 2° BVR Rechtgevend kind geen betrekking kunnen hebben op een activiteit als zelfstandige. Ongeacht het aantal uren dat als zelfstandige worden gepresteerd, vormt de activiteit als zelfstandige geen beletsel voor de toekenning van het Groeipakket in de hoedanigheid van student, tenzij het een activiteit als zelfstandige in hoofdberoep betreft. Ter herinnering (met eigen cursivering en onderlijning):

“Een van de voornaamste knelpunten in de huidige toepassing is het feit dat er onvoldoende afstemming is met de regelgeving inzake studentenarbeid. De verschillende toepassing waarbij voor het jobstudentenstatuut er een tewerkstelling van 475 uur per jaar wordt aanvaard, die soms tot problemen leidde voor de toepassing van de 240-uurnorm per kwartaal, wordt opgeheven. Zo kunnen ouders niet langer geconfronteerd worden met terugvordering wanneer hun kinderen wel in orde waren voor de RSZ – regelgeving, maar niet voor de kinderbijslagregelgeving, wat tot veel onbegrip leidt.

Er wordt evenwel geen onbeperkte arbeid toegelaten naast deze jobstudentenarbeid, scholieren en studenten moeten immers voldoende tijd aan hun studie kunnen besteden. De huidige 240-uurnorm per kwartaal, wordt hervormd tot en 80-uur norm per maand. Dit komt tegemoet aan de huidige problematiek die vele ouders bij het afstuderen van hun kinderen ondervinden. Zo zal een afgestudeerd kind, dat in augustus bv. een vakantiejob doet, en vanaf september voltijds begint te werken, zijn recht op kinderbijslag verliezen voor het volledige kwartaal, dus van juli t.e.m. september. Dit betekent dus een terugvordering, ook voor de maand juli. Deze administratieve overlast voor ouders wordt weggewerkt en de situatie (en eventuele terugvordering) wordt maand per maand bekeken.

Daarnaast ondermijnen we ook het vrij initiatief niet en kunnen student-zelfstandigen, maar ook studenten die een bijberoep als zelfstandige hebben, toch nog recht hebben op gezinsbijslagen. Enkel de kinderen die zelfstandige in hoofdberoep zijn worden uitgesloten van de toepassing van de gezinsbijslagen.”

De Geschillencommissie meent dat er geen twijfel over bestaat dat de advocatuur een vrij beroep betreft. Hoewel de beginnende advocaat eerst een stage dient te lopen bij een stagemester, oefent de beginnende advocaat reeds het beroep uit en is hij als zodanig dan ook in principe als zelfstandige in hoofdberoep ingeschreven⁸³ en betreft deze stageperiode geen tewerkstelling als bedoeld in de bepalingen van artikel 29, § 1, eerste lid 2° BVR Rechtgevend kind.

Uit raadpleging van de officiële gegevens blijkt dat de jongere als zelfstandige in hoofdberoep was ingeschreven van 24 augustus 2020 tot 31 december 2021 en er in het kader van deze activiteit geen Dmfa-aangiftes kunnen worden teruggevonden.

De Geschillencommissie besluit dan ook dat verwerende partij in toepassing van de bepalingen van artikel 29, § 1, eerste lid, 3° BVR Rechtgevend kind terecht is overgegaan tot de terugvordering van het Groeipakket voor de maand augustus 2020. (...)”

⁸³ [Advocaat.be - Advocaat worden - stage - stageverplichtingen](#) of [Wat is een vrij beroep? – ikwilstarten \(acerta.be\)](#) ; zie ook artikel 142 Codex Deontologie voor advocaten.

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

Niettegenstaande de Geschillencommissie wat betreft het Groeipakket voor jongeren die een activiteit als zelfstandige (in hoofdberoep) uitoefenen, telkens oordeelde dat de uitbetalingsactor de regelgeving correct had toegepast, bleek uit de klachten toch een bepaalde onduidelijkheid bij de klagers over de toepasselijke regelgeving.

Het kan daarom wellicht nuttig zijn om op de websites over het Groeipakket en op de websites van de uitbetalingsactoren een uniform informatieblok op te nemen zodat er duidelijke, transparante informatie aangeboden wordt aan de jongeren in kwestie en hun ouders.

17. PLAATSING – MOEILIJKE OF INCORRECTE INFORMATIEDOORSTROMING

In het kader van een klacht over de betaling van het Groeipakket voor een kind dat geplaatst is in een instelling, stelde de Geschillencommissie vast dat de regelgeving weliswaar correct was toegepast, maar de onderlinge communicatie tussen de betrokken instanties leidde tot diverse herzieningen in het dossier, waarvan uiteindelijk de ouders de dupe waren.

De ouders formuleerden hun klacht als volgt:

*“Nu hebben wij een brief ontvangen dat wij meer dan 8000€ terug moeten aan het kinderbijslag wegens dat ... 1/3 van het kinderbijslag zou moeten ontvangen voor op een spaarboek, wij hebben daar niet voor getekend. Aangezien ... verblijft in een 5 dagen stelsel en 2 dagen per week thuis is en alle facturen zoals school/kledij/medische kosten voor ons is vinden wij dit onterecht dat er nu niets meer van kinderbijslag is en dat we zoveel moeten terug keren. Wij hebben sinds november al meer dan 1000€ betaald aan medische kosten.
Wij gaan hierbij ook niet akkoord met de beslissing, er is een miscommunicatie tussen het kinderbijslag en opgroeien (consulente) waar wij nu slachtoffer van zijn.
Ik hoop dan ook ten zeerste dat dit correct wordt onderzocht en opgelost want niemand helpt ons nu en niemand weet van iets en zomaar nog eens 3000€ ophoesten kunnen wij niet.”*

Het ingewikkelde feitenrelaas inzake de communicatie tussen de bevoegde instanties werd als volgt weergegeven door de uitbetalingsactor in de beslissing nr. 2022/066 d.d. 05.08.2022:

"(...) Op 17/01/2022 ontvangen we een mail van ... met de vraag naar de betaling van het Groeipakket voor ... die conform vonnis jeugdrechtbank geplaatst is in hun instelling, De mail bevat het vonnis van de Jeugdrechtbank in bijlage **(3)**.

Kort daarop, op 20/01/2022, ontvangen we volgende plaatsingsberichten **(4)**:

- de annulatie van het plaatsingsbericht van 5/11/2021 voor het ... met begindatum 21/04/2021 en einddatum 20/10/2021.

- De annulatie van het plaatsingsbericht van 5/11/2021 voor het ... met begindatum 20/04/2021 en einddatum 02/09/2022.

Gezien de tegenstrijdige plaatsingsberichten vraagt ... aan het Team Plaatsingen (Opgroeien) een correct overzicht te bezorgen van de plaatsingen van

De deskundige van team Plaatsingen (Opgroeien) bezorgt ons op 21/01/2022 een overzicht **(5)**. Ze vermeldt dat de datum einde plaatsing ... is aangepast naar 21/12/**2020** én dat het zwaartepunt vanaf 04/2021 bij ... ligt.

Daarop be vraagt de consulent de bewonersadministratie van ... over de plaatsingen van Per mail laat de bewonersadministratie op 25/01/2022 weten dat in tegenstelling tot wat Opgroeien beweert, ... in de periode 4/2021 tot 11/2021 niet in ... verbleef maar wel degelijk was geplaatst in ... **(6)**.

Vanaf 17/11/2021 verblijft ... gedurende 2 nachten per week in ... maar ook dan verblijft ze de overige tijd nog steeds in

De dienst Plaatsingen Opgroeien wordt daarop **nogmaals(!)** gevraagd naar de correcte gegevens in verband met de plaatsingen van ... gezien de **vele tegenstrijdigheden**.

Per mail van 1/2/2022 bevestigt deze dienst andermaal dat de enige plaatsing van ... in ... liep van 07/12/2020 tot 21/12/2020 **(7)**.

Op 22/02/2022 ontvangen we per mail een vraag van de bewonersadministratie van ... naar de uitbetaling van het Groeipakket voor In bijlage sturen ze ook het vonnis door van 31/01/2022 van de jeugdrechtbank waarbij ... niet langer in ... moet verblijven maar volledig toevertrouwd wordt aan ... **(8)**.

Op 30/03/2022 ontvangen we een kopie van het (niet eerder ontvangen) plaatsingsbericht van 27/01/2021 met plaatsing in het ... vanaf 07/12/2020 tot 21/12/2020 **(9)**.

Door de vele tegenstrijdige berichten, be vraagt de consulent op 31/03/2022 nog een laatste maal de bewonersadministratie van ... over het verblijf van ... in de instelling. De instelling bevestigt nogmaals dat ... pas in de instelling verblijft sedert 02/02/2022 **(11)**.

Op basis van de herhaaldelijk bevestigde gegevens van Opgroeien met name:

- de annulatie van alle plaatsingsberichten die spreken over plaatsingen in 2021,
- het overzicht van de plaatsingen van ... waaruit blijkt dat de laatste plaatsing eindigde in december 2020 (!)

èn op basis van de info verkregen van ... (verblijf pas vanaf 02/2022) kan de consulent alleen maar besluiten dat ... nooit geplaatst was in de periode van 01/05/2021 tot 31/12/2021.

Daarop heeft de consulent een (bij)betaling Groeipakket **(12)** gedaan aan de begunstigdenkern voor de periode 05/2021 tot 12/2021. Ook het Groeipakket over 1/2022 en 2/2022 wordt uitbetaald op 6/4/2022. De betrokkenen werden op de hoogte gebracht per brief.”

... werd van de uitgevoerde bijpassing/toekenning van het 2/3de van de gezinsbijslag in kennis gesteld per brief d.d. **31 maart 2022**. Op **1 april 2022** heeft de plaatsende overheid, Opgroeien regie, aan verwerende partij meegedeeld dat er tijdens de kwestieuze periode wel degelijk sprake was van een plaatsing in een instelling:

“Ik kom nog even terug op dit dossier na telefonisch contact met jullie dienst en nogmaals overleg met de consulente JRB.

De jongere was nog wel degelijk door onze dienst geplaatst over de periode 21/04/2021 tem 02/02/2022.

Dit werd echter bij het zoveelste nazicht verkeerd geregistreerd door de administratie.

Dit zal nu rechtgezet worden en u mag mij een terugvordering sturen voor de periode 01/2021 tem 04/2021.

Vanaf 03/2022 ligt het zwaartepunt van de plaatsing bij ..., zij worden door ons gevraagd om deze plaatsing aan jullie diensten te melden.

Aan vader hebben we gevraagd om het reeds gestorte bedrag van € 5000 aan kant te houden zodat jullie kunnen bekijken of er van dit bedrag dient teruggevorderd te worden.”

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie stelt vast dat de communicatie en informatiedoorstroming tussen de bevoegde instanties voor kinderen die geplaatst zijn, niet evident blijkt. Nochtans is het cruciaal dat de uitbetalingsactor over de nodige informatie beschikt om het Groeipakket voor het kind correct te kunnen beheren.

De Geschillencommissie durft te opereren voor een grotere bewustwording bij de diverse tussenkommende partijen over de belangrijke impact van de correcte registratie en accurate informatiedoorstroming voor een correcte uitbetaling, tevens om bijkomende werklust voor de uitbetalingsactor en ongenoegen bij de ouders te voorkomen.

18. TEWERKSTELLING OP DE EERSTE DAG VAN DE MAAND IN INTERNATIONALE CONTEXT

De Geschillencommissie werd ertoe geroepen zich uit te spreken over de klacht van een moeder, woonachtig in Frankrijk, die occasioneel werkt als werknemer voor een Vlaamse werkgever in Vlaanderen met onderworpenheid aan de Belgische sociale zekerheid via arbeidsovereenkomsten voor uitzendarbeid. Uit hoofde van die werkzaamheden kan zij een recht openen op aanvullende Vlaamse gezinsbijslagen. In haar klacht gaf de moeder aan dat zij recent een bericht kreeg van haar uitbetalingsactor dat zij enkel nog aanvullende Vlaamse gezinsbijslag zou ontvangen wanneer zij werkt op de eerste dag van de maand.

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/107 D.D. 25.11.2022 ALS VOLGT:

“(…) Tot voor de publicatie van de Toelichtingsnota werd volgens verwerende partij het bedrag van het recht op verschilbetaling toegekend voor elke maand waarin er in Vlaanderen prestaties werden gevonden, ongeacht of die zich voordeden op de eerste dag van de maand of niet. Deze nieuwe regel heeft een belangrijke impact op het recht voor de kinderen van verzoekster.

Aangezien er geen wijziging van bevoegdheid was tussen lidstaten, maar enkel een (mogelijk) aanvullend recht in Vlaanderen, was er volgens verwerende partij geen toepassing van de bepalingen van de (federale) Ministeriële omzendbrief nr. 613.

De verwerende partij bevestigt, dat als zij de Franse bedragen eerder had doorgekregen, er inderdaad een betaling uitgevoerd ging worden voor elke maand waarin er gewerkt was in Vlaanderen tot aan de laatst opgegeven maand. In principe worden deze bedragen halfjaarlijks opgevraagd.

De verwerende partij geeft verder in haar standpunt aan dat de Toelichtingsnota 22 van 26 april 2022 - Internationaal - Europese verordeningen | GPedia (groeipakket.be) de toepassing van de EU-verordeningen verduidelijkt binnen het Groeipakket. Verwerende partij leidt hieruit af dat deze principes gelden vanaf de inwerkingtreding van het Groeipakket op 1 januari 2019. Verwerende partij paste daarom de nieuwe bepalingen toe op alle betalingen binnen het Groeipakket die nog niet waren uitgevoerd op de datum van publicatie van de toelichtingsnota.

(…)

De verzoekster werkt occasioneel als werknemer voor een Vlaamse werkgever in Vlaanderen met onderworpenheid aan de Belgische sociale zekerheid via arbeidsovereenkomsten voor uitzendarbeid, wat mogelijk een recht opent op aanvullende Vlaamse gezinsbijslagen.

Aangezien men bij tewerkstellingen in het raam van een arbeidsovereenkomst voor uitzendarbeid meestal werkt met contracten van beperkte duur, wat eigen is aan deze sector, is het niet evident om telkens op de eerste dag van de maand een tewerkstelling uit te oefenen.⁸⁴

⁸⁴ Zie ook beslissing nr. 2021/032 d.d. 25 juni 2021 van de Geschillencommissie Groeipakket, zie www.gpedia.be.

Cf. info van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (Uitzendarbeid - Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (belgie.be) :

"(...) Bij uitzendarbeid wordt een uitzendkracht (werknemer) in dienst genomen door een uitzendbureau (werkgever) met de bedoeling om te worden uitgeleend aan een gebruikende onderneming (klant van het uitzendbureau) en daar tijdelijke arbeid te verrichten.

Twee zaken zijn dus kenmerkend voor uitzendarbeid :

- het gaat om de uitvoering van tijdelijke arbeid,*
- het gaat om een toegelaten vorm van terbeschikkingstelling van werknemers.*

(...)

Concreet geeft de verzoekster per e-mail d.d. 18 november 2022 aan het secretariaat ook aan dat haar tewerkstelling in België via ... (uitzendarbeid in de medische sector) zich meestal situeert tijdens de schoolvakanties of op feestdagen wat ook blijkt uit de beschikbare feitelijke gegevens (cf. "Ik werk enkel via intrimkantoor in België. Dit vind plaats meestal tijdens de school vakanties of feestdagen. Voor de rest van de dagen ben ik thuis zorg ik voor mijn kinderen.").

Daarenboven is de eerste dag van de maand niet noodzakelijk een werkdag, indien het een weekenddag of feestdag is. In de betrokken maanden oefende zij enige tewerkstelling uit, weliswaar niet vanaf de eerste dag van elke maand.

De rechten op Vlaamse gezinsbijslagen op basis van de Europese Verordening nr. 883/2004 worden toegekend binnen de Europese Economische Ruimte, rekening houdend met de voormelde principes opgenomen in de Toelichtingsnota 22 van 26 april 2022 van het VUTG.

De Toelichtingsnota 22 van 26 april 2022 van het VUTG, punt 3.5.3., sluit derhalve het recht op Vlaamse gezinsbijslagen bij samenloop van rechten met andere lidstaten uit, indien blijkt dat er geen tewerkstelling is op de eerste dag van een maand. Indien er geen tewerkstelling is van verzoekster in België op de eerste dag van de maand, kunnen er geen aanvullende Vlaamse gezinsbijslagen worden toegekend. Dit betreft het onderwerp van het geschil, omdat verzoekster gedurende de periode vanaf mei 2021 tot mei 2022 niet tewerkgesteld was in België op de eerste dag van de maand. Ze was echter wel tijdens deze periode tewerkgesteld op een andere dag in dezelfde maand en verzoekt dat er bijgevolg toch aanvullende Vlaamse gezinsbijslagen worden toegekend. De MO 613 van 2 februari 2011 kan in het concrete geval niet toegepast worden, omdat het niet gaat om een wijziging van bevoegdheid tussen lidstaten, maar enkel om een (mogelijk) aanvullend recht op Vlaamse gezinsbijslagen. Deze federale (niet expliciet opgeheven) administratieve richtlijnen zijn daarenboven achterhaald sinds 1 januari 2019, door de inwerkingtreding van het Groeipakket en van het voormelde samenwerkingsakkoord van 6 september 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap. Anderzijds moeten de Europese Verordeningen wel verder worden toegepast.

De Geschillencommissie wijst er hierbij ook op dat de richtlijnen slechts een administratieve interpretatie vormen om handvaten te bieden aan de dossierbeheerders binnen de kinderbijslagsector en in eerste instantie de tekst van de Europese Verordeningen en de ratio legis zoals blijkt uit de overwegingen in de Verordening dienen te primeren.

In acht genomen de tekst van de Europese Verordeningen die primeren op het nationale recht van de lidstaten, die een recht op gezinsbijslagen in een lidstaat doet ontstaan, ongeacht of er een tewerkstelling is op de eerste dag van een maand en zelfs bij samenloop met verschilbetaling, en om de rechten op gezinsbijslagen van werknemers niet te benadelen, lijkt het de Geschillencommissie moeilijk verdedigbaar dat voor verzoekster tijdens de tijdvakken van tewerkstelling die zich niet situeren op de eerste dag van een maand er geen aanvullend recht op Vlaamse gezinsbijslagen zou kunnen toegekend worden. Hierdoor zou eveneens het realiseren van de ratio legis van de Europese Verordeningen nr. 883/2004 van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels en nr. 987/2009 van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels onmogelijk gemaakt worden.

Daarenboven is er de toepassing van artikel 5, §1, 2de lid, van het Groeipakketdecreet, dat het ontstaan van het Vlaamse recht op gezinsbijslagen bepaalt, namelijk steeds vanaf de eerste dag van de maand.

In die zin meent de Geschillencommissie dat er in hoofde van de verzoekster tijdens de betrokken tijdvakken een mogelijk recht op aanvullende gezinsbijslagen kan toegekend worden tijdens de tijdvakken van tewerkstelling die zich niet situeren op de eerste dag van een maand. Aangezien men bij tewerkstellingen in het raam van een arbeidsovereenkomst voor uitzendarbeid meestal werkt met tijdelijke contracten, wat eigen is aan deze sector, is het niet evident om telkens op de eerste dag van de maand een tewerkstelling uit te oefenen. Daarenboven is de eerste dag van de maand niet noodzakelijk een werkdag, indien het een weekenddag of feestdag is. Er is enige tewerkstelling tijdens de betrokken maanden, weliswaar niet vanaf de eerste dag van elke maand. Het lijkt eveneens discriminatoir te zijn om verzoekster hierbij verschillend te behandelen ten opzichte van andere werknemers, die telkens op de eerste dag van een maand tewerkgesteld zijn en wel rechten kunnen doen ontstaan op aanvullende Vlaamse gezinsbijslagen.

Dit heeft tot gevolg dat de Vlaamse gezinsbijslagen in principe bij verschil zouden kunnen toegekend worden gedurende de betrokken periode.

Daarenboven moet opgemerkt worden:

- dat de datum van inwerkingtreding van de Toelichtingsnota 22 van 26 april 2022 niet duidelijk is en dat ook verwerende partij aangeeft in haar standpunt hoe zij de toelichtingsnota meent te moeten toepassen. Deze Toelichtingsnota zou volgens verwerende partij enerzijds van toepassing zijn vanaf de datum van publicatie en anderzijds vanaf de inwerkingtreding van het Groeipakket op 1 januari 2019. Verwerende partij past de nieuwe bepalingen toe op alle betalingen binnen het Groeipakket die nog niet waren uitgevoerd op de datum van publicatie van de Toelichtingsnota. Er werd in de Toelichtingsnota niet gepreciseerd of de betreffende maatregel zowel voor periodes in het verleden als voor de toekomst dient te worden toegepast, noch werd voorzien in overgangsmatregelen gelet op de belangrijke (negatieve) impact voor de rechten van de betrokken sociaal verzekerde ten overstaan van wat tot dan toe als gangbare praktijk door de uitbetalingsactoren werd gehanteerd sinds 1 januari 2019.*
- dat, wanneer de informatie uit Frankrijk voor de publicatie van de Toelichtingsnota 22 van 26 april 2022 eerder was verstrekt geweest, verzoekster toch mogelijk recht zou gehad hebben op de aanvullende Vlaamse toeslagen voor de betrokken periode, zoals ook blijkt uit de toelichting door de verwerende partij.*

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekster ontvankelijk en gegrond is, in die zin dat er recht is op de aanvullende Vlaamse gezinsbijslagen gedurende de periode vanaf mei 2021 tot mei 2022 ten laste van de verwerende partij, in

de mate dat er een tewerkstelling was in de betreffende maanden. De verzoekster mag niet benadeeld worden in de vaststelling van haar recht op aanvullende Vlaamse gezinsbijslagen door de laattijdige gegevensuitwisseling tussen Frankrijk en Vlaanderen. In die zin lijkt de Toelichtingsnota 22 van 26 april 2022 de Europese principes inzake samenloop en coördinatie binnen de Europese Unie te ondergraven. Tevens werd de uitwerking in de tijd van de administratieve onderrichtingen in de Toelichtingsnota 22 niet nader gepreciseerd. (...)"

Beleidsaanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie stelt vast dat er een belangrijke impact kan ontstaan door in internationale context een tewerkstelling op de eerste dag van de maand te vereisen voor de betaling van aanvullende Vlaamse gezinsbijslagen wanneer het gaat om specifieke vormen van tewerkstelling zoals uitzendarbeid.

De Geschillencommissie meent dat het aanbeveling verdient om de interpretatie van artikel 59 van de Europese Verordening VO 883/2004 in dergelijke tewerkstellingssituaties te verifiëren om mogelijks discriminatoire situaties naargelang het type tewerkstelling te vermijden.

19. AANBEVELINGEN VOOR DE VERFIJNING VAN DE ADMINISTRATIEVE ONDERRICHTINGEN

De Geschillencommissie wenst een aantal interessante zaken in de casuïstiek van de Geschillencommissie in 2022 naar voor te schuiven die de administratieve onderrichtingen voor de uitbetalingsactoren of de informatieverstrekking door de uitbetalingsactoren kunnen verrijken. In die zin vormt het een aanbeveling om zodoende de casuïstiek van de Geschillencommissie waar nuttig te integreren in de onderrichtingen en zo ook een uniforme toepassing binnen de sector mogelijk te maken.

19.1. Verlaten wezen

In het kader van een klacht die de Geschillencommissie behandelde, stelde zij vast dat er onduidelijkheid bleek te bestaan bij de klager over het bedrag dat hij maximaal mocht ontvangen als onderhoudsbijdrage

om nog als 'verlaten wees' te kunnen worden beschouwd en zodoende nog recht te kunnen hebben op de verhoogde wezenbijslag.⁸⁵

De verzoeker formuleerde zijn grieven als volgt:

"(...) is er een vonnis uitgesproken geweest door de familie- en jeugdrechtbank waarbij ik maandelijks een all-in bijdrage van 300 EUR verkrijg van mijn vader. Ik kreeg tot voor kort een verhoogde kinderbijslag (gewone kinderbijslag + verhoogde wezenbijslag) doordat mijn moeder overleden is in 2003. Nu heeft ... de beslissing gemaakt om geen verhoogde wezenbijslag meer uit te keren, vanwege mijn all-in maandelijks inkomen van mijn vader. Deze zou blijkbaar te hoog zijn. (...) Deze bijdrage is door de rechtbank beslist geweest, om ook mijn verhoogde wezenbijslag te kunnen behouden. Er is toen nagevraagd geweest bij FOD Financiën, wat het plafond was, om mijn verhoogde wezenbijslag te kunnen behouden. Dit was blijkbaar 368 EUR. En ook ... (uitbetalingsactor) heeft dit laten weten (...) Er gold een grens van 200 EUR voor niet-verlaten wezen, en de grens van 368 EUR gold voor verlaten wezen (...)"

Aanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie meent dat het aanbeveling verdient om een duidelijk informatieblok met de precieze (te indexerende) bedragen ter beschikking te stellen aan de uitbetalingsactor/via de website Groeipakket, zodat dit kan gebruikt worden op de websites en bij het antwoorden op vragen van de burger die zijn rechten wenst te kennen. In het bijzonder voor deze doelgroep van verlaten wezen is het zeer relevant dat er correcte informatie ter beschikking wordt gesteld.

⁸⁵ Cf. beslissing nr. 2022/090 d.d. 30.09.2022 van de Geschillencommissie. Zie ook toelichtingsnota nr. 20 d.d. 22.10.2021 van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket.

19.2. Doctoraat

De Geschillencommissie stelde vast dat er voor jongeren die een doctoraat doen niet steeds eenduidige informatie blijkt voorhanden te zijn waardoor er misverstanden kunnen ontstaan over het al dan niet recht op Groeipakket.

ZO BLEEK UIT DE VOLGENDE BESLISSING VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE, NR. 2022/056 D.D. 17.06.2022 ALS VOLGT:

"(...) Verzoeker benadrukt dat hij begin 2020 zelf het initiatief genomen heeft (toen het Groeipakket aan hem werd uitbetaald) om verwerende partij te verwittigen (waarschijnlijk telefonisch) dat hij een doctoraatsopleiding begonnen was in oktober 2019, en dat hij uitdrukkelijk gevraagd heeft of dat toch geen beletsel vormde voor het recht op Groeipakket. Hij beweert dat men hem verzekerde dat dit geen probleem was, en dat hij als schoolverlater nog 12 maanden recht had op het Groeipakket.

'(...) Aangezien dit hele gebeuren me vreemd in de oren klonk, heb ik kort nadien telefonisch contact opgenomen met ... (de uitbetalingsinstelling van mijn groeipakket) waarin zij mij bevestigden dat ik aangezien ik 0 euro moest invullen op mijn belastingbrief, ik nog steeds kindergeld ontvang en benadrukten zij dat ik weldegelijk recht heb op deze vergoeding en dit geld mocht houden. Zij verzekerden mij dat er later geen terugvordering zou volgen (wat nu uiteindelijk toch gebeurd is).

Het grootste deel is telefonisch verlopen maar ... bevestigde tevens nog eens per mail (stuk 1) dat ik wel degelijk geïnformeerd heb naar enerzijds mijn statuut, zijnde doctoraatsstudent en anderzijds het recht op Groeipakket. ... meldde mij in de mail van 13 maart 2020 het volgende: "Gezien u sinds begin academiejaar een doctoraatsverhandeling doet en niet voor 27 punten officieel bent ingeschreven, kan er enkel nog recht zijn gedurende 12 maanden als schoolverlater en dit vanaf 10/2019 tem 9/2020".(...)

Over de informatie verstrekt in die bewuste e-mail d.d. 13 maart 2020 lopen de meningen uiteen: verwerende partij en ook de Klachten- en bemiddelingsdienst van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket verwijzen naar de tewerkstellingsvoorwaarden die opgenomen zijn (nl. niet meer dan 80 uren werken per maand is toegelaten) '(...)De voorwaarden om recht te hebben als student of schoolverlater zijn als volgt:

Het recht op kinderbijslag/groeipakket wordt geschorst als het kind (leerling, student, schoolverlater etc.)

- Meer dan 80 uren per maand werkt (gewone sociale bijdragen - niet als student)*
- Zelfstandige is en bijdragen betaalt als zelfstandige in hoofdberoep*
- Een sociale uitkering ontvangt.'*

Gezien echter zijn repliek nog diezelfde dag op deze e-mail d.d. 13 maart 2020, lijkt verzoeker toch te twijfelen over de draagwijdte van de e-mail van verwerende partij: 'Bedankt voor je hulp. Dus tot september blijft het groeipakket gewoon doorlopen?'

In bijlage vind je het ingevulde document voor het overzetten van mijn rekeningnummer.(...)

De Geschillencommissie vindt dit een gemiste kans om deze verkeerde veronderstelling recht te zetten door duidelijke uitleg te verlenen aan verzoeker die een concrete vraag stelt in zijn concreet dossier, gezien de informatieverplichting op grond van de artikelen 79 en 80 Groeipakketdecreet.

(...) Het kan niet ontkend worden dat de nodige informatie over de toegelaten uurnorm opgenomen is in de e-mail van verwerende partij, maar anderzijds blijkt duidelijk dat verzoeker een verkeerde gevolgtrekking maakt uit de theorie en de wetsbepalingen die opgesomd werden. Bovendien wordt ook naar zijn rekeningnummer gevraagd, hieronder begrepen 'in voorkomend geval', waaruit verzoeker verondersteld heeft dat de bedragen, indien ze nog gestort zouden worden, zeker terecht verschuldigd waren...

Op vraag van het secretariaat van de Geschillencommissie bevestigde verwerende partij het volgende per e-mail d.d. 14 juni 2022:

'Ik heb nog eens expliciet nagevraagd bij de dossierbeheerder en gezien de uitleg die telefonisch en met de mail van 13/3/2020 15:38 gegeven werd, werd niet meer expliciet geantwoord op de reactie van ... (met zijn mail van 13/3/2020 15:52). Hieronder vindt u een afdruk van dit mailverkeer.

Wel werd op 29/6/2020 aan hem de brief STU02 gestuurd die nogmaals uitdrukkelijk vermeldt dat betrokkene ons moet verwittigen bij een tewerkstelling.'

Verwerende partij had op het einde van haar informatieve e-mail een duidelijk voorbehoud kunnen maken, zeker aangezien was meegedeeld dat het om een doctoraat ging en dus hoogstwaarschijnlijk de toegelaten uurnorm van 80 uren zou overschreden worden aangezien een doctoraat doorgaans een voltijdse tewerkstelling betreft.

Door de informatie die (minstens) reeds in maart 2020 beschikbaar was en waaruit bleek dat het om een doctoraatsbursaal ging, kon men weten dat dit eigenlijk om een tewerkstelling van meer dan 80 uren per maand ging (ook al was er nog geen concreet bewijs in het dossier van een tewerkstelling), dus m.a.w. dat er geen recht zou kunnen zijn in de hoedanigheid van schoolverlater. Een doctoraat vraagt een voltijdse en langdurige inspanning en kan meestal niet deeltijds worden uitgevoerd. (Dit wordt ook bevestigd in de beslissing van de Geschillencommissie nr. 2022/032 d.d. 8 april 2022). (...)”

Aanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie meent dat het aanbeveling verdient om een duidelijk informatieblok met precieze en eenduidige informatie te verstrekken, waarbij verduidelijkt wordt dat er in het merendeel van de gevallen geen recht op Groeipakket meer kan zijn ingeval van een doctoraat aangezien dit stevast zal gaan om een voltijdse tewerkstelling (en de toegelaten uurnorm van 80 uren per maand voor het Groeipakket dus zal overschreden worden). Dit kan discussies en misverstanden tussen de uitbetalingsactor en de rechtszoekende burger vermijden.

19.3. Temporele uitwerking afstammingsrecht

De Geschillencommissie diende zich ook uit te spreken over de uitwerking in de tijd van een retroactieve vaststelling van het vaderschap (na een betwisting van het vaderschap binnen het huwelijk): de Geschillencommissie stelde vast dat voor een kind geboren tijdens het huwelijk waarvoor na betwisting van het vaderschap van de echtgenoot, de afstamming ten aanzien van de biologische vader bij vonnis komt vast te staan, het onderzoek van de sociale toeslag dient te gebeuren in het gezin van de biologische ouders (en niet t.a.v. de moeder en haar ex-huwelijkspartner).

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/009 D.D. 28.01.2022 ALS VOLGT:

“(…) De vaderlijke afstammingsband van het kind werd oorspronkelijk vastgesteld door de toepassing van de “vaderschapsregel” of het wettelijk vermoeden van vaderschap in hoofde van de echtgenoot conform artikel 315 oud B.W. nl. het kind is geboren (20/08/2019) tijdens het huwelijk of binnen de 300 dagen die volgen op de ontbinding (10/07/2019) of de nietigverklaring van het huwelijk.

Zoals hiervoor vermeld diende verzoekster een klacht in bij de Geschillencommissie tegen de terugvordering van de helft van de sociale toeslag voor met als reden dat haar ex-echtgenoot niet de juridische ouder van is; dit is vastgesteld bij vonnis. Op 30/11/2020 ontving verwerende partij dit vonnis waarbij als gevolg hiervan werd toegevoegd in het dossier met en verzoekster als begunstigden en dit vanaf 12/2020. Verwerende partij oordeelde dat dit vonnis qua impact op het groeipakket maar uitwerking kan hebben de maand na ontvangst van het vonnis (verwerende partij verwijst naar Toelichtingsnota 7 – Bijlage 1 van 15 mei 2019 – Overschakeling van bijslagtrekkende naar begunstigden).

Zie p. 6 van deze toelichtingsnota:

“Vonnissen die een wijziging van begunstigde met zich meebrengen, hebben uitwerking van de eerste dag van de maand na ontvangst”.

De voormelde toelichtingsnota maakt echter niet specifiek melding van vonnissen inzake betwisting vaderschap zodat enigszins vragen rijzen wat betreft de gelijkstelling van enerzijds vonnissen inzake echtscheiding / aanwijzing van begunstigden (waarnaar ook gerefereerd wordt in het Groeipakketdecreet) met anderzijds vonnissen inzake betwistingen van afstamming die zich buiten het Groeipakketdecreet situeren en waarbij het gaat om een type vonnis met een zeer specifiek karakter. De toelichtingsnota is gericht op vonnissen waarbij de aanduiding van begunstigde ingaat voor de toekomst terwijl vonnissen inzake de vaststelling van de afstamming van een kind per definitie teruggaan tot de datum van de geboorte van het kind.

Volgens de rechtsleer is er overigens een onderscheid tussen vonnissen met een constitutief karakter en vonnissen met een declaratief karakter. Declaratief is het vonnis waarbij een bepaalde rechtstoestand of verhouding wordt vastgesteld; constitutief is een vonnis dat een bepaalde rechtstoestand wijzigt of in het leven roept. Een echtscheidingsvonnis is constitutief van aard dus pas vanaf de datum van de overschrijving van het vonnis in de registers van de burgerlijke stand ben je definitief gescheiden ten overstaan van derden.

De gerechtelijke uitspraak inzake betwisting van vaderschap is echter declaratief van aard en werkt dus terug tot aan de geboorte of zelfs als dit relevant zou zijn, tot aan de verwekking van het kind. In die zin kan de stelling van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket inzake de tegenstelbaarheid ten aanzien van

derden niet verhinderen dat voor het Groeipakketdossier van rekening dient te worden gehouden met de gewijzigde afstamming van vaderszijde vanaf de geboorte van het kind

De afwijzing of gegrondverklaring van de vordering tot betwisting van het vaderschap geldt erga omnes. De beslissing kan aan eenieder worden tegengeworpen, ook aan personen die geen partij waren in het geding.

De gerechtelijke beslissing die de afstammingsband van een kind vaststelt, heeft uitwerking vanaf de dag dat zij in kracht van gewijsde is gegaan, en niet vanaf de dag van de overschrijving ervan. De overschrijving is een administratieve formaliteit die de openbaarheid van de beslissing tegenover derden verzekert.

Tenslotte kan ook opgemerkt worden i.v.m. de door verwerende partij ingeroepen “tegenstelbaarheid tegenover derden vanaf de datum van het vonnis ” dat, in de veronderstelling dat deze regel van toepassing zou zijn, deze in elk geval niet van openbare orde is. Men kan er afstand van doen, zoals wanneer bijvoorbeeld in voorliggende zaak de strikte toepassing van deze regel tot een niet beoogde of absurde situatie leidt waarbij iemand zijn recht op sociale toeslag gehalveerd ziet door een wettelijk vermoeden van vaderschap waaromtrent echter een rechterlijke beslissing bestaat die dit vermoeden ongedaan maakt met terugwerkende kracht tot de geboorte van het kind.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de Geschillencommissie niet bevoegd is (zie artikel 104, tweede lid Groeipakketdecreet) voor dossiers inzake aanwijzing van begunstigden; daarvoor is de familierechtbank bevoegd.

In de mate echter dat op basis van de beschikbare gegevens blijkt dat verzoekster en de heer als biologische (en dus ook juridische) ouders en dus begunstigden moeten aanzien worden voor het kind, dient overeenkomstig artikel 18, eerste lid Groeipakketdecreet voor het recht op de sociale toeslag rekening te worden gehouden met de gezamenlijke inkomsten van de begunstigden, als volgt:

“Het basisbedrag, vermeld in artikel 13, wordt voor het rechtgevende kind verhoogd met een maandelijkse sociale toeslag als de inkomsten van het gezin van de begunstigden bepaalde grenzen niet overschrijden.”

Er kan geen sprake zijn van een opsplitsing bij helften voor de sociale toeslag voor aangezien het eerste kind is van verzoekster en de en zij beiden als biologische (en juridische) ouders, de hoedanigheid van begunstigden hebben voor Een opsplitsing bij helften is enkel relevant voor de gezamenlijke kinderen van gescheiden ouders. (...)”

Aanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie meent dat de actuele administratieve onderrichtingen voor de uitbetalingsactoren (cf. toelichtingsnota 7 – bijlage 1 d.d. 15.05.2019) dienen te worden aangevuld wat betreft de temporele uitwerking van een afstammingsvonnis en het onderzoek van het Groeipakket.

19.4. Terugvordering van een onverschuldigde betaling via het burgerlijk recht

De Geschillencommissie stelde vast dat in bepaalde specifieke situaties de uitbetalingsactor zich naast de terugvorderingsmogelijkheden bepaald in het Groeipakketdecreet ook kan baseren op artikel 1376 BW om de onverschuldigde betaling waarop de ontvanger geen recht heeft, te laten terugstromen naar de sociale zekerheid.

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/052 D.D. 02.06.2022 ALS VOLGT:

“(…) De Geschillencommissie meent dat het in de voorliggende betwisting niet gaat over de vraag naar het onverschuldigd karakter van het Groeipakket dat betaald werd voor de zoon van verzoekster. Er lijkt tussen partijen namelijk geen betwisting te bestaan over het feit dat de zoon van verzoekster tijdens de betwiste periode de tewerkstellingsnorm voor het Groeipakket overschreed (als student / schoolverlater). De betwisting gaat over de afwikkeling van de terugstorting van het ontstane debet.

Aangezien er geen betwisting wordt gevoerd over het ontstane debet, stelt de Geschillencommissie vooreerst vast dat het onverschuldigd betaalde Groeipakket principieel dient te worden teruggevorderd opdat de gelden terugvloeiën naar de sociale zekerheid, cf. artikel 103, §1 Groeipakketdecreet: (…)

De verwerende partij stelt het debet te hebben teruggevorderd bij verzoekster aangezien zij bij de uitbetalingsactor gekend was als degene aan wie de betalingen dienden toe te komen. De verwerende partij stelt dat verzoekster er hen nooit over heeft geïnformeerd dat zij niet langer rekeninghouder was van het rekeningnummer dat bij verwerende partij gekend was. Verwerende partij meent dan ook steeds bevrijdend te hebben betaald op het gekende rekeningnummer en ook via de bank bleef dit doorlopen ook al was verzoekster geen titularis meer van de rekening zoals naderhand gebleken (cf. “Het dossier is ook op vandaag nog steeds een BTK-dossier op naam van … (cf. art 225 GPD + TN 7-bijlage 2-punt 1). Bijgevolg is mevrouw … de “ontvanger” van de gezinsbijslagen voor … (cf. TN 19-voetnoot 10) en dient de onverschuldigde toelage aan haar te worden teruggevorderd (cf. TN 19 punt 3.4 + TN 7 punt 2-voetnoot 3).

(…)

De verzoekster geeft aan dat zij geen rekeninghouder meer was van de rekening waarop het onverschuldigde Groeipakket werd gestort. Uit de beschikbare stukken blijkt dat zij niet langer bij de heer … … gedomicilieerd was vanaf 15.09.2020 (echtscheiding uitgesproken op 19.01.2021). In het kader van de vereffening van hun rekeningen brengt verzoekster een document van de bank bij, gedateerd op 05.10.2020, ondertekend door verzoekster en haar ex-echtgenoot, de heer … …, waaruit blijkt dat verzoekster werd geschrapd als medehouder en enkel de heer … nog houder is inzake de rekening …

Voormeld document is gedateerd op 05.10.2020 zodat er wellicht mag worden vanuit gegaan dat verzoekster op die dag het document ondertekende en vervolgens niet langer toegang had tot de rekening. Gegeven het feit dat uit de toelichting door verwerende partij blijkt dat het Groeipakket m.b.t. de maand september 2020, werd uitbetaald op 07.10.2020, kan volgens de Geschillencommissie worden aangenomen dat verzoekster er geen zicht meer op had dat deze betaling heeft plaatsgevonden. Gelet op het feit dat verzoekster niet ten gronde betwist dat haar zoon de tewerkstellingsnorm overschreed vanaf september 2020 en nergens blijkt dat zij haar uitbetalingsactor zou gevraagd hebben naar het Groeipakket vanaf september 2020 en evenmin een nieuw rekeningnummer heeft doorgegeven, meent de Geschillencommissie er te kunnen vanuit gaan dat de verzoekster meende niet langer recht te hebben op

het Groeipakket voor haar zoon (uit de beschikbare stukken blijkt overigens dat de zoon van verzoekster voltijds was tewerkgesteld vanaf 15.09.2020).

Dit blijkt ook als dusdanig uit de bijkomende informatie die de verzoekster per e-mail d.d. 30.05.2022 verstrekte op vraag van het secretariaat van de Geschillencommissie per e-mail d.d. 23.05.2022:

(...)

Principieel rust inderdaad op verzoekster een informatieverplichting ten aanzien van de uitbetalingsactor, maar in de gegeven omstandigheden kan worden aangenomen dat het voor verzoekster geen nut meer had om die mededeling te doen aangezien zij geen betalingen meer verwachtte, cf. artikel 9/1 BVR Rechten en plichten begunstigden⁸⁶:

Verzoekster geeft aan dat zij zelf haar ex-echtgenoot heeft aangemaand om het onverschuldigde Groeipakket dat hij op zijn rekening heeft ontvangen, terug te storten maar haar ex-echtgenoot is niet ingegaan op haar vraag. Verzoekster heeft tevens diverse malen de contactgegevens van haar ex-echtgenoot doorgegeven aan de verwerende partij met de vraag om rechtstreeks bij hem terug te vorderen, aangezien hij de bedragen op de rekening heeft ontvangen en er enige rekeninghouder van is.

De verwerende partij geeft aan niet te kunnen ingaan op de vraag van verzoekster om het onverschuldigde Groeipakket terug te vorderen bij de ex-echtgenoot van verzoekster. Verwerende partij steunt zich hiervoor op de administratieve onderrichtingen van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket in de Toelichtingsnota nr. 19 (versie 26.10.2021), punt 3.4. ("Onverschuldigde betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden teruggevorderd bij de personen die deze toelagen ontvangen hebben. Deze personen worden als ontvanger gedefinieerd."; voetnoot 10: "Ontvanger(s): de persoon die beslist of meebeslist op welke rekening de toelage(n) in het kader van het gezinsbeleid wordt/worden gestort. Wanneer we te maken hebben met een bijslagtrekkende kern, zal de bijslagtrekkende de ontvanger zijn.") en de Toelichtingsnota nr. 7 d.d. 18.4.2019, punt 2, voetnoot 3 ("De ontvanger(s) zijn ook de personen van wie de onverschuldigde betaalde gezinstoelagen worden teruggevorderd.").

De Geschillencommissie meent dat op basis van het door verzoekster bijgebrachte document van de bank dient te worden aangenomen dat verzoekster vanaf 05.10.2020 geen toegang meer had tot de rekening waarop op 07.10.2020 de kinderbijslag voor de maand september werd gestort, en vervolgens ook geen zicht meer had op de daaropvolgende betalingen van het Groeipakket die naderhand onverschuldigd bleken te zijn gestort. Verzoekster heeft derhalve het onverschuldigde Groeipakket nooit effectief ontvangen. In die zin meent de Geschillencommissie dat de situatie van verzoekster niet strookt met de administratieve onderrichtingen waarbij de situatie beoogd wordt waarin de onverschuldigde betaalde gezinstoelagen dienen te worden teruggevorderd van de persoon die deze toelagen ontvangen heeft.

Bij toepassing van de algemene principes van het burgerlijk recht meent de Geschillencommissie dat artikel 1376 Burgerlijk Wetboek de nodige rechtsgrond verschaft aan de verwerende partij om het onverschuldigde Groeipakket dat verkeerdelijk terecht gekomen is bij de ex-echtgenoot van verzoekster, van hem terug te vorderen:

cf. Artikel 1376 BW: "Hij die bij vergissing of met zijn weten iets ontvangen heeft dat hem niet

⁸⁶ Besluit d.d. 13 juli 2018 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigden in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid, BS 07.09.2018.

verschuldigd was, is verplicht het terug te geven aan degene van wie hij het ontvangen heeft zonder dat het verschuldigd was.”.

In de mate dat de betalingen steeds verder gebeurden op de rekening waarvan de ex-echtgenoot van verzoekster, enige rekeninghouder was, en de betalingen onverschuldigd blijken, is de ex-echtgenoot van verzoekster ertoe gehouden deze terug te storten aangezien het gaat om gelden uit de sociale zekerheid die hem niet toekomen.

(...)

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekster ontvankelijk en gegrond is in die zin dat verzoekster er niet toe kan gehouden zijn om de onverschuldigd betaalde gezinstoelagen terug te storten aan verwerende partij; verwerende partij dient de onverschuldigde gezinstoelagen op grond van artikel 1376 Burgerlijk Wetboek terug te vorderen bij de ex-echtgenoot van verzoekster die de betrokken bedragen als enige rekeninghouder heeft ontvangen.”

Aanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie meent dat het aanbeveling verdient om aan de hand van een illustratief voorbeeld zoals de casus die werd behandeld door de Geschillencommissie, de administratieve onderrichtingen (cf. toelichtingsnota 19 van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket) aan te vullen met de terugvorderingsmogelijkheid op basis van het burgerlijk recht in artikel 1376 BW.

19.5. Beslissing over de al dan niet berusting door de uitbetalingsactor inzake een vonnis van de arbeidsrechtbank

In het kader van de behandeling van een klacht over feitelijke gezinsvorming diende de Geschillencommissie vast te stellen dat de uitbetalingsactor had berust in het vonnis van de arbeidsrechtbank voor de periode van vermeende feitelijke gezinsvorming vóór 01.01.2019 zodat de Geschillencommissie voor de periode vanaf 01.01.2019 die dezelfde vermeende feitelijke gezinsvorming betrof, in zekere zin rekening diende te houden met het vonnis van de arbeidsrechtbank, gelet op de berusting, hoewel zij meende dat er argumenten waren geweest voor de uitbetalingsactor om hoger beroep aan te tekenen tegen het vonnis van de arbeidsrechtbank.

Aanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie meent dat er actueel geen precieze administratieve onderrichtingen lijken te bestaan volgens welke een uitbetalingsactor zich richt tot de

aangewezen instanties binnen de sector zoals het Agentschap Uitbetaling Groeipakket/het agentschap Opgroeien inzake het al dan niet berusten in een vonnis van de arbeidsrechtbank. De Geschillencommissie meent dat dit aanbeveling kan verdienen zodat een bepaalde uniformiteit in de rechtspraak binnen de sector kan nagestreefd worden.

19.6. Tewerkstelling in het onderwijs

De Geschillencommissie stelde vast dat voor tewerkstellingen in het onderwijs bepaalde administratieve onderrichtingen van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket bestaan maar in de praktijk binnen de sector werd besloten tot een gewijzigde toepassing.

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/052 D.D. 02.06.2022 ALS VOLGT:

“(…) Gezien het om doorlopende tewerkstellingen gaat die het hele vierde kwartaal van 2021 omspannen, kan het aantal aangegeven uren tewerkstelling per maand niet uit de DmfA worden afgelezen. De centrale groeipakketapplicatie (cgpa) verdeelt dan het totaal aantal aangegeven uren per kwartaal over elke maand van dat kwartaal afgewogen ten opzichte van het aantal kalenderdagen van de desbetreffende maand, zodat het volgende aantal uren wordt bekomen:

- Voor oktober 2021: 87,18 (258,72/92*31 kalenderdagen)*
- Voor november 2021: 84,37 (258,72/92*30 kalenderdagen)*
- Voor december 2021: 87,18 (258,72/92*31 kalenderdagen)*

Naar aanleiding van de ontvangst van voormelde terugvorderingsbeslissing d.d. 4 mei 2022 betreffende de maand september 2022, heeft verzoekster verwerende partij telefonisch gecontacteerd. Op 17 mei 2022 heeft verwerende partij verwijzend naar dit telefonisch onderhoud aan verzoekster meegedeeld dat:

“Bij een tewerkstelling in het onderwijs, worden de uren in de DMFA als werkelijk gepresteerde uren beschouwd. De DMFA van een tewerkstelling in het onderwijs kan niet meer worden weerlegd door loonbrieven en uurroosters. (beslissing van de Inhoudelijke Werkgroep dd 05/05/2022)” en

“De terugvordering van de betaling van de maand september 2021 van de kinderbijslag van ... van 126,45 euro kan niet ongedaan worden gemaakt. Bijkomend worden de maanden oktober, november en december 2021 ook teruggevraagd, u ontvangt een brief hierover.”

De aangekondigde terugvordering voor de maanden oktober 2021 tot en met december 2021 werd bij beslissing d.d. 25 mei 2022 aan verzoekster betekend, uiteraard met weglating van de vermelding dat de beslissing nog kon worden weerlegd met de nodige bewijsstukken.

Verzoekster gaat echter niet akkoord met het feit dat de beslissing van de Inhoudelijke Werkgroep d.d. 05/05/2022 wordt toegepast met ‘terugwerkende kracht’, in de zin dat deze wijziging ook op de controle van het recht op Groeipakket voor een periode voorafgaand aan 5 mei 2022 betrekking zou hebben.

Verzoekster legt bij voorliggend verzoek d.d. 1 augustus 2022 volgende stukken voor:

1. Een attest met een overzicht van het aantal door ... gegeven lesuren aan ... voor de periode van 1 september 2021 tot en met 31 januari 2022, gevalideerd door de personeelsdirecteur, waarbij volgend aantal lesuren per maand worden vermeld:

- September 2021: 59 lesuren
- Oktober 2021: 62 lesuren
- November 2021: 46 lesuren
- December 2021: 34 lesuren
- Januari 2022: 45 lesuren

Dit attest is aangevuld met een print van de agenda van de jongere ..., met een gedetailleerd overzicht van de voormelde lesuren en waaruit blijkt dat een lesuur, zoals doorgaans in het secundair onderwijs 50 minuten bedraagt. Bijgevolg zouden er conform dit attest volgend aantal uren zijn gepresteerd:

September 2021: 49 uren en 10 minuten

Oktober 2021: 51 uren en 40 minuten

November 2021: 38 uren en 20 minuten

December 2021: 28 uren en 20 minuten

Januari 2022: 37 uren en 30 minuten

Voor de kwestieuze periode zouden er conform dit attest derhalve voor de maand september 49 uren en 10 minuten en voor het vierde kwartaal van 2021 in totaal 118 uren en 20 minuten aan deze school zijn gepresteerd.

2. Een niet ondertekend attest van ... waarbij wordt verklaard dat ... er een opdracht had naar rato van 20% van 1 september 2021 tot 31 januari 2022, waarbij werd verduidelijkt: "Dit zijn 4,5 lesuren per week gedurende 10 lesweken of 45 lesuren over 5 maanden".

Verzoekster wijst er in haar verzoek d.d. 1 januari 2022 op dat "We konden onmogelijk rekening houden met de aanpassing van de berekening van het aantal uren in het onderwijs in de maanden september - januari als de beslissing van de herziening pas in mei genomen en doorgevoerd wordt."

(...) Uit het standpunt van verwerende partij d.d. 12 augustus 2022 blijkt dat er voor het voorafgaande schooljaar 2020-2021 om dezelfde reden het Groeipakket voor het tweede kwartaal van 2021 (derhalve van april tot en met juni 2021) van verzoekster werd teruggevorderd, maar deze terugvordering op basis van de door verzoekster geleverde bewijsstukken werd geannuleerd in toepassing van de administratieve richtlijnen van de bijlage 1 bij de Toelichtingsnota nr. 14:

"Op basis van die automatische opgave werd een debet opgemaakt voor de maanden 4/21 t/m 6/21 maar door het afleveren van loonfiches en weekagenda's/uurroosters van de werkgever(s) van ... (ontvangen op 22/12/21) werd aangetoond dat minder dan 80u/maand gewerkt werd, waardoor dit debet geannuleerd werd.

Cfr bijlage 1 toelichtingsnota 14 punt 3:

De begunstigden kunnen aan de hand van bewijsstukken aantonen dat er voor 1 of meerdere maanden van het betrokken kwartaal toch recht is op gezinsbijslagen, bijvoorbeeld omdat het aantal gepresteerde uren voor 1 of meerdere maanden onder de 80-urennorm ligt."

De Geschillencommissie meent dat dan ook dient te worden aangenomen dat verzoekster en haar zoon,, voor de aanvang van het school- of academiejaar 2021-2022 goed op de hoogte waren van de 80-urennorm, uit ervaring konden beseffen dat er zich mogelijks een discrepantie kon voordoen tussen de DmfA en/of de verdeling van de in de DmfA aangegeven uren over de maanden van een gegeven kwartaal enerzijds en de werkelijk gepresteerde lesuren anderzijds, maar tevens dat zij op dat ogenblik redelijkerwijs in de veronderstelling verkeerden dat een eventueel daaruit volgende terugvordering steeds kon worden gecorrigeerd en geannuleerd indien ander bewijs werd geleverd van het aantal gegeven lesuren.

Het is derhalve aannemelijk dat de jongere bij het aanvaarden van mogelijke opdrachten in het onderwijs, in de veronderstelling verkeerde dat deze tewerkstellingen niet tot een verlies van het recht op het Groeipakket zouden leiden zolang hij niet meer dan 80 uren per maand les zou geven.

Gezien de beslissing van de Inhoudelijke Groep ruim later werd genomen, nl. op 5 mei 2022, konden verzoekster en de jongere bij aanvang van het school- of academiejaar uiteraard onmogelijk van deze wijziging op de hoogte zijn, zodat de jongere niet in de mogelijkheid was om met deze wijziging rekening te houden bij het aanvaarden van tewerkstellingen in het onderwijs en desgevallend veiligheidshalve minder uren te aanvaarden.

Verzoekster werd van deze gewijzigde administratieve praktijk wel in kennis gesteld bij e-mail van 17 mei 2022 van verwerende partij.

De Geschillencommissie stelt vast dat een toepassing van de beslissing van de Inhoudelijke Groep d.d. 5 mei 2022 om geen rekening meer te houden met bewijsstukken voor tewerkstellingen in het onderwijs, bij de controle van het aantal gepresteerde uren met ingang van het laatste kwartaal 2021, in casu de rechtszekerheid op een niet toelaatbare wijze schendt door de administratieve werkwijze net voor het einde van het schooljaar met onmiddellijke ingang en met ingang van het laatste kwartaal 2021 op te leggen aan het betrokken gezin.

Meer fundamenteel rijst de vraag hoe in het licht van de vaststelling van de Inhoudelijke Groep dat de opvolging van de gepresteerde uren in het kader van de 80u./maand norm zeer complex is aan de hand van bewijsstukken zich kan verhouden tot de beschikbare DmfA-gegevens per kwartaal, daarbij rekening houdende met de achterliggende gedachte van de evolutie binnen de kinderbijlagsector qua gegevensvergaring. Bij die gegevensvergaring werd steeds beoogd om de nodige gegevens maximaal in te zamelen via elektronische bewijsmiddelen, tenzij dit gegeven niet elektronisch beschikbaar is; in dat laatste geval dienen de nodige gegevens bij de burger te worden opgevraagd. De Geschillencommissie stelt hierbij vast dat de kwartaalgegevens van de DmfA niet steeds optimaal zullen zijn bij het onderzoek van de maandelijkse 80-urennorm, terwijl de maandelijkse gegevens wel bij de burger raadpleegbaar zijn. Voorts stelt de Geschillencommissie vast dat de beslissing van de Inhoudelijke Groep lijkt te zijn ingegeven door de praktische complexiteit van de administratieve opvolging en als een tijdelijke oplossing lijkt te zijn naar voor geschoven in afwachting van een andere (regelgevende) oplossing. In afwachting van deze oplossing meent de Geschillencommissie dat de (op het kennisplatform www.gpedia.be) gepubliceerde toelichtingsnota nr. 14, bijlage 1, haar geldigheid behoudt aangezien deze onderrichting niet officieel werd gewijzigd en in de hiërarchie der rechtsnormen lijkt te moeten voorgaan op een interne beslissing van een werkgroep die vooralsnog geen verder officieel vervolg heeft gekregen.

De Geschillencommissie verwijst hierbij naar de principes van de gegevensvergaring binnen de kinderbijlagsector onder de Algemene Kinderbijlagwet: omzendbrief CO nr. 1386 d.d. 9 februari 2018 van

FAMIFED 'Jaarlijkse evaluatie van de behoeften aan informatie met elektronische en papieren dragers: Actualisering van de richtlijnen in verband met controle door formulieren':(...)

Op basis van al het voorgaande besluit de Geschillencommissie dat er in casu voor de betwiste periode geen toepassing kan worden gemaakt van de beslissing van de Inhoudelijke groep d.d. 5 mei 2022 en door verzoekster voorgelegde bewijsstukken betreffende deze periode op dezelfde wijze dienen te worden behandeld als bij de herziening van de eerdere terugvordering van het Groeipakket voor het tweede kwartaal van 2021. (...)"

Aanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie stelde vast dat voor tewerkstellingen in het onderwijs in de praktijk wordt afgeweken van de toepasselijke administratieve onderrichtingen, en dit zonder aankondiging wordt toegepast in de concrete dossiers op basis van een beslissing van een interne werkgroep. De Geschillencommissie meent dat het met het oog op de transparantie naar de burger toe - zeker voor degenen die gewend waren aan een bepaalde administratieve praktijk (waarbij zij het tegenbewijs konden leveren aan de hand van gestaafde documenten) – aangewezen is dat de wetgeving en de administratieve onderrichtingen op elkaar afgestemd zijn, en dat er geen onderrichtingen op een lager rechtsniveau daaraan afbreuk kunnen doen, zeker niet wanneer dit nadelig uitdraait voor de burger zonder dat hierover gecommuniceerd werd en de gewijzigde regeling midden in het schooljaar wordt toegepast terwijl de tewerkstellingsregelingen al vastgelegd waren.

Los daarvan heeft de Geschillencommissie begrip voor de complexiteit van de bewijsvoering voor tewerkstellingen in het onderwijs gezien de specifieke tewerkstellingsbreuk en meent zij dat het nodige onderzoek dient te gebeuren waarna desgevallend aangepaste administratieve onderrichtingen kunnen worden verspreid.

19.7. Studies in het buitenland – Notie 'opgevoed worden of lessen volgen buiten België'

De Geschillencommissie toetste de notie 'opgevoed worden of lessen volgen buiten België' waarbij de ouders argumenteerden dat zij hun zoon die in het kader van de specifieke (Joodse) opvoeding studeert in New York, nog steeds opvoeden.

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/029 D.D. 25.03.2022 ALS VOLGT:

"(...) De raadsman van verzoekster argumenteert voorts als volgt in het kader van het

territorialiteitsbeginsel bepaald in artikel 8, §3, eerste lid Groeipakketdecreet (cf. §3. De gezinsbijslagen zijn niet verschuldigd voor de kinderen die worden opgevoed of lessen volgen buiten België.”):

“(…) De vraag die zich stelt of ... in het buitenland wordt opgevoed in het buitenland [sic] louter en omwille van het feit dat hij les volgt in het buitenland.

Het antwoord op deze vraag is zeer duidelijk neen, aangezien het volgens van de lessen in de Joodse school in New York, juist past in het kader van de Joodse opvoeding die cliënte aan haar kinderen geeft.

Alain Uyttenhove geeft een zeer goede uitleg hieromtrent:

“De vraag waar het kind wordt opgevoed wordt nogal vaak (onbewust) vereenzelvigd met zijn verblijfplaats, en niet zelden ten onrechte: voor kinderen die bij de ouders wonen gaan verblijfplaats en plaats van opvoeding samen. Maar verblijf en opvoeding vallen niet noodzakelijk samen. Hiervan getuigt het voorliggende arrest van het Hof van Cassatie: het is niet omdat een kind in het buitenland onderwijs volgt – en bijgevolg in het buitenland verblijft – dat het kind ook in het buitenland opgevoed wordt.

...

Opvoeden vormt het geheel van de verplichtingen vervat in artikel 203 van het Burgerlijk Wetboek, met name het verschaffen van levensonderhoud, opvoeding en een passende opleiding.

...

Zonder enige twijfel moet onder «alles geven wat het kind op moreel en intellectueel vlak nodig heeft» het bekostigen van hogere studies – ongeacht waar deze plaatsvinden - begrepen worden. Dit betekent dat een kind in het buitenland laten studeren losstaat van de vraag waar het kind wordt opgevoed, aangezien het voorzien in de mogelijkheid tot het volgen van studies precies deel uitmaakt van zijn opvoeding.

...

Er is meer nodig dan het loutere feit van het volgen van onderwijs in het buitenland om te besluiten dat het kind ook in het buitenland wordt opgevoed. Het van elkaar verwijderd zijn bemoeilijkt weliswaar sommige aspecten van de opvoeding, maar maakt opvoeding niet onmogelijk. Bovendien mag aangenomen worden dat het aandeel van de ouders in de opvoeding varieert in functie van de leeftijd van de kinderen: hoe ouder de kinderen, hoe meer de rol van de ouders in de opvoeding zal afnemen.

...

Opvoeden betekent onder meer het bekostigen van studies, ongeacht of deze nu in België of in het buitenland plaatsvinden. Een onderscheid maken tussen beide, is bovendien niet enkel tegen de geest van de wet, maar maakt mijns inziens evenzeer een verboden discriminatie uit”

(UYTTENHOVE, A., “Het recht op kinderbijslag ten behoeve van kinderen die in het buitenland onderwijs volgen. Enkele bemerkingen”, A.J.T. 1999-00, 8-10).

Dit is exact wat in casu gaande is.

Cliënte heeft besloten dat het voor de (Joodse) opvoeding van ... het beste is dat hij in deze specifieke (Joodse) school in New York les volgt.

Zij betaalt deze studies, die haar veel meer kosten dan hetgeen een school in België haar zou kosten.

Zij dient immers 808,33 USD per maand te betalen, te vermeerderen met de vliegtuigtickets die zijn moet betalen als ... tijdens de vakanties naar België komt.

Zij voedt haar zoon, die uiteraard nog altijd is ingeschreven in de ouderlijke woonst, aldus in België op, en zij heeft nog steeds recht op gezinsbijlage.

De beslissing dd. 27 juli 2021 dient om die redenen te worden vernietigd en er dient voor recht te worden gezegd dat wel degelijk recht heeft op gezinsbijslag.”

De Geschillencommissie stelt vast dat de Memorie van toelichting betreffende artikel 8, §3 Groeipakketdecreet verwijst naar rechtspraak van het Hof van Cassatie, met name het arrest d.d. 04.05.1998 van het Hof van Cassatie ("Het Hof van Cassatie heeft op 4 mei 1998 aan het begrip "een kind buiten het Koninkrijk opvoeden" een interpretatie gegeven, volgens dewelke het feit lessen te volgen in het buitenland niet noodzakelijk inhoudt dat het kind niet meer in België zou worden opgevoed.")

De Geschillencommissie meent dat de raadsman van verzoekster in zijn argumentatie tevens lijkt te verwijzen naar deze cassatierechtspraak.

De Geschillencommissie noteert hierbij dat de formulering van de voorloper van het huidige artikel 8, §3 Groeipakketdecreet, namelijk artikel 52 Algemene Kinderbijslagwet (van toepassing tot 31.12.2018) precies werd genuanceerd ingevolge voormelde rechtspraak van het Hof van Cassatie.

Immers werd bij artikel 17 van de wet d.d. 25.01.1999 houdende sociale bepalingen (BS 06.02.1999) het eerste lid van artikel 52 AKBW (dat aanvankelijk bepaalde: "De kinderbijslag is niet verschuldigd ten behoeve van de kinderen die buiten het Rijk worden opgevoed") vervangen door de volgende bepaling: "De kinderbijslag is niet verschuldigd ten behoeve van de kinderen die worden opgevoed of lessen volgen buiten het Koninkrijk".

Aangezien de formulering van het huidige artikel 8, §3 Groeipakketdecreet identiek is aan het artikel 52, eerste lid AKBW, meent de Geschillencommissie dat de decreetgever beoogd heeft om in de wetenschap van de rechtspraak van het Hof van Cassatie, zoals onder de Algemene Kinderbijslagwet, geen gezinsbijslag toe te kennen wanneer een kind hetzij wordt opgevoed in het buitenland hetzij wanneer het lessen volgt in het buitenland.

Die zienswijze blijkt ook uit de toelichting die ten tijde van de wetwijziging destijds aan de kinderbijslagfondsen werd gegeven in de omzendbrief CO nr. 1319 van de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers:

"Wijziging van artikel 52 GW, van toepassing vanaf 6 februari 1999 : in België opgevoede kinderen (art. 17 van de wet)

- Het nieuwe artikel 52, 1e lid GW bepaalt dat geen kinderbijslag uitgekeerd wordt voor kinderen die buiten België opgevoed worden of onderwijs volgen.

- Die precisering is aangebracht als verweer tegen de nieuwe rechtspraak van het Hof van Cassatie (arrest van 4 mei 1998) dat stelt dat van een kind dat buiten ons land onderwijs volgt toch kan aangenomen worden dat het nog door zijn ouders in België wordt opgevoed (in de ruime zin van het woord, dus omvattend het levensonderhoud, het toezicht, de opvoeding en de opleiding)."

Niettegenstaande de argumentatie van de raadsman van verzoekster dat zij haar zoon ... tijdens zijn studies in New York nog steeds opvoedt en de bewuste schoolkeuze behoort tot de (Joodse) opvoeding van haar zoon door verzoekster, dient de Geschillencommissie dan ook vast te stellen dat de toekenning van het Groeipakket in de voorliggende situatie uitgesloten is op grond van de weloverwogen wijze van formulering van artikel 8, §3, eerste lid Groeipakketdecreet gelet op het feit dat ... lessen volgde in het buitenland tijdens de betwiste periode.

(...)"

Aanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie meent dat zij in haar beslissing duidelijk de gangbare interpretatie sinds de Algemene Kinderbijslagwet van de notie 'opgevoed worden of lessen volgen buiten België' kon bevestigen in de lijn van de rechtspraak van het Hof van Cassatie.

De Geschillencommissie meent dat deze interpretatie voor alle duidelijkheid binnen de sector kan toegevoegd worden in de administratieve onderrichtingen.

19.8. Studiebeurs voor studenten in het buitenland

De Geschillencommissie verwijst verder naar een uitspraak van de Arbeidsrechtbank in het kader van een beroep tegen de beslissing nr. 2021/023 d.d. 07.05.2021 van de Geschillencommissie inzake een Belgische studente die studeerde buiten de Europese Unie.

Voor studies buiten de Europese Unie dient voor het recht op Groeipakket rekening te worden gehouden met de voorwaarde dat het Groeipakket niet kan verleend worden wanneer het kind lessen volgt in het buitenland, tenzij één van de algemene vrijstellingen van toepassing is.⁸⁷

DE ARBEIDSRECHTBANK TE GENT (AFDELING GENT) STELDE BIJ VONNIS D.D. 06.07.2022 DAT DE STUDIEBEURS IN KWESTIE VOLDEED VOOR EEN VRIJSTELLING VAN DE VOORWAARDE DAT HET KIND NIET MAG OPGEVOED WORDEN OF LESSEN VOLGEN IN HET BUITENLAND:

"(...) Uit het schoolattest afgeleverd door ... is echter gebleken dat ... voor de periode van augustus 2019 t/m mei 2021 studeerde in In dit geval dient er te worden gekeken naar artikel 8, §3 van het Groeipakketdecreet dat principieel stelt dat er voor ... in dat geval geen gezinsbijslagen verschuldigd zijn.

Mevrouw ... stelt echter dat de vrijstelling zoals bepaald in artikel 47, §14, 9° van het BVR Rechtgevend Kind van toepassing is, nl. omdat ... een studietoelage zou genieten om haar lessen buiten België te volgen, zouden er dan wel gezinsbijslagen verschuldigd zijn.

Het is aan mevrouw ... om aan te tonen dat deze vrijstellingsvoorwaarde van artikel 47, §1, 9° van het BVR Rechtgevend Kind van toepassing is op de situatie van

Zij verwijst in dit verband naar een Engelstalige verklaring d.d. 31.5.2021 van ... (...) waarin door ... wordt bevestigd dat ... voor de periode van 2019 tot 2020 dit Internationaal Baccalaureaatschap heeft gevolgd in ... en dat zij daarvoor van ... een studietoelage heeft ontvangen voor een bedrag van 10.103,00 EUR per jaar, waarbij men stelt dat in haar geval dit een studietoelage betrof van een totaal van 20.206,00 EUR.

(...)

⁸⁷ Artikel 8, §3 Groeipakketdecreet.

Verder meent Opgroeien Regie tevens dat er geen enkel bijkomend bewijs wordt bijgebracht inzake deze studiebeurs. Zo is het niet gekend of deze studiebeurs al dan niet bestemd is voor het dekken van studie-, verblijfs- en verplaatsingskosten in het kader van de buitenlandse studie. Zo is het evenmin gekend of deze studiebeurs daadwerkelijk werd gestort.

In de regelgeving wordt echter nergens bepaald dat de begunstigde van de gezinsbijslag dient aan te geven waarvoor de ontvangen studietoelage zou dienen. In zijn mailbericht d.d. 7.6.2021 aan ... verwijst de heer ... naar een link op de website van ..., waar de verscheidene studiebeurzen worden toegelicht. Alle mogelijke studiebeurzen omvatten sowieso een tussenkomst voor de studie zelf en dus niet louter voor bijvoorbeeld verplaatsingskosten.

De twijfel of dat de studiebeurs daadwerkelijk werd gestort had uiteraard kunnen worden vermelden doordat mevrouw ... een betalingsbewijs zou hebben bijgebracht als stuk. De Rechtbank acht het attest van ... echter wel degelijk geloofwaardig en waarachtig, waardoor het volstaat om aan te tonen dat er wel degelijk een studietoelage werd toegekend voor ...

Waar ... in haar besluiten stelt dat de Geschillencommissie zich alleen maar kon uitspreken over de eventuele vrijstelling van artikel 47, §1, 1° van het BVR Rechtgevend Kind is dit op zich correct, vermits de Geschillencommissie op dat moment niet beschikte over de informatie dat ... mogelijks een studietoelage zou hebben ontvangen.

De vrijstelling van artikel 47, §1, 9° van het BVR Rechtgevend Kind was toen nog niet ter sprake gekomen. Gelet echter op de volle rechtsmacht van deze Rechtbank en het volledige onderzoek naar de interne en externe wettigheid van de beslissing dat de Rechtbank moet voeren, dienen alle vrijstellingsituaties zoals voorzien in artikel 47, §1 van het BVR Rechtgevend Kind te worden onderzocht.

Dit betekent dat, niettegenstaande de Geschillencommissie aldus correct heeft gesteld dat de vrijstelling zoals voorzien in artikel 47, §1, 1° van het BVR Rechtgevend Kind niet van toepassing was, in casu de vrijstelling zoals voorzien in artikel 47, §1, 9° van het BVR Rechtgevend Kind wel degelijk van toepassing kan zijn.

Volledigheidshalve merkt de Rechtbank op dat er zich evenmin enig probleem stelt met de algemene voorwaarden voor de toepassing van de vrijstellingen, zoals voorzien in artikel 47, §2 van het BVR Rechtgevend Kind.

De Rechtbank komt dan ook tot het besluit dat de vrijstelling zoals voorzien in artikel 47, §1, 9° van het BVR Rechtgevend Kind wel degelijk van toepassing is op de situatie van ...

Dit betekent dan ook dat er wel degelijk een recht bestond op het groeipakket (nl. de gewone kinderbijslag).”

Aanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie meent dat het nuttig kan zijn voor de sector om de zienswijze van de arbeidsrechtbank wat betreft de studiebeurs als algemene vrijstelling voor het recht op Groeipakket voor studenten in het buitenland, mee te geven in de

*administratieve onderrichtingen voor de uitbetalingsactoren.
Het is immers de eerste maal onder het Groeipakket dat er een uitspraak van de arbeidsrechtbank is betreffende dit aspect. Het verstrekt nuttige handvaten aan de uitbetalingsactoren wanneer zij geconfronteerd worden met vragen van ouders wiens kind voornemens is om in het buitenland (buiten de EU) te gaan studeren.*

20. FORMULIEREN VOOR STUDENTEN IN HET BUITENLAND

De Geschillencommissie nam kennis van een klacht inzake de te vervullen formaliteiten voor studenten in het buitenland (in casu de VS).

Wanneer studies in het buitenland gevolgd worden, dient een formulier 'P7 INT' te worden ingevuld, om verder recht te kunnen hebben op gezinsbijslagen. In casu werd het formulier niet ingevuld terugbezorgd aan de uitbetalingsactor maar werden wel eigen certificaten van de Amerikaanse universiteit voorgelegd.

De uitbetalingsactor had daarom de betaling van het Groeipakket stopgezet. De ouders stelden dat zij geen andere bewijzen kon afleveren omdat de universiteit geen ander bewijs wil afleveren dan haar eigen certificaat maar hieruit toch blijkt dat het gaat om een stavingsstuk dat hun kind wel degelijk aan die bepaalde universiteit in de VS studeerde. De uitbetalingsactor meende dat de geboortedatum en verblijfplaats van de student nog ontbraken, waardoor de identiteit van de betrokken student en de geldigheid van de gevolgde studies niet voldoende bleken. De ouders verstrekten verder nog de studentenkaart, paspoort en het programma van de ceremonie van de diploma-uitreiking met vermelding van de naam van de student.

DE GESCHILLENCOMMISSIE BESLISTE IN HAAR BESLISSING NR. 2022/048 D.D. 20.05.2022 ALS VOLGT:

"(...) Er dient te worden nagegaan of de hogere studies in de Verenigde Staten, na het beëindigen van het onvoorwaardelijk recht voor ... en ... , voldoen om recht te blijven geven op gezinstoelagen in het kader van het Groeipakketdecreet. Hiertoe dient te worden onderzocht of de voorgelegde attesten, afgeleverd door de Amerikaanse universiteiten, beantwoorden aan de voorgeschreven reglementering (infra).

De bepalingen van artikel 8, § 1, 1° lid, 1° van het Groeipakketdecreet stellen dat: 'Een kind geeft recht op gezinsbijslagen als het zijn woonplaats heeft in het Nederlandse taalgebied. (...)'

*Conform de bepalingen van artikel 8, § 3 van het Groeipakketdecreet 'zijn de gezinsbijslagen niet verschuldigd voor de kinderen die worden opgevoed of lessen volgen buiten België.
De Vlaamse Regering kan algemene vrijstellingen van het vorige lid verlenen'.*

De Vlaamse Regering heeft een aantal algemene vrijstellingen op de toekenningsvoorwaarden van artikel 8, § 3, 1° lid van het Groeipakketdecreet verleend bij de bepalingen van de artikelen 47 t.e.m. 49 van het BVR Rechtgevend Kind van 5 oktober 2018.

Uit de samenlezing van de bepalingen van artikel 8, § 1, 1° lid, 1° en van artikel 8, § 3 van het Groeipakketdecreet blijkt dat een kind dat wordt opgevoed of lessen volgt buiten België, en derhalve niet gewoonlijk feitelijk in Vlaanderen kan verblijven, enkel rechtgevend kan zijn als het kind in Vlaanderen is gedomicilieerd én voldoet aan een algemene vrijstelling als verleend bij de bepalingen van de artikelen 47 t.e.m. 49 van het BVR Rechtgevend kind⁸⁸.

In toepassing van de bepalingen van artikel 47, § 1, 2° van het BVR Rechtgevend Kind wordt er een algemene vrijstelling van de toekenningsvoorwaarden voor gezinsbijslagen vermeld in artikel 8, §3, 1° lid van het Groeipakketdecreet verleend voor 'kinderen die hoger onderwijs volgen buiten België. Deze afwijking geldt voor de hele periode van het gevolgde onderwijs. De vakantieperiodes, vermeld in artikel 28 van dit besluit, maken deel uit van het academiejaar'.

(...)

Artikel 24 BVR Rechtgevend kind bepaalt onder welke voorwaarden gezinsbijslagen kunnen worden toegekend aan een jongere in de hoedanigheid van student:

'§1. Het kind dat ingeschreven is in een of meer instellingen voor hoger onderwijs binnen of buiten België om er een of meer vormen te doorlopen met in totaal minstens 27 studiepunten per academiejaar, is rechtgevend op gezinsbijslagen.

(...)

Als het kind een vorming volgt in een onderwijsinstelling voor hoger onderwijs buiten België waarvan het programma erkend is door de buitenlandse overheid of overeenstemt met een programma dat die overheid erkend heeft, worden de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, geacht voldaan te zijn.

(...)

Artikel 5 van het Ministerieel besluit van 20 oktober 2020 tot vaststelling van de procedure voor de verificatie van de winstgevende activiteit en de uitbetaling van sociale uitkeringen voor de studenten, schoolverlaters, het kind dat verbonden is door een leerovereenkomst en het kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte, bepaalt als volgt:

'Om het recht op gezinsbijslagen als vermeld in artikel 33, eerste en tweede lid, van het besluit van 5 oktober 2018, vast te stellen, stelt het agentschap een model van attest op voor het opvragen van de studiegegevens voor het rechtgevend kind die elektronisch niet beschikbaar zijn.

Het attest bevat al de volgende gegevens:

1. de voor- en achternaam en de geboortedatum van het kind;
2. de woonplaats van het kind;
3. de onderwijsinstelling;
4. de studie die het kind volgt;
5. het academiejaar;
6. de begin- en einddatum van de opleiding;

⁸⁸ Volledigheidshalve dient te worden opgemerkt dat de bepalingen van artikel 8, § 1, 1° lid, 1° en van artikel 8, § 3, 1° lid van het Groeipakketdecreet niet gelden wanneer het gaat om een verblijf in een land waar de Europese Verordeningen toepassing hebben of wanneer het land van verblijf van het kind een bilateraal akkoord heeft afgesloten met België waarin andersluidende bepalingen zijn opgenomen. Geen van beide mogelijkheden zijn in casu van toepassing.

7. de vakantieperiodes;
8. de aard en het type onderwijs dat het kind volgt;
9. het aantal lesuren dat het kind volgt;
10. het aantal studiepunten dat het kind opgenomen heeft;
11. de gevolgde stages;
12. de eindverhandelingen;
13. de toelagen of uitkeringen die het kind ontvangt.

Het agentschap kan praktische en technische richtlijnen vastleggen over de informatie die opgevraagd moet worden.'

Dit besluit is in werking getreden op 1 januari 2019.

(...)

Indien het kind een vorming volgt aan een erkende buitenlandse universiteit, wordt geacht te zijn voldaan aan de norm betreffende het vereiste aantal studiepunten, nl. 27 (art. 24, §1, vierde lid, BVR Rechtgevend kind).

Verwerende partij diende dan na te gaan of de universiteit erkend is op grond van de stukken die voorgelegd werden.

Uit de voorgelegde stukken blijkt :

"All courses offered by the University of Florida meet academic standards established by the University of Florida Faculty Senate, the State of Florida, the Southern Association of Colleges and Schools and the United States Department of Education".

De Geschillencommissie stelt vast dat tussen verzoekster en verwerende partij er geen betwisting meer over bestaat dat het afgeleverde attest aantoonde dat voor de kinderen van verzoekster voldaan is aan de voorwaarden voor de toekenning van het Groeipakket voor studenten in het buitenland zoals bepaald in artikel 24, §1, eerste lid BVR Rechtgevend kind ("Het kind dat ingeschreven is in een of meer instellingen voor hoger onderwijs binnen of buiten België om er een of meer vormen te doorlopen met in totaal minstens 27 studiepunten per academiejaar, is rechtgevend op gezinsbijslagen.") juncto artikel 24, §1, vierde lid BVR Rechtgevend kind ("Als het kind een vorming volgt in een onderwijsinstelling voor hoger onderwijs buiten België waarvan het programma erkend is door de buitenlandse overheid of overeenstemt met een programma dat die overheid erkend heeft, worden de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, geacht voldaan te zijn."). Immers, zo stelde de verwerende partij ten aanzien van de verzoekster als volgt: zie supra: "Inzake uw mail van 05/01/2021 kunnen wij ons vinden in uw stelling dat het afgeleverde attest in voldoende mate vermeldt dat de opleiding erkend is door de buitenlandse overheid of overeenstemt met een programma dat erkend is door die overheid. Ook volgen wij uw standpunt dat het vermelde programma voldoet aan de voorwaarde voorzien in bovengenoemd artikel 24, §1, alinea 1."

Verwerende partij houdt voor toepassing te moeten maken van het Ministerieel Besluit d.d. 20 oktober 2020 dat in artikel 5 de elementen voorschrijft die niet mogen ontbreken op het voorgelegde attest en weigert op die basis de toekenning van de gezinstoelagen. De Geschillencommissie meent echter dat in de mate dat in casu de jongere zich – zoals supra net aangestipt – zich bevindt in de situatie bepaald in artikel 24, §1, eerste en vierde lid BVR Rechtgevend kind er hier geen toepassing kan gemaakt worden van het MB aangezien de formaliteiten vermeld in artikel 5 enkel vereist zijn in de situatie bedoeld in artikel 33 BVR Rechtgevend kind (of zoals nader gesitueerd in de voormelde Bisnota aan de Vlaamse

regering inzake artikel 33 BVR Rechtgevend kind: ‘Dit artikel bepaalt de voorwaarden waaronder kinderen die hoger onderwijs volgen waarvan de modaliteiten niet worden uitgedrukt in studiepunten (privé-onderwijs), en kinderen die nog een geïntegreerde proef in het onderwijs voor de sociale promotie afwerken, recht hebben op gezinsbijslagen.’). Immers, artikel 5 bepaalt als volgt: “Om het recht op gezinsbijslagen als vermeld in artikel 33, eerste en tweede lid, van het besluit van 5 oktober 2018, vast te stellen, stelt het agentschap een model van attest op voor het opvragen van de studiegegevens voor het rechtgevend kind die elektronisch niet beschikbaar zijn. Het attest bevat al de volgende gegevens: (...)”

Het loutere gegeven dat de geboortedatum en verblijfplaats van de student ontbreken, mag dus niet als argument dienen om de gezinstoelagen te weigeren. Er werden immers voldoende officiële attesten van de universiteit voorgelegd waaruit de inschrijving van betrokken student kan blijken.

(...)

Om alle hierboven aangehaalde redenen stelt de Geschillencommissie vast dat de vordering van verzoekster ontvankelijk en gegrond is, aangezien beide kinderen van verzoekster gelet op hun studies aan een erkende buitenlandse universiteit voldoen aan de voorwaarden van artikel 24 Groeipakketdecreet, zodat er voor ... m.i.v. 1 januari 2019 en voor ... m.i.v. 1 januari 2020 verder recht is op gezinstoelagen. Verwerende partij heeft verkeerdelijk bij beiden het statuut van schoolverlater toegepast gedurende twaalf maanden. (...)”

Aanbeveling vanuit de Geschillencommissie

De Geschillencommissie wil er vanuit juridisch-technisch oogpunt op wijzen dat de voorwaarden bepaald in artikel 5 van het ‘MB d.d. 20.10.2020 tot vaststelling van de procedure voor de verificatie van de winstgevende activiteit en de uitbetaling van sociale uitkeringen voor de studenten, schoolverlaters, het kind dat verbonden is door een leerovereenkomst en het kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte’ inzake het voor te leggen attest, juridisch gekoppeld zijn aan artikel 33 BVR Rechtgevend Kind maar niet aan artikel 24 BVR Rechtgevend Kind; in de aanhef wordt weliswaar verwezen naar artikel 24 BVR Rechtgevend Kind, maar nadien volgen er geen bepalingen meer over. In die zin meent de Geschillencommissie dat op basis van de actuele opmaak van de regelgeving een officieel attest van de buitenlandse universiteit volstaat bij toepassing van artikel 24, tenzij hiertoe regelgevend anders wordt beslist.

DEEL V. OPVOLGING VANUIT VORIGE JAARVERSLAGEN

De Geschillencommissie stelt met tevredenheid vast dat er intussen regelgevend werd tegemoetgekomen aan een aantal aanbevelingen die de Geschillencommissie formuleerde in haar vorige jaarverslagen.

1. NIET-BEGELEIDE MINDERJARIGE VREEMDELINGEN (NBMV) JONGER DAN 12 JAAR – ATTEST VAN IMMATRICULATIE: WIJZIGING IN DE REGELGEVING

De Geschillencommissie ontvangt sinds 2021 diverse klachten over de niet-toekenning van het Groeipakket aan niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) jonger dan 12 jaar.

Voor kinderen die niet de Belgische nationaliteit hebben, is het om recht te hebben op het Groeipakket namelijk vereist dat het kind toegelaten of gemachtigd is om in België te verblijven of er zich te vestigen overeenkomstig de Vreemdelingenwet.⁸⁹ Er is evenwel een uitzondering voorzien voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen: wanneer zij in het bezit zijn van een attest van immatriculatie worden zij geacht te voldoen aan de voorwaarde van toegelaten of gemachtigd verblijf.⁹⁰

In de praktijk werd evenwel vastgesteld dat er voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen van jonger dan 12 jaar geen attest van immatriculatie werd afgeleverd.

Na onderzoek diende de Geschillencommissie vast te stellen dat de bij ministerieel besluit toegestane uitzondering voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, uitdrukkelijk verwijst naar een verblijfsdocument (attest van immatriculatie) en niet naar de inschrijving van het kind in enig register (al dan niet het wachtregister) noch naar enige procedure met het oog op het verkrijgen van een toelating of machtiging om in België te verblijven of er zich te vestigen, noch naar de stand van dergelijke procedure. Vermits een uitbetalingsactor zich aangaande de afgifte of verlenging van een attest van immatriculatie niet in de plaats kan stellen van de daartoe bevoegde administratieve instanties, diende de Geschillencommissie vervolgens te concluderen dat de ministeriële vrijstelling enkel kan worden verleend indien het verblijf van het kind voor de desbetreffende periode effectief door een attest van immatriculatie is gedekt.⁹¹

DEZE ZIENSWIJZE VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE WERD GECONFIRMEERD BIJ VONNIS D.D. 07.02.2022 VAN DE NEDERLANDSTALIGE ARBEIDSRECHTBANK TE BRUSSEL:

“(…) De rechtbank kan alleen maar vermoeden dat het op basis van deze Ministeriële Omzendbrieven van 16 oktober 2022 en 22 mei 2023 is dat besturen van steden en gemeenten geen attest van immatriculatie meer afleveren aan de vreemdeling van minder dan 12 jaar die een asielaanvraag heeft ingediend.

Uit de voorgaande analyse blijkt evenwel dat uit de Vreemdelingenwet en het KB van 8 oktober 1981 dat

⁸⁹ Artikel 8, §1, eerste lid, 1° Groeipakketdecreet.

⁹⁰ Artikel 2, vierde lid BVR Rechtgevend Kind; artikel 2 MB d.d. 13 maart 2019 houdende de nadere regels over de diverse hoedanigheden van het rechtgevende kind en betreffende de vrijstellingen van de toekenningsvoorwaarden voor de gezinsbijslagen, de startbedragen geboorte en adoptie en de universele participatietoelagen.

⁹¹ Zie beslissingen nrs. 2021/041 en 2021/042 d.d. 22.10.2021 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/004 d.d. 28.01.2022 (beroep zonder voorwerp verklaard bij vonnis d.d. 14.12.2022 van de Arbeidsrechtbank te Antwerpen, afdeling Antwerpen); beslissing nr. 2022/027 d.d. 25.03.2022 van de Geschillencommissie; beslissing nr. 2022/028 d.d. 25.03.2022 van de Geschillencommissie.

er uitvoering aan geeft, aan de vreemdeling die een asielaanvraag heeft ingediend een attest van immatriculatie moet afgeleverd worden en dit ongeacht de leeftijd van de vreemdeling. Er is ook geen bepaling in deze wet of dit KB die voorziet in een vrijstelling voor wat betreft het uitreiken van een attest van immatriculatie aan minderjarige asielzoekers van minder dan 12 jaar. Evenmin bevatten deze wet of dit KB een bepaling die voorziet dat voor wat betreft de vreemdeling die minder dan 12 jaar oud is het identiteitsbewijs waarvan sprake in het KB van 10 december 1996 het attest van immatriculatie vervangt. Het koninklijk besluit van 10 december 1996 waarnaar de beide omzendbrieven verwijzen, bepaalt ook niets in dat verband.

De rechtbank is dan ook van oordeel dat de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin door in het Ministerieel Besluit van 13 maart 2019 te voorzien dat de niet-begeleide minderjarige die op het grondgebied verblijft door middel van een attest van immatriculatie geacht wordt te voldoen aan de voorwaarde van toegelaten of gemachtigd verblijf, geen onterecht onderscheid invoert tussen niet-begeleide minderjarige asielzoekers van 12 jaar en ouder enerzijds en niet-begeleide minderjarige asielzoekers jonger dan 12 jaar anderzijds.

Het feit dat de besturen van steden en gemeenten naar aanleiding van een Ministeriële Omzendbrief een bepaalde lezing geven aan de Vreemdelingenwet en het KB van 8 oktober 1981 en dat zij ten gevolge daarvan geen attesten van immatriculatie wensen uit te reiken aan minderjarige asielzoekers jonger dan 12 jaar, betekent niet dat de regel die in art. 2, 2° van het Ministerieel Besluit van 13 maart 2019 voorzien is, ongrondwettig is.

Uit niets blijkt dat de eisende partij getracht heeft om een attest van immatriculatie te bekomen van de gemeente ... of dat zij de gemeente daarop gemotiveerd heeft aangesproken. Het enige wat de eisende partij bijbrengt, is een ongedateerde verklaring van een gemachtigd ambtenaar van de gemeente ... waarin gesteld wordt dat nooit een attest van immatriculatie wordt afgeleverd aan kinderen onder de 12 jaar.

Om deze redenen, die ook werden uiteengezet in het uitgebreide mondelinge advies van het Openbaar Ministerie op de zitting van 10 januari 2022, besluit de rechtbank dat de eisende partij zich ten onrechte beroept op de exceptie van ongrondwettigheid.

Het beroep van de eisende partij tegen de beslissing van de Geschillencommissie Groeipakket van 9 oktober 2020 is ongegrond. (...)"

De Geschillencommissie signaleert verder dat er beroep werd aangetekend tegen een beslissing van de Geschillencommissie⁹² in dezelfde zin bij de Arbeidsrechtbank te Antwerpen (afdeling Antwerpen), betreffende het recht op Groeipakket voor een kind (jonger dan 12 jaar) dat niet beschikte over een attest van immatriculatie en waardoor derhalve niet voldaan was aan de nationaliteitsvereiste van het Groeipakketdecreet. In het kader van het beroep bij de Arbeidsrechtbank heeft het agentschap Opgroeien (als verwerende partij) de betrokken uitbetalingsactor verzocht om het recht op het Groeipakket voor de betwiste periode opnieuw te onderzoeken in het licht van de gewijzigde ministeriële gelijkstelling. De Geschillencommissie stelde namelijk vast dat een belangrijke regelgevende wijziging werd doorgevoerd waardoor tegemoet gekomen wordt aan de klachten dat voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen

⁹² Beslissing nr. 2022/004 d.d. 28.01.2022 van de Geschillencommissie.

jonger dan 12 jaar doorgaans geen attest van immatriculatie wordt afgeleverd door de gemeente. De regelgevende wijziging houdt in dat geen attest van immatriculatie meer nodig is voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen maar een voogdijattest volstaat. Deze wijziging werd retroactief doorgevoerd tot 1 januari 2019.

ZODOENDE HEEFT DE ARBEIDSRECHTBANK BIJ VONNIS D.D. 14.12.2022 DE VORDERING ZONDER VOORWERP VERKLAARD AANGEZIEN DE UITBETALINGSACTOR ALSNOG HET RECHT OP GROEIPAKKET HEEFT KUNNEN VASTSTELLEN INGEVOLGE DE GEWIJZIGDE MINISTERIËLE VRUJSTELLING:

“(…) In een brief van 4 oktober 2022, toegekomen op de griffie op 5 oktober 2022, stelt het Agentschap Opgroeien Regie dat zij de uitbetalingsactor ... heeft gevraagd om het recht op het Groeipakket voor ... opnieuw te onderzoeken gelet op de gewijzigde gelijkstellingen ingevolge het ministerieel besluit van 31 maart 2022.

De uitbetalingsactor ... heeft intussen zijn beslissing van 19 juli 2021 herzien en heeft het recht van ... op het Groeipakket vastgesteld voor de periode van 1 augustus 2020 tot en met 30 april 2021. De in voorliggende procedure betwiste periode maakt hier deel van uit.

Het Agentschap Opgroeien Regie stelt verder in zijn hoger aangehaalde brief dat de achterstallige bijlagen omstreeks 20 september 2022 werden uitbetaald aan de eisende partijen en dat deze hiervan werden ingelicht met brief van 15 september 2022. Dit alles wordt door de eisende partijen niet op ernstige wijze tegengesproken.

Gelet hierop is de voorliggende procedure zonder voorwerp geworden. (...)”.

2. ERKENDE ONDERWIJSINSTELLING: WIJZIGING IN DE REGELGEVING

In het jaarverslag 2021 signaleerde de Geschillencommissie in het kader van het onderzoek van een klacht over de weigering van het Groeipakket aan een leerling van de Bais Rachel school te Antwerpen, te hebben vastgesteld dat er een gebrek aan definiëring en duiding is in (de Memorie van toelichting bij) het Groeipakketdecreet wat betreft de vereiste inzake de inschrijving in een onderwijsinstelling. De Geschillencommissie stelde toen vast dat de toepasselijke regelgeving er geen gewag van maakte dat het kind dient te zijn ingeschreven in een erkende onderwijsinstelling. Na beraadslaging oordeelde de Geschillencommissie dat het feit dat de school Bais Rachel niet erkend is door de Vlaamse overheid, op grond van de toepasselijke regelgeving op zich geen reden is om het Groeipakket niet toe te kennen.⁹³

Intussen werd uitdrukkelijk ingeschreven in de regelgeving dat het Groeipakket enkel kan verleend worden voor kinderen die lessen volgen in een onderwijsinstelling die door de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap of de Duitstalige Gemeenschap wordt georganiseerd, erkend of gesubsidieerd conform

⁹³ Beslissing nr. 2021/039 d.d. 08.10.2021 van de Geschillencommissie.

artikel 24 van de Grondwet⁹⁴ Er werd tevens een ministeriële delegatie toegevoegd zodat de minister kan bepalen welke lessen gelijkgesteld worden met lessen in voormelde georganiseerde, erkende of gesubsidieerde onderwijsinstellingen.⁹⁵

3. TOEWIJZING VAN DE SOCIALE TOESLAG VOOR MEERDERJARIGE KINDEREN: WIJZIGING IN DE REGELGEVING

In het jaarverslag 2021 signaleerde de Geschillencommissie nog de klacht van een vader die het er zeer moeilijk mee had dat er voor zijn meerderjarige kinderen door de uitbetalingsactor automatisch werd uitgegaan van gelijkmatig verdeelde huisvesting terwijl dit volgens de vader niet effectief het geval was. Hij kon hier echter geen vonnis over voorleggen omdat de wettelijke samenwoning met de moeder van de kinderen in der minne beëindigd werd. Toen de vader op vraag van de uitbetalingsactor naar een vonnis alsnog een gerechtelijke procedure opstartte, stelde de rechtbank geen uitspraak te kunnen doen over de al dan niet gelijkmatig verdeelde huisvesting omdat de kinderen reeds meerderjarig waren.⁹⁶

Intussen werd de regelgeving op dit punt aangepast zodat voor meerderjarige kinderen de huisvesting ook kan aangetoond worden aan de hand van een geregistreerde overeenkomst.⁹⁷

4. GUNSTIG BEHOUD VAN DE WEZENTOESLAG: WIJZIGING REGELGEVING

Reeds in het jaarverslag 2019 liet de Geschillencommissie opmerken dat in welbepaalde gezinssituaties, een gezin dat na het overlijden van een ouder van het kind vanaf 1 januari 2019 de wezentoeslag uit het Groeipakket ontvangt, toch minder ontvangt ten opzichte van de vastgeklikte bedragen op 31 december 2018.

Intussen werd de regelgeving op dit punt gewijzigd zodat voor kinderen geboren voor 1 januari 2019, die wees worden na 1 januari 2019, het bedrag van de gezinsbijslagen voor het overlijden van de ouder wordt behouden indien het bedrag dat de begunstigde ontvangt (vergelijking op niveau van begunstigdenkern) lager zou liggen ingevolge de inkanteling in het Groeipakket.⁹⁸

⁹⁴ Artikel 16, eerste lid BVR Rechtgevend kind; artikel 23, eerste lid, 1° BVR Rechtgevend kind.

⁹⁵ Artikel 16, eerste lid BVR Rechtgevend kind.

⁹⁶ Cf. beslissing nr. 2021/054 d.d. 17.12.2021 van de Geschillencommissie.

⁹⁷ Artikel 18, achtste lid Groeipakketdecreet.

⁹⁸ Cf. artikel 216 Groeipakketdecreet.

5. INHOUDELIJKE MOTIVERING VAN DE BESLISSINGEN VAN DE UITBETALINGSFACTOREN

Naast de formele vermelding van de beroepsmogelijkheden in de beslissingen van de uitbetalingsactoren dient een beslissing ook inhoudelijk voldoende te zijn gemotiveerd opdat het gezin inzicht zou hebben in de inhoudelijke grondslag van een weigeringsbeslissing of een beslissing tot toekenning van een verminderde toeslag.⁹⁹

In het jaarverslag 2021 stelde de Geschillencommissie bij het onderzoek van een aantal klachten vast dat de inhoudelijke motivering van de beslissingen van de uitbetalingsactoren soms zeer beknopt was. Zo waren de beslissingen van de uitbetalingsactoren over de vaststelling van samenwoning en feitelijke gezinsvorming die leidden tot de weigering of terugvordering van een sociale toeslag of schooltoeslag doorgaans karig gemotiveerd. Zo werd bijvoorbeeld weinig of geen duiding gegeven bij de oorsprong van de vaststelling van de frauduleuze samenwoning die wordt weerhouden door de uitbetalingsactor. Uit de verzoeken die de Geschillencommissie ontving, bleek ook vaak dat de betrokkene moeilijk kan omgaan met een summiere brief waarin domiciliefraude wordt vastgesteld zonder enige verdere uitleg. Zeker gelet op de omvang van de bedragen die soms teruggevorderd worden, is het begrijpelijk dat de betrokken gezinnen zich vragen stellen over de toedracht van de domiciliefraude en waarbij de beslissing van de uitbetalingsactor in feite en in rechte dient te zijn gemotiveerd. Het kan hierbij niet de bedoeling zijn dat de Geschillencommissie in haar beslissing over al dan niet feitelijke gezinsvorming de nodige elementen gemotiveerd stipuleert in haar beslissing.

De Geschillencommissie stelt intussen evenwel vast dat de recente beslissingen over feitelijke gezinsvorming en sociale fraude uitvoeriger gemotiveerd zijn. Wellicht heeft het recent ingerichte fraudeplatform bij het Agentschap Uitbetaling Groeipakket hiertoe positief bijgedragen.

Dit is ook gunstig voor de Geschillencommissie omdat op die manier kan vermeden worden dat de zittingsrol van de Geschillencommissie te veel belast wordt door geschillen die – hadden de gezinnen een uitgebreidere motivering gekregen – konden vermeden worden wanneer het gezin vooral de betwisting voert omdat ze geen duidelijk zicht heeft op de reden van de vaststelling van de feitelijke gezinsvorming.

⁹⁹ Cf. artikelen 88, 89 en 90 Groeipakketdecreet.

DEEL VI. ENKELE OPVALLENDE CONCLUSIES EN VASTSTELLINGEN

- ✓ Voor het vierde jaar op rij sinds de opstart van de Geschillencommissie [nam het aantal klachten over het Groeipakket bij de Geschillencommissie toe](#).

De Geschillencommissie meent dat het positief is dat gezinnen met klachten de weg naar de Geschillencommissie vinden om de al dan niet gegrondheid van hun klacht te laten onderzoeken.

Het is niet meteen duidelijk waarom het aantal klachten het afgelopen jaar opnieuw is gestegen maar er kan wel gewezen worden op een [aantal factoren die de stijging wellicht mee veroorzaken](#). Zo merkt de Geschillencommissie bij de klachten op dat een aantal burgers door de uitbetalingsactor werden doorverwezen naar de Geschillencommissie. Daarnaast heeft de Geschillencommissie kennis genomen van een aantal clusterproblematieken waarover meerdere burgers een klacht indienden en waarvoor intussen ook (deels) wetgevende initiatieven werden ondernomen om de problematiek te behartigen. De Geschillencommissie vervult hiermee ook een signaalfunctie omdat zij direct voeling heeft met bepaalde ongenoegens die kunnen leven bij de gezinnen over het Groeipakket.

- ✓ Het [beperkt aantal gerechtelijke procedures bij de arbeidsgerechten tegen beslissingen van de Geschillencommissie](#) duidt er volgens de Commissie op dat de beleidskeuze om het contentieus inzake het Groeipakket te hebben toevertrouwd aan een Geschillencommissie – voorafgaandelijk aan een eventuele procedure bij de arbeidsrechtbank – doelmatig is gebleken en eveneens een reëel kostenbesparend effect betekent voor zowel de burger als voor de overheid.
- ✓ Naast het inhoudelijke aspect is een [vaak gehoorde klacht tijdens de procedure voor de Geschillencommissie dat de burger tot dan geen gehoor vond](#), of dat de klacht weliswaar beantwoord werd maar de klager zich niet werkelijk gehoord voelde of geen antwoord kreeg op zijn fundamentele vraag of er niet wordt ingegaan op de grond van de zaak. De Geschillencommissie besteedt er bijzondere zorg aan om door uitgebreide informatieve beslissingen de volledige juridische argumentatie en de standpunten van beide partijen naast elkaar te zetten, en voldoende tijd te voorzien voor het horen van bezoekers en hen te woord te staan op de zitting, hetzij ter plaatse in Brussel hetzij via online deelname.
- ✓ De Geschillencommissie wordt geruggesteund door de medewerkers van het secretariaat die zorgen voor de dossiersamenstelling en het aanbrenge van alle nodige juridische elementen zodat de Geschillencommissie gefundeerde beslissingen kan nemen: [het secretariaatsteam diende in 2022 te worden versterkt](#) om de toename van het aantal geschillen te kunnen verwerken en de doorlooptijd te kunnen bewaken.
- ✓ Zoals de voorgaande jaren kan de Geschillencommissie rekenen op een positieve inzet en bereidheid vanuit de uitbetalingsactoren om de nodige feitelijke en juridische argumentatie van hun standpunt aan te brengen. De Geschillencommissie merkte het afgelopen jaar ook een [bereidheid op bij de uitbetalingsactoren om klachten die vatbaar zijn voor regularisatie snel op te volgen, zodat voor deze klachten niet meer de volledige procedure voor de Geschillencommissie moet worden doorlopen en de burger kan rekenen op een spontane regularisatie](#). Dit is uiteraard een positieve evolutie en impliceert ook dat de zittingsrol van de Geschillencommissie kan vrijgehouden worden voor complexere klachten waarvoor geen regularisatie mogelijk is en de nodige juridische analyse moet gebeuren.

- ✓ Net omwille van de toename van het aantal klachten werden extra inspanningen geleverd door het secretariaat en de Commissie, om de doorlooptijd te bewaken en niet te laten oplopen; er werden drie extra zomertzittingen georganiseerd en er werden twee extra najaarszittingen toegevoegd, bovenop de gebruikelijke tweewekelijkse zittingen.

- ✓ De Geschillencommissie stelt ook vast dat er klachten worden ingediend op aangeven van de Vlaamse Ombudsdienst die de rechtzoekende burger doorverwijst, zeker wanneer op basis van de gekende casuïstiek van de Geschillencommissie, de burger mogelijks nuttig kan geholpen worden.

Cf. Jaarverslag 2021 van de Vlaamse Ombudsdienst:

“Ombudswerk binnen een mozaïek

Wanneer de burger kijkt naar het met overheidsmiddelen gefinancierde landschap om onvrede laagdrempelig aan te kaarten, dan ziet de burger inderdaad een mozaïek, namelijk “een groot aantal kleine, verschillend gekleurde, stukjes die met elkaar een totaalbeeld vormen”. De Vlaamse Ombudsdienst zelf is een steentje in die mozaïek, verbonden met de andere steentjes.

Daarbij is een eerste belangrijk bindmiddel, het - in Vlaamse decreten verankerde – partnership tussen de zogenaamde eerste en tweede lijn. Dat partnership is een vorm van samenwerking tussen een onafhankelijke instantie (de Vlaamse Ombudsdienst) en de uitvoerende macht, de diensten van de Vlaamse overheid. Binnen dat samenwerkingsverband werkt het ombudswerk vanuit de tweede lijn in vertrouwen samen met de eerste lijn, met de klachtendiensten van de verschillende Vlaamse bestuursinstanties. Even goed wordt er samengewerkt met de zogenaamde nulde lijn, dit zijn de operationele diensten van de bestuursinstanties en zeker met communicatieafdelingen, denk vooral aan Vlaamse informatiekanalen als www.vlaanderen.be en het gratis oproepnummer 1700.

Een tweede bindmiddel betreft de wijze van samenwerken. Het gaat dan om een houding die erin bestaat dat de Ombudsdienst vertrouwen uitstraalt in specifieke sectorgebonden regelingen. Denk bijvoorbeeld aan de gegevensbeschermingsautoriteiten, denk aan regulatoren, denk aan openbaarheidsinstanties, maar denk even goed bijvoorbeeld aan de geschillencommissie binnen het Groeipakket of aan de rol van het openbaar ministerie, familierechters of aan sectorale mensenrechteninstellingen.”

1. SAMENSTELLING GESCHILLENCOMMISSIE VANAF 01.01.2023

Sinds 1 januari 2023 werd een nieuw vierjarig ministerieel mandaat verstrekt aan de Geschillencommissie.¹⁰⁰

Samenstelling Geschillencommissie op 01.01.2023		
Assessor uitbetalingsactoren (via beurtrol)	Voorzitter	Assessor Opgroeien regie
FONS: Anja HELLEMANS plv. Jürgen POELS	Herman VERLINDEN plv. Luk VAN ASSCHE	Linda AERTS plv. Ignace LAMBERT
Infino: Rita LOUWAGIE plv. Ann HIMSCHOOT		
KidsLife: Maarten VANKEERSBILCK plv. Gaëlle CUVELIER		
MyFamily: Nele DE BLAUWE plv. Peter KEUSTERMANS		
Parentia: Renata STERKEN plv. May-li MARCHAND		

2. EVOLUTIE VAN HET AANTAL KLACHTEN IN 2023?

Het is moeilijk te voorspellen of het aantal klachten in 2023 verder zal toenemen.

Er kan wel reeds meegegeven worden dat:

- er in de maand januari 2023 reeds 42 klachten (tegenover 38 klachten in januari 2022) werden ingediend bij de Geschillencommissie;
- er in de maand februari 2023 reeds 51 klachten (tegenover 20 klachten in februari 2022) werden ingediend bij de Geschillencommissie.

¹⁰⁰ Ministerieel besluit d.d. 21 december 2022 tot benoeming van de leden van de commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan en tot vaststelling van het presentiegeld, BS 13.02.2023.

Verder is het zo dat de Geschillencommissie mogelijks een bijkomend aandeel klachten kan verwachten over de ondersteuningstoeslag die vanaf 1 januari 2023 als nieuwe toelage werd toegevoegd aan het Groeipakket.¹⁰¹ Mogelijks kan dit aanleiding geven tot nieuwe bijkomende geschillen.

Vanuit de nodige vooruitziendheid, werd het aantal maandelijks zittingen reeds verhoogd voor de eerste helft van het jaar 2023:

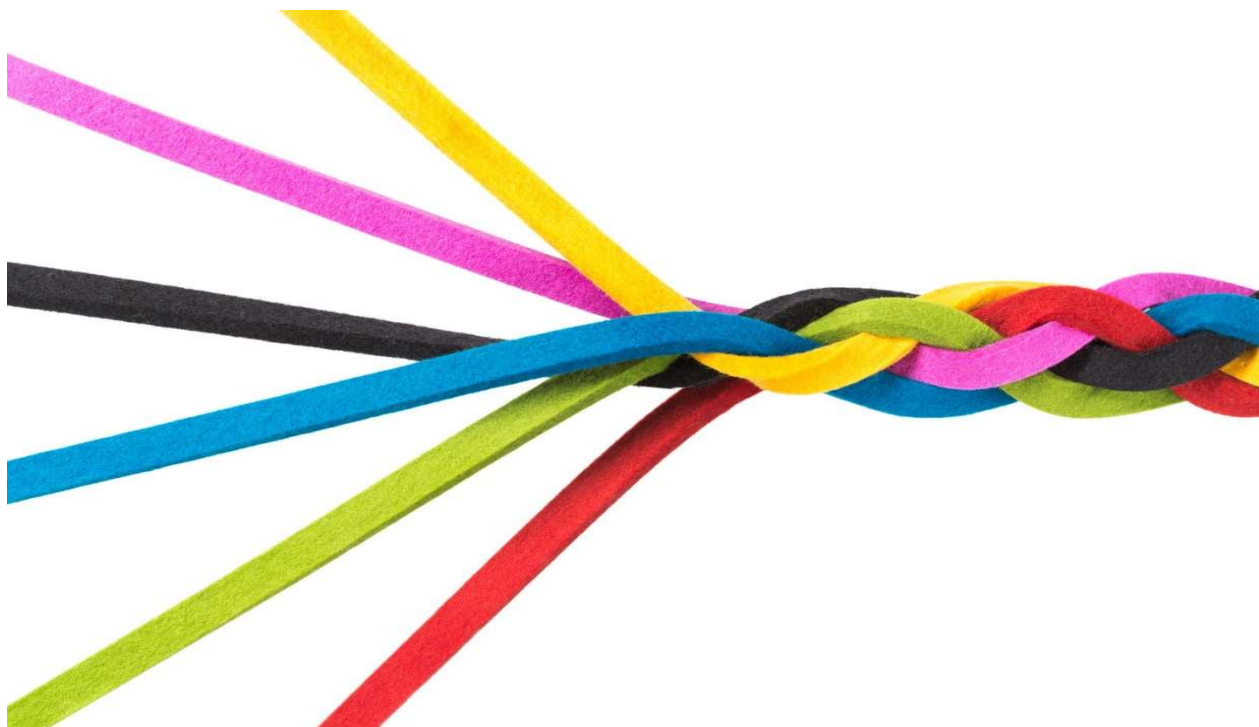
- januari 2023: 13/1 en 27/1;
- februari 2023: 3/2, 10/2 en 24/2;
- maart 2023: 10/3, 24/3 en 31/3;
- april 2023: 7/4, 21/4 en 28/4;
- mei 2023: 5/5, 19/5 en 26/5;
- juni 2023: 2/6 en 16/6.

3. RECHTSPRAAK ARBEIDSGERECHTEN IN 2023

De Geschillencommissie verwacht in 2023 een uitspraak in een aantal beroepsprocedures die lopende zijn bij de Arbeidsrechtbank/het Arbeidshof, gericht tegen een beslissing van de Geschillencommissie.

De uitspraken van de arbeidsgerechten zullen mogelijks nieuwe bakens kunnen vormen voor de evolutie van de regelgeving en de rechtspraak van de Geschillencommissie.

¹⁰¹ Cf. Vanaf 1 januari 2023 wordt het basisondersteuningsbudget (BOB) voor kinderen en jongeren omgevormd tot de ondersteuningstoeslag. Het BOB voor kinderen en jongeren is tot en met 31 december 2022 onderdeel van de Vlaamse Sociale Bescherming (VSB) en werd tot dan uitgekeerd door de zorgkas waarbij het kind of de jongere aangesloten is. De ondersteuningstoeslag wordt vanaf januari 2023 als nieuwe toelage toegevoegd aan het Groeipakket onder de pijler van de 'andere toelagen', zoals voorzien in boek 2, deel 3 Groeipakketdecreet.

De Geschillencommissie hoopt met dit jaarverslag de minister voldoende te hebben ingelicht over de geschillen die zich het afgelopen jaar voordeden, en die aanleiding gaven tot de beleidsaanbevelingen die doorheen dit verslag werden geformuleerd.

De Geschillencommissie hoopt in het belang van de rechtsbescherming van de betrokken gezinnen dat op basis van deze input samen met alle betrokken actoren vanuit het agentschap Uitbetaling Groeipakket, het agentschap Opgroeien, en samen met de uitbetalingsactoren, vorm kan gegeven worden aan een verdere evolutie en verfijning van de regelgeving inzake het Groeipakket. Dit jaarverslag kan hiertoe een concrete aanzet vormen doordat het de referenties bevat naar de beschikbare juridische analyses op www.gpedia.be. Ook de rechtspraak van de arbeidsgerechten die vermeld wordt in dit jaarverslag vormt hiervoor zeer nuttige input.

Dit is eveneens van belang voor de goede werking van de Geschillencommissie: er dient immers te worden vermeden dat dezelfde types geschillen steeds opnieuw moeten worden beslecht, althans indien de oplossing voor bepaalde problematieken kan gevonden worden in een aangepast regelgevend bestek of aangepaste administratieve onderrichtingen. Zodoende kan de doorlooptijd voor de Geschillencommissie

scherp gehouden worden en blijft er genoeg ruimte op de zittingsrol zodat de Commissie haar opdracht als laagdrempelige en snelle beroepsinstantie optimaal kan vervullen.

Bij het behandelen van bepaalde verzoeken stelde de Geschillencommissie vast dat de uitbetalingsactor de bepalingen van het Groeipakketdecreet weliswaar strikt genomen correct had toegepast, maar er toch juridisch gefundeerde argumenten waren die de Geschillencommissie ertoe noopten om bij het aftoetsen van de letter en de geest van het Groeipakketdecreet en om ongewenste of niet beoogde effecten van het decreet te vermijden, de vordering van de verzoeker alsnog gegrond te verklaren.

Indachtig de opdracht van de Geschillencommissie om jurisprudentie voor de kinderbijslagsector te bewerkstelligen, lijkt het de Geschillencommissie belangrijk dat de beslissingen van de Commissie verder actief worden opgevolgd door het Agentschap Uitbetaling Groeipakket, zodat de uitbetalingsactoren hetzij geactualiseerde richtlijnen ontvangen hetzij de nodige handvaten aangereikt krijgen om met de beslissingen van de Geschillencommissie om te gaan ten aanzien van kinderbijslagdossiers waarbij zich een gelijkaardige problematiek voordoet die reeds beslecht werd door de Geschillencommissie. Volgens de Memorie van toelichting bij het Groeipakketdecreet is het immers steeds de bedoeling geweest om via de Geschillencommissie voor de sector jurisprudentie te creëren en uniformiteit in de toepassing van het decreet. Het lijkt dus een pertinente vraag om de uitbetalingsactoren handvaten te bieden in het omgaan met de beslissingen van de Geschillencommissie.
